

TRAFIKFÖRSÄKRINGENS ERSÄTTNINGSSINSTRUKTIONER 2022

TRAFIK- OCH PATIENTSKADENÄMNDEN
Trafikskadeavdelning

Fågelviksgatan 10
00100 Helsingfors
tel. 010 198 200
liikenne@liipo.fi
ISSN 0789-1210

Förord till 53. upplagan

Målet med dessa ersättningsinstruktioner som patient- och trafikskadenämndens trafikskadeavdelning publicerar årligen är att förenhetliga ersättningspraxis vid trafikskador. Dessutom ger de information om ersättningar och ersättningsverksamheten vid trafikskador.

Trafik- och patientskadenämnden är ett oavhängigt och opartiskt rättsskyddsorgan som behandlar trafik- och patientskadeärenden. Nämnden har till uppgift att ge rekommendationer till avgörande och avge utlåtanden i enskilda ersättningsärenden enligt trafikförsäkringslagen, lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen och patientförsäkringslagen (948/2019). Nämnden kan vid behov också ge allmänna rekommendationer om tillämpningen av dessa lagar. Nämnden ska i syfte att förenhetliga ersättningspraxis och främja den allmänna tillgången till information om trafik- och patientskador informera om sin verksamhet och beslutspraxis.

Nämndens verksamhet grundar sig på lagen om trafik- och patientskadenämnden (959/2019), förordningen om trafik- och patientskadenämnden (756/2020) och trafikförsäkringslagen.

Nämndens medlemmar och deras ersättare tillsätts av statsrådet. Nämndens verksamhet övervakas av Finansinspektionen.

Trafikskador ersätts enligt trafikförsäkringslagen. Om inget annat föreskrivs i trafikförsäkringslagen fastställs ersättningarna enligt skadeståndslagen. Oftast kompenseras negativa följder som har orsakssamband med en trafikskada fullt ut. Det finns dock undantag från denna huvudregel: i vissa fall begränsas ersättningarna bland annat utifrån en bedömning av nödvändighet och skälighet. Den skadelidande är dessutom skyldig att begränsa skadan. Ersättningen kan också minska eller helt förvägras på grund av den skadelidandes medvållande. Dessa situationer förklaras närmare i denna publikation under olika rubriker.

Det är inte ändamålsenligt att styra ersättningspraxis och ersättningsbelopp med detaljerade ersättningsinstruktioner i fråga om alla ersättningsslag. Att ersättningsinstruktioner saknas indikerar alltså inte till exempel att en kostnad som står i orsakssamband med en trafikskada inte bör ersättas från trafikförsäkringen. Rätten till ersättning bedöms i varje enskilt fall i första hand enligt trafikförsäkringslagen och skadeståndslagen.

På Trafik- och patientskadenämndens webbplats www.liipo.fi finns också information om ersättningspraxis och nämndens förfarande under rubriken ersättningsinstruktioner. Innehållet är inte exakt samma i webbplatsens avsnitt om ersättningsinstruktioner som i denna publikation. På webbplatsen finns också nämndens rekommendationer till avgörande publicerade och de tillämpningsanvisningar som nämnden ger årligen.

Det är också möjligt att prenumerera på det material som publiceras på webbplatsen till en e-postadress som meddelas till nämnden.

Helsingfors 28.2.2022

TRAFIK- OCH PATIENTSKADENÄMNDEN

Juha Mikkola
ordförande

Innehållsförteckning

Ersättningar för personskador

1. Sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter	9
Vårdbidrag i trafikförsäkringen	10
Klädbidrag	12
2. Inkomstförlust	15
3. Tillfälligt men	29
4. Bestående men	36
Bestående kosmetiskt men	46
5. Rätten för närstående att få ersättning för sjukvårdskostnader och andra kostnader samt för inkomstförlust	52
6. Begravningskostnader	54
7. Förlust av underhåll	55
8. Närståendes rätt till ersättning för psykiskt lidande	67
9. Ersättning för sjukvårdskostnader och andra utgifter samt för inkomstförlust till följd av en närståendes död	69
10. Sättet att betala ersättning	71
11. Ändring av ersättningsbeloppet eller betalningssättet	73
12. Inverkan som den skadelidandes medvållande har på ersättningarna ...	75
13. Beaktande av preskription	77
14. Behandlingen av ärendet i trafik- och patientskadenämndens trafikskadeavdelning	78
15. Rehabiliteringsverksamhet inom trafikförsäkringen	81

Ersättningar för sakskador

16. Stilleståndsersättning och kostnader för flyttning av bussar	85
Lagar och förordningar	93
Historieuppgifter	163

ERSÄTTNINGAR FÖR PERSONSKADOR

1. Sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter (Skadeståndsl 5:2 § 1 punkten)

1.1 Sjukvårdskostnader

Den skadelidande får ersättning från trafikförsäkringen för de nödvändiga sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter som skadan orsakat. För dessa kostnader får den skadelidande ersättning som motsvarar de faktiska kostnaderna enligt principen om full ersättning. De sjukvårdskostnader och andra utgifter som ersätts ska dock ha ett orsakssamband med trafikskadan. Enligt principen om skyldighet att begränsa och avvärja en skada är den skadelidande skyldig att försöka begränsa skadan som ska ersättas. Det innebär bland annat att den skadelidande ska försöka undvika att onödiga eller överdrivna kostnader uppkommer.

Som sjukvårdskostnader ersätts till den som tillfogats personskada kostnaderna för nödvändig undersökning, vård eller därmed jämförbara åtgärder inom ramen för hälso- eller sjukvården. Ersättning ska således betalas dels för kostnader för undersökningar som behövs för konstaterande av skadan, dels för kostnader för åtgärder som är nödvändiga för att återställa eller bibehålla hälsan, t.ex. kostnader för läkemedel och medicinsk rehabilitering. På grund av kravet på nödvändighet kan som ersättningsgilla kostnader betraktas endast kostnader för vård och undersökningar som är förenliga med allmänt accepterad medicinsk uppfattning.

I ersättningspraxis för trafikförsäkringens del har man i samband med införandet av systemet med full kostnadsmotsvarighet i fråga om skador som inträffat 1.1.2005 eller senare avstått från att kräva att nästan enbart tjänster inom den offentliga sjukvården ska anlitas. Således kan frågan om ersättningsbeloppet för sjukvårdskostnader och den därtill anknutna skadebegränsningsskyldighet som den skadelidande har bli aktuell bara i sådana fall där den skadelidande väljer vårdställe i strid med försäkringsanstaltens anvisningar. I sådana situationer bestäms ersättningen enligt 57 § i trafikförsäkringslagen.

Ersättningsgilla sjukvårdskostnader är också resekostnader som orsakats av deltagande i undersökningar och uppsökande av vård inklusive kostnaderna för en följeslagare och dennes eventuella inkomstförlust. En följeslagare behövs t.ex. när den skadelidande är ett barn eller en äldre. Dessutom kan resekostnaderna för en följeslagare vara ersättningsgilla på grund av nedsatt rörelseförmåga som orsakats av skadan.

Som resekostnader ersätts i princip kostnaderna för användning av det billigaste färdmedlet. Undantag från detta kan förekomma exempelvis på grund av de krav den skadelidandes typ av skada ställer eller för att allmänna transporttjänster saknas eller skulle medföra oskäliga väntetider. Även resekostnader omfattas av kravet på nödvändighet och begränsning av skadan.

Som sjukvårdskostnader kan räknas också de kostnader och den inkomstförlust som deltagande i anpassningsträning föranleder en närstående.

Trafikskadenämnden (441/2002) har gett tillämpningsanvisning 1/10 gällande resekostnader som ersätts på grundval av resa med egen bil.

1.2 Andra nödvändiga kostnader

Vilka kostnader som har ett orsakssamband med trafikskadan och som berättigar till ersättning avgörs utifrån en uppskattning som görs från fall till fall. För att kostnaderna ska ersättas ska det finnas ett orsakssamband mellan trafikskadan och kostnadernas nödvändighet. På grund av skyldigheten att begränsa skadan bör den skadelidande i regel anlita de tjänster som är förmånligast.

Det kan vara möjligt att få ersättning för exempelvis kostnaderna för anskaffning av hjälpmedel som underlättar rörligheten, vardagssysslor och studier. Likaså är det möjligt att få ersättning för kostnaderna för hjälp med hushållsarbetet. Trafikförsäkringen ersätter kostnaderna för användning av utomstående hjälp och onormalt slitage på kläderna till följd av skadan med normersättningar, som beskrivs i punkterna vårdbidrag och klädbidrag.

Utgifter för hjälpmedel, utrustning och ändringar i bostaden som den skadelidande använder som sin huvudsakliga bostad ersätts i regel enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

Endast de faktiska kostnader som uppstått ersätts. Däremot är exempelvis det förlorade bruksvärdet av olika föremål som blivit onödiga på grund av en trafikskada inte en skada som ersätts från trafikförsäkringen.

1.2.1 Vårdbidrag i trafikförsäkringen

Beroende på skadans art och svårighetsgrad kan den skadelidande regelbundet behöva hjälp av en annan person. I alla situationer är det inte nödvändigt att kräva en specificerad faktura över de uppkomna kostnaderna. Syftet med den normerade ersättningen, det vill säga vårdbidraget, är att ersätta den skadelidande för kostnader som förorsakats av det regelbundna hjälpbehov som den skada han eller hon tillfogats har förorsakat. Om den skadelidande kan visa att kostnaderna för hjälpbehovet överstiger normersättningen ska de ersättas enligt det faktiska beloppet.

Vårdbidrag utbetalas så länge som tillståndet av hjälplöshet varar, men ändå inte för den tid under vilken den skadelidande befinner sig i anstaltsvård.

Vårdbidraget i trafikförsäkringen betalas enligt tre skadeklasser i fråga om skador som inträffat fr.o.m. 1.2.2003. Vårdbidraget i trafikförsäkringen motsvarar till sitt belopp vårdbidraget i olycksfallsförsäkringen.

1.2.1.1 Klassificering

Vårdbidragets belopp fastställs utifrån svårighetsgraden för det tillstånd som trafikskadan har orsakat.

Berättigade till vårdbidrag enligt **klass I** är skadelidande som dagligen behöver fortgående och tidskrävande vård, hjälp, övervakning eller handledning och till följd härav behöver hjälp av en annan person med alla eller nästan alla dagliga funktioner.

Berättigade till vårdbidrag enligt **klass II** är skadelidande som dagligen behöver regelbunden vård, hjälp, övervakning eller handledning och till följd härav i någon mån behöver hjälp av en annan person i sina dagliga funktioner.

Berättigade till vårdbidrag enligt **klass III** är skadelidande som i vissa dagliga funktioner behöver regelbunden eller nästan regelbunden vård, hjälp, övervakning eller handledning.

1.2.1.2 Ersättningarna klassvis

När vårdbidrag utbetalas fastställs ersättningen per dag enligt följande:

Trafikskadan har inträffat 1.1.2022 eller senare

Klass	Vårdbidrag
I	31,06 €
II	20,97 €
III	9,33 €

De två första åren efter att en person har blivit blind betalas till honom eller henne vårdbidrag enligt klass I, dvs. 31,06 € per dag, och därefter hälften av detta vårdbidrag, dvs. 15,53 € per dag.

1.2.1.3 Samordning av trafikförsäkringens vårdbidrag i vissa fall

Enligt 12 § 1 momentet 1) punkten i lagen om handikappförmåner (570/2007) beaktas när det gäller beloppet av handikappbidrag och vårdbidrag till personen på grund av samma sjukdom, lyte eller skada fortlöpande mentillägg, hjälplöshetstillägg eller vårdbidrag med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om olycksfall i militärtjänst, trafikförsäkringslagstiftningen eller lagen om skada ådragen i militärtjänst.

Folkpensionsanstalten samordnar således det vårdbidrag som betalas från trafikförsäkringen då den betalar förmåner enligt lagen om handikappförmåner.

Detta gäller FPA-förmåner som har utbetalats 1.1.2008 och därefter.

1.2.1.4 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt beträffande vårbidrag i trafikförsäkringen

Olycksfallsförsäkringsbolaget har beträffande det mentillägg det betalt regressrätt till vårbidrag som utbetalas från trafikförsäkringen, eftersom dessa ersättningsslag motsvarar varandra (61 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och 270 § och 271 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar).

1.2.1.5 Klassificering av vårbidrag före 1.2.2003

Vårbidrag utbetalas så länge som tillståndet av hjälplöshet varar, men ändå inte för den tid under vilken den skadade befinner sig i anstaltsvård.

Vårbidragets belopp beror på det av trafikskadan förorsakade tillståndets svårighetsgrad enligt följande klassificering:

Berättigade till vårbidrag enligt **klass I** är patienter som är sängliggande eller som behöver hjälp med alla eller nästan alla vardagliga sysslor. Exempel är tetraplegiker och personer som lider av följderna av mycket svåra hjärnskador och vilkas hjälplöshet visar sig som ständigt behov av vård och övervakning.

Vårbidrag enligt **klass II** tillkommer skadade som i många personliga sysslor behöver daglig hjälp av en annan person eller i betydande mängd regelbunden handledning och övervakning. Hjälplöshet av denna grad kan vara en följd av skada i ryggmärgen, svår hjärnskada eller någon annan svår skada. Hjälplöshet av denna grad kan vara en följd av skada i ryggmärgen, svår hjärnskada eller någon annan svår skada.

Vårbidrag enligt **klass III** tillkommer skadade som i sina personliga sysslor regelbundet och återkommande behöver hjälp, handledning eller övervakning av en annan person. Till denna grupp hör ryggmärgsskadade personer som är självständiga i rullstol samt barn med sviter efter hjärnskador och andra svåra skador.

Vårbidrag enligt **klass IV** tillkommer skadade som behöver regelbunden hjälp i någon vardaglig syssla eller nästan regelbunden övervakning och handledning. Till hjälplöshet av denna grad leder även lindriga hjärnskador hos äldre personer, sviter efter svåra brott på extremiteter och efter andra svåra skador samt gipsad höft och nedre extremiteter som övergående använts vid behandlingen av brott på nedre extremiteterna hos barn.

1.2.2 Klädbidrag

Till följd av en trafikskada kan den skadelidande bli tvungen att använda olika hjälpmedel som utsätter kläderna för onormalt slitage. I praktiken är det svårt att lägga fram en detaljerad utredning av klädslitage. Därför anser nämnden att ersättningen kan normeras som följer. Om den skadelidande kan visa att skadebeloppet överstiger normersättningen, bör skadan ersättas enligt det faktiska beloppet.

I fråga om skador som inträffat fr.o.m. 1.2.2003 betalas klädbidrag inom trafikförsäkringen enligt två klasser (tidigare klassificering: se punkt 1.2.2.4). Klädbidraget inom trafikförsäkringen motsvarar det klädtillägg som anges i den änd-

ring av 20 a § i lagen om olycksfallsförsäkring som trädde i kraft 1.1.2003 och i fråga om skador som skett efter 1.1.2016 det klädtillägg som anges i 52 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015).

Klädbidrag utbetalas om långvarig användning av protes, något annat hjälpmedel eller av bandage eller förband till följd av ett trafikskadefall orsakar onormalt klädslitage hos den skadelidande.

Klädbidrag betalas för den tid under vilken det hjälpmedel som behövs till följd av ett trafikskadefall är i bruk och onormalt klädslitage orsakas av hjälpmedlet.

1.2.2.1 Klassificering

Klädbidrag enligt **klass I** betalas om den skadelidande använder lårbens- eller underbensprotes, långt stödförband för en nedre extremitet, av hårt material tillverkad ryggortos eller korsett för bålen eller något annat hjälpmedel eller instrument som på grund av sin konstruktion eller sitt användningsändamål orsakar onormalt klädslitage (20 a § 2 mom. i lagen om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring 1314/2002).

Klädbidrag enligt **klass II** betalas om den skadelidande använder något av mjuka material tillverkat hjälpmedel, stöd eller bandage på ett litet område av kroppen eller annat hjälpmedel eller instrument vilket orsakar onormalt klädslitage som är mindre än det slitage som avses i klass I (20 a § 3 mom. i lagen om ändring av lagen om olycksfallsförsäkring 1314/2002).

1.2.2.2 Ersättningar klassvis fr.o.m. 1.1.2022:

När klädbidrag utbetalas fastställs ersättningen per dag enligt följande:

Klass	Klädbidrag
I	2,48 €
II	0,62 €

1.2.2.3 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt beträffande klädbidrag

Olycksfallsförsäkringsbolaget har beträffande klädtillägg som det har betalat regressrätt till klädbidrag som utbetalas från trafikförsäkringen, eftersom dessa ersättningslag motsvarar varandra (61 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och 270 § och 271 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar).

1.2.2.4 Klassificering av klädbidrag före 1.2.2003

Om den skadade genom användning av protes förorsakas speciell slitning av gångkläder, får han eller hon fr.o.m. den tidpunkt då protesen anskaffades klädbidrag som fortlöpande ersättning.

Klädbidrag enligt **klass I** utbetalas då det gäller lårbens- eller vadprotes eller hellångt benstöd.

Klädbidrag enligt **klass II** utbetalas då det gäller armprotes, hellångt armstöd, utomhusbruk av handdriven invalidcykel, kryckkäppar eller kryckor eller lång läderkorsett.

Klädbidrag enligt **klass III** utbetalas då det gäller kort stödkorsett av läder eller lång stödkorsett av tyg eller mindre stödförband.

Klädbidrag enligt **klass IV** utbetalas då det gäller urinal eller små stödförband.

1.2.3 Ersättning för kostnader för anskaffning av tjänster och hjälpmedel samt kostnader för ändringar i bostaden (SkadeståndL 5:2 § 1 punkten)

Det kan vara möjligt att få ersättning för exempelvis kostnaderna för anskaffning av hjälpmedel som underlättar rörligheten, vardagssysslorna och studierna. Likaså är det möjligt att få ersättning för kostnaderna för hjälp med hushållsarbete. Trafikförsäkringen ersätter kostnaderna för användning av utomstående hjälp och onormalt slitage på kläderna till följd av skadan med normersättningar, som beskrivs i punkterna vårdbidrag och klädbidrag.

Utgifter för hjälpmedel, utrustning och ändringar i bostaden som den skadelidande använder som sin huvudsakliga bostad ersätts i regel enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

1.2.4 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt

Olycksfallsförsäkringsbolaget har beträffande de kostnadsersättningar det betalt regressrätt mot det ersättningsansvariga trafikförsäkringsbolaget (61 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och 270 § och 271 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar).

2. Inkomstförlust (Skadeståndsl 5:2 § 2 punkten)

Enligt 5 kap. 2 § 2 punkten i skadeståndslagen har den som tillfogats en personskada rätt till ersättning för inkomstförlust. Ersättningen ska enligt 5 kap. 2 a § i skadeståndslagen fastställas med beaktande av den skadelidandes arbetsförmåga, utbildning, tidigare verksamhet, möjligheter att omskola sig, ålder, boendeförhållanden och andra med dem jämförbara omständigheter.

Utgångspunkten vid trafikskador är principen om full ersättning, om inget annat sägs i lag. Ersättningsgilla skador är, om inget annat föreskrivs, alla förmåner med penningvärde i anslutning till ett anställningsförhållande eller företagsverksamhet som den skadelidande går miste om till följd av en personskada som uppkommit vid en trafikskada. Ersättningsgill skada uppkommer bl.a. genom att lön och lönetillägg, semesterpenning, olika till årsresultatet eller börskursen kopplade premier och optioner, vinstandelar och sociala förmåner inte erhålls. Ersättningen bestäms i alla dessa fall utifrån en individuell utredning. Om denna utredning saknas eller är bristfällig blir det nödvändigt att uppskatta ersättningen utgående från de omständigheter och förhållanden som är kända och med tillämpning av skälighetsprövning.

Arbetsförmåga kan ge sig till känna omedelbart eller en längre tid efter trafikskadan. Praktiska svårigheter vid utredningen av en skadelidandes inkomstnivå kan uppstå på grund av att arbetsförmågan konstateras först en längre tid efter trafikskadan. I dessa fall kan det bli nödvändigt att ty sig till statistikuppgifter eller till uppgifter om en jämförbar persons inkomster, om sådana är tillgängliga.

Det rekommenderas att den skadelidandes beskattningsuppgifter för de 3–5 åren före trafikskadan samlas in och lagras med tanke på eventuella framtida behov, om skadan till sin art är sådan att den kan utgöra ett hot mot arbetsförmågan. De nämnda utredningarna bör inhämtas och lagras även om den skadelidande återfår sin arbetsförmåga. På så sätt är det möjligt att fastställa inkomstnivån vid skadetillfället, om den skadelidande senare blir arbetsoförmögen till följd av de skador som han eller hon tillfogats vid trafikskadan. Med hjälp av detta material är det också möjligt att konstatera den skadelidandes eventuella inkomstnedgång till följd av trafikskadan. Om uppgifterna saknas kan det bli nödvändigt att uppskatta det skadebelopp som ska ersättas.

Den inkomstförlust som ska ersättas från trafikförsäkringen uppskattas alltid självständigt i enlighet med gällande rätt och de instruktioner som nämnden har utfärdat. Eventuella ersättningsförmåner som faller inom ramen för andra ersättningssystem kan inte i sig anses indikera det skadebelopp som ska ersättas från trafikförsäkringen.

2.1 Inkomstbortfall för löntagare

Ersättningsgill skada utgör bland annat lön inklusive olika tillägg, naturaförmåner, olika årliga premier som är kopplade till resultatet av företagets verksamhet och optioner. Noteras bör dock att skattefria prestationer av typen kostnadsersättning såsom dagpenningar och kilometerersättningar inte utgör ersättningsgill inkomstförlust.

Skada som ska ersättas kan uppkomma också om arbetsoförmågan leder till att någon social förmån senare betalas till ett lägre belopp än vad som skulle ha varit fallet om den skadelidande inte med anledning av trafikskadan hade varit arbetsoförmögen vid en tidpunkt som inverkar på förmånsbeloppet.

Bortfall av inkomster av s.k. skyddat arbete och av arbete i straffanstalt till följd av en trafikskada utgör skada som ska ersättas.

Syftet med ersättningen för inkomstförlust är att det ekonomiska bortfall som uteblivna inkomster förorsakar ska kompenseras. Däremot är till exempel utebliven möjlighet att ta ut tjänad semester och utebliven rekreation eller annan harm eller besvikelse och motsvarande inte sådan skada som ersätts från trafikförsäkringen.

En yrkeskarriär som blivit kort eller uppvisar många avbrott kan vara en anledning till att inkomstförlusten uppskattas. När det gäller personer som har anställning är det dock vanligare att genomsnittet av de 3–5 åren före skadan används när inkomstförlusten fastställs. När genomsnittskalkyler uppgörs ska inkomsterna för jämförelseåren omvandlas till skadeårets nivå på det sätt som bestäms i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån.

Medeltal kan dock inte användas, om anställningsförhållandet och inkomstnivån är stabiliserade. I detta fall utgör inkomstnivån omedelbart före skadan underlag också för en fortlöpande ersättning.

När inkomstförlusten uppskattas i fråga om en person som har varit verksam i arbetslivet under en kort tid ska man beakta den sannolika höjning av inkomstnivån som växande arbetserfarenhet skulle ha medfört. Om den skadelidande vid tidpunkten för skadan ännu inte var klar med sin yrkesutbildning ska hans eller hennes förväntade karriärutveckling inom yrket och den därmed sammanhängande inkomsthöjningen beaktas när ersättningen för inkomstförlust fastställs.

På grund av säsongsvariationer kan ersättningen för inkomstförlust bestämmas vara av olika storlek under olika perioder. Så här bör man gå till väga om beloppet av förvärvsinkomster som den skadelidande går miste om eller andra omständigheter som inverkar på fastställandet av ersättningen varierar under olika tider. Så bör man gå till väga särskilt om arbetsoförmågan är tillfällig.

2.1.1 Löntagares inkomstförlust som beror på tillfällig arbetsoförmåga

Ersättningen för övergående inkomstförlust baserar sig i allmänhet på en uppskattning i efterhand, dvs. på att en skada som redan uppkommit konstateras utgående från löneintyg, beskattningshandlingar eller motsvarande material.

Huvudregeln är att övergående inkomstförlust ersätts utifrån de inkomster som den skadelidande haft omedelbart före skadan. Också i fråga om övergående arbetsoförmåga kan det bli nödvändigt att fastställa en ersättning för inkomstförlust som varierar under olika perioder. Så förhåller det sig till exempel när den skadelidande hade en tidsbegränsad anställning när trafikskadan inträffade och den tidsbegränsade anställningen upphör under tiden av arbetsoförmåga. I detta fall måste tiden efter den tidsbegränsade anställningens upphörande bedömas på basis av ett nytt avtal som redan har ingåtts eller andra sannolika alternativ.

I vissa fall kan inkomstförlust ersättas till samma belopp som sociala förmåner. I sådana fall ska eventuella periodiska variationer i de sociala förmånerna beaktas.

Om arbetsoförmågan för en skadelidande som får deltidspension sträcker sig över 300 vardagar tillämpas samma ersättningsprincip som refereras i samband med framställningen om inkomstförlust för löntagare som drabbas av bestående arbetsoförmåga.

Från ersättningen för övergående inkomstförlust avdras så kallade arbetstagarpremier till deras respektive belopp i fall där ersättningen grundar sig på arbetsgivarens anmälan eller någon annan utredning om den skadelidandes faktiska löneinkomst. Avdraget i fråga görs i regel inte efter den månad under vilken 24 månader har förflutit sedan arbetsoförmågan började. (Denna 24 månaders regel tillämpas på trafikskador vilka inträffat 1.1.2006 och senare).

S.k. arbetstagarpremier avdras inte från en ersättning som betalas på basis av arbetslöshetsförmån.

Sedvanliga utgifter för inkomstens förvärvande avdras inte från ersättningen för inkomstförlust.

2.1.2 Löntagares inkomstförlust som beror på bestående arbetsoförmåga

Fortlöpande ersättning för inkomstförlust som betalas till följd av trafikskada baserar sig på en medicinsk och juridisk bedömning av att den skadelidande är varaktigt oförmögen att förtjäna inkomster genom arbete.

Kalkylen över inkomstförlusten uppgörs i respektive fall utgående från graden av arbetsoförmåga och den årliga inkomst som fastställs på basis av den skadelidandes inkomstnivå före trafikskadan.

Årsinkomsten fastställs på basis av utredningar från fall till fall, i första hand utifrån de löneuppgifter som arbetsgivaren gett när den skadelidande har en bestående och permanent anställning och inga avsevärda förändringar i inkomstnivån har inträffat. Årsinkomsten kan också grunda sig på beskattningsuppgifter för skadeåret eller året före detta.

I kalkylen är det möjligt att använda medeltalet för flera (3–5) års beskattningsuppgifter bara om den skadelidandes årsinkomster har varierat mer än obetydligt. Avsikten med användningen av medeltalet är att förhindra att den

Årliga inkomsten fastställs till ett belopp som avviker från den faktiska inkomstnivån på basis av exceptionella år.

Beskattningsuppgifterna behövs emellertid för att det ska vara möjligt att kontrollera om inkomsterna har varierat på så sätt att den årliga inkomsten bör bestämmas på basis av medeltalet för flera års inkomster.

Erhållande av deltidspension förutsätter bl.a. att pensionstagaren vid sidan av pensionen intjänar ett viss mängd förvärvsinkomster genom att arbeta deltid. Om den skadelidande är deltidspensionerad när han eller hon blir arbetsoförmögen upphör utbetalningen av deltidspensionen 300 vardagar efter arbetsoförmågans början (bestämmelsen är förenlig med den 300 dagar långa dagpenningensperiod om vilken det bestäms i sjukförsäkringslagen). Det innebär att man till ersättningen för inkomstförlust i fråga om en deltidspensionerad skadelidande 300 vardagar efter arbetsoförmågans början ska räkna både bortfallet av arbetsinkomster och bortfallet av deltidspension.

Fortlöpande ersättning för inkomstförlust baserar sig i allmänhet åtminstone delvis på uppskattning. Därför kan ersättningen i fråga i allmänhet inte bestämmas absolut exakt. Eftersom ersättningen för inkomstförlust alltid baserar sig på en uppskattning är det vanligtvis inte befogat att dra av s.k. arbetstagarpremier från en fortlöpande ersättning.

Tillämpningsanvisning 2/2005 har getts om bestämning av årsinkomst.

2.2 Inkomstbortfall för företagare

2.2.1 Olika företagsformer

Företagare med firma

En enskild näringsidkare bedriver affärs- eller yrkesverksamhet under ett firmamamn. Företagaren placerar eget kapital i företaget, som ökar av företagets vinst och minskar av företagets förlust. Företagaren kan ta ut pengar eller produkter åt sig själv ur företaget i form av privatuttag. Företagets eget kapital har ett separat konto i bokföringen. Inkomster och utgifter med anknytning till företaget och näringsidkarens privata ekonomi hålls i allmänhet åtskilda med hjälp av separata privata konton.

Personbolag (öppet bolag och kommanditbolag)

Bolagets resultat beskattas som bolagsmännens förvävs- och kapitalinkomster. Delägarna i personbolag kan också lyfta lön från sitt företag. Bolagsmännen kan komma överens om hur vinst och förlust ska fördelas i bolagsavtalet. Om ingen överenskommelse har träffats i frågan fastställs fördelningen enligt lag. Bolagsmännen kan ta ut sin vinstandel kontant eller lägga den till sin insats i bolagets kapital i bokföringen. Under eget kapital i personbolagens balansräkning anges bolagsinsatsen och räkenskapsperiodens vinst. Förändringarna i det egna kapitalet under räkenskapsperioden anges i noterna till personbolagens bokslut.

Aktiebolag

Ett aktiebolags egna kapital indelas i bundet och fritt eget kapital. Till det fria egna kapitalet hör räkenskapsperiodens resultat i eget kapital, outdelad vinst från tidigare räkenskapsperioder, övriga fonder och fonden för inbetalt fritt eget kapital. Det fria egna kapitalet kan delas ut till ägarna i form av dividender. Styrelsens förslag till vinstutdelning ingår i antingen bokslutets noter eller verksamhetsberättelsen. Bolagsstämman fattar det slutgiltiga beslutet om dividendutdelningen.

Ägaren kan utöver dividenderna också lyfta lön från sitt aktiebolag.

2.2.2 Uppskattning av förlusten

Inkomstförlusten uppskattas för företagarnas del enligt samma principer som för löntagarna. Fortlöpande ersättning för inkomstförlust som betalas till följd av trafikskada baserar sig på en medicinsk och juridisk bedömning av i vilken mån den skadelidande är tillfälligt eller varaktigt oförmögen att förtjäna inkomster genom arbete.

Enligt principen om full ersättning ersätts den faktiska inkomstförlusten som orsakats av trafikskadan i sin helhet. För att fastställa ersättningsbeloppet görs en uppskattning av den förvärvsinkomst den skadelidande skulle ha fått om skadefallet inte hade inträffat. En av grunderna för uppskattningen är den skadelidandes etablerade årliga inkomstnivå vid tidpunkten för skadan. När ersättningen för inkomstförlust fastställs ska utgifter för inkomstens förvärvande beaktas som ett avdrag från ersättningen enligt de allmänna skadeståndsrättsliga principerna.

En företagares ersättningsgilla inkomstförlust utgörs av den löneinkomst och kapitalinkomst som företagaren har förlorat.

På grund av principen om skyldighet att begränsa skadan ska företagaren i görligaste mån så snabbt som möjligt vidta åtgärder för att företagets verksamhet ska fortsätta i samma omfattning som före trafikskadan, exempelvis genom att använda underleverantörer eller tillfälligt låta företagets övriga arbetstagare göra övertid.

Den inkomstförlust som ska ersättas från trafikförsäkringen uppskattas alltid enligt nämndens gällande praxis för avgöranden. Eventuella ersättningsförmåner som faller inom ramen för andra ersättningsssystem kan inte i sig anses indikera det skadebelopp som ska ersättas från trafikförsäkringen. Exempelvis grundar sig menersättningen som ska betalas med stöd av den lagstadgade olycksfallsförsäkringen för företagarnas del på den överenskomna årsinkomsten, medan man i trafikförsäkringen blir tvungen att göra en uppskattning av den faktiska inkomstförlusten som en skada orsakat.

Vad beaktas i uppskattningen?

För att fastställa inkomstförlusten för en företagare klarläggs företagsformen, företagets bransch och antalet anställda, företagarens egen arbetsinsats samt dess innehåll och andel i företaget, hur arbetsoförmågan påverkar företagets verk-

samhet, företagarens andel i företaget samt hur arbetsturer och vikariat ordnats under tiden av arbetsförmåga, vilka ersättningar som betalats till eventuella vikarier samt hur mycket företagets omsättning eller försäljningsbidraget minskat.

I vissa fall, i allmänhet i samband med kortvarig arbetsförmåga, kan det räcka med att trafikförsäkringen ersätter lönen för en vikarie inklusive sociala kostnader för att företaget ska ge den arbetsförmögna företagaren samma inkomst som företagaren skulle ha fått om han eller hon inte hade skadats.

Klarläggandet av företagarens inkomstförlust förutsätter vanligtvis att man jämför bokslutsmaterial och bokföringsuppgifter som sträcker sig över flera år. Exempelvis privatuttag indikerar i sig inte bolagets lönebetalnings- eller vinstutdelningsförmåga.

När inkomstförlusten uppskattas i fråga om yrkesutövare eller delägare i enmansbolag, vars egna arbetsinsats utgör företagets resultat, ska uppmärksamhet ägnas åt företagets vinstutdelningsförmåga. I ett företag med firmanamn är det inte möjligt att betala lön som är avdragsgill i beskattningen till företagaren eller företagarens make. Den beskattningsbara inkomsten fastslås genom att dra av verksamhetskostnaderna och företagardraget från intäkterna av verksamheten. En företagare med firma tar ut medel för eget behov i form av privatuttag.

I personbolag kommer bolagsmännen överens om hur intäkterna ska fördelas i bolagsavtalet. Varje bolagsmans andel indelas också i kapital- och förvärvsinkomst på basis av hur stor andel var och en av bolagsmännen har i bolagets tillgångar. En bolagsman i ett personbolag kan lyfta medel i form av privatuttag, men han eller hon kan också betala sig själv lön för sitt arbete för bolaget.

Ett aktiebolags resultat delas oftast ut till delägarna i form av dividender eller lön. Det är också möjligt att lyfta medel i form av delägarlån och utbetalning från fonden för fritt eget kapital. I ett aktiebolag kan delägarna inte göra privatuttag. Utöver bokföringsmaterial ska man för en eventuell vinstandels vidkommande lägga fram bolagsstämman och styrelsens beslut om vinstutdelning, och vid behov kan också utlåtande av bokföraren behövas.

Av bokslutshandlingarna visar balansräkningen företagets finansiella ställning, bland annat tillgångar och skulder. Av resultaträkningen framgår hur företagets resultat har utformats under räkenskapsperioden och vilket resultatet blev. I noterna till bokslutet ges kompletterande uppgifter om balansräkningen och resultaträkningen i syfte att ge en korrekt och tillräcklig bild av företagets verksamhetsresultat och ekonomiska ställning.

När förlusten som orsakas av ett avbrott i ett aktiebolags verksamhet uppskattas fäster man uppmärksamhet vid bland annat företagets omsättning före och efter skadan, liksom vid rörelsevinsten eller rörelseförlusten för olika räkenskapsperioder före och efter skadan. Rörelsevinsten får man genom att dra av de löpande kostnaderna för verksamheten samt avskrivningar och eventuella nedskrivningar av verksamhetens tillgångar från omsättningen. Ett annat nyckeltal som beskriver lönsamheten är rörelseresultat före avskrivningar, som anger det återstående resultatet efter att affärsverksamhetens rörliga och fasta kost-

nader täckts. I bokföringsbestämmelserna krävs inte att rörelseresultatet före avskrivningar anges i resultaträkningen.

Under vissa omständigheter kan ett företags omsättning och rörelsevinst öka trots att den skadelidandes arbetsinsats fallit bort, till exempel tack vare tidigare inkomna order eller användning av tillfällig arbetskraft. Då är det möjligt att fastställa värdet av den skadelidandes förlorade arbetsinsats som en kalkylerad lönejustering.

För att ett företag ska kunna fortbestå och utvecklas måste det använda influget eget eller främmande kapital till utveckling av företaget och dess verksamhet. Hela resultatet kan således inte alltid delas ut till delägarna.

På grund av säsongvariationer kan ersättningen för inkomstförlust bestämmas vara av olika storlek under olika perioder. Så här bör man gå till väga om beloppet av förvärvsinkomster som den skadelidande går miste om eller andra omständigheter som inverkar på fastställandet av ersättningen varierar under olika tider.

Om ersättningen för inkomstförlust fastställs på basis av bokföringsuppgifter, fastställs beloppet av skadan som ska ersättas enligt de bokföringsprinciper som iakttagits när skadan inträffat. Exempelvis ska eventuella senare omotiverade ändringar av avskrivningsplanen eller av principerna för löneutbetalning eller vinstutdelning inte beaktas.

2.2.3 Ersättning när företagsverksamheten fortgår utan avbrott

För företagare med firma och personbolag grundar sig verksamhetens fortgång medan företagaren är arbetsoförmögen vanligtvis på att en vikarie anställs. Jämförbara med detta är arrangemang inom familjen för kompenserande av arbetsinsatser som inte kunnat fullgöras på grund av trafikskada.

Om företaget anställer en vikarie för den skadelidande, får företaget från trafikförsäkringen ersättning för lönekostnaderna för vikarien inklusive bikostnader. Om anställningen av en vikarie inte leder till samma resultat som företagarens arbetsinsats får den skadelidande dessutom kompensation för skillnaden. Anställningen av en vikarie kan vara befogad också i skadeavvärjningssyfte, till exempel för att företaget inte ska gå miste om kunder på grund av avbrott i verksamheten. Till skillnad från allmän praxis betalas ersättningen i form av lön till vikarien inte till den skadelidande utan direkt till företaget.

Om företagets verksamhet kan fortgå trots företagarens arbetsoförmåga ersätts den skadade företagarens inkomstförlust enligt beloppet av den faktiska förlusten.

Förlorad nytta av användning

När det gäller transportföretag, till exempel taxiföretagare, bör det observeras att en eventuell ersättning för förlorad nytta av användning av ett fordon som har skadats vid samma trafikskada (stilleståndsansättning) inbegriper ersättning för inkomstförlust.

2.2.4 Ersättning när företagsverksamheten avbryts

När företagsverksamheten tillfälligt avbryts under den tid företagaren är arbetsoförmögen kan ersättning betalas för såväl företagarens inkomstförlust som företagets eventuella fasta kostnader under en skälig tid. Sådana fasta kostnader är till exempel kostnader för verksamhetslokaler, vederlag och försäkringspremier. För att få ersättning krävs att verksamheten sannolikt kan fortsätta som ett lönsamt företag när företagaren har återfått sin arbetsförmåga.

Konstaterandet av beloppet av inkomstförlust förutsätter i allmänhet att bokslutsmaterial från olika räkenskapsperioder jämförs. Informationen om transportföretag ovan i punkten Ersättning när företagsverksamheten fortgår utan avbrott är tillämplig också vid avbrott i annat slag av företagsverksamhet.

När arbetsoförmågan är tillfällig kan det på grund av säsongvariationer bli nödvändigt att fastställa en ersättning för inkomstförlust som varierar under olika perioder.

2.2.5 Ersättning när företagsverksamheten upphör

Enligt principen om full ersättning ersätts även i dessa situationer hela den faktiska inkomstförlusten som orsakats av trafikskadan. Det innebär att ersättningen för inkomstförlust uppgår till det belopp som företagaren skulle ha fått, om inte företagsverksamheten hade upphört på grund av skadan.

En företagares ersättningsgilla inkomstförlust utgörs av den löneinkomst och kapitalinkomst som företagaren har förlorat. Kapitalinkomsten beaktas i likhet med löneinkomsten i ersättningen för inkomstförlust.

I fall där fler än en delägare har arbetat i bolaget utgörs ersättningen för inkomstförlust av den lön och andel i vinsten som den skadelidande har gått miste om.

När ersättningen fastställs är det viktigt att beakta att även om företagsverksamheten hade fortsatt utan trafikskadan skulle företagets hela resultat sannolikt inte ha delats ut till delägarna, eftersom ett företag för att fortbestå och utvecklas måste använda influget eget eller främmande kapital till att utveckla företagets verksamhet.

När det handlar om ett stort företag fastställs ersättningen för inkomstförlust enligt den skadelidandes arbetsinsats.

Alternativen för yrkesinriktad rehabilitering ska identifieras senast i samband med att verksamheten som företagare upphör på grund av en trafikskada. Det är möjligt att beviljas stöd i form av rehabilitering som ersätts från trafikförsäkringen även för ändring av företagsverksamheten, se punkten om rehabilitering som ersätts från trafikförsäkringen.

2.2.6 Lantbruksföretagare

Den årliga inkomsten för lantbruksföretagare fastställs i första hand enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (LFöPL). Om en lantbruksföretagare vid sidan av sin lantbruksföretagarverksamhet också har haft en anställning, ska den

lön som utbetalats för arbetet beaktas i beräkningen av den totala årliga inkomsten, precis som övrig företagarinkomst. Värdet av leveransarbete som inte ingår i grunden för LFöPL ska beaktas som en höjande faktor. Fördelningen av inkomsten av gårdsbruket mellan de lantbruksföretagare som arbetar där görs på basis av deras faktiska arbetsinsats. Om företagaren inte har meddelat någon annan fördelningsgrund, fördelas inkomsten jämnt mellan företagarna.

Om lantbruksföretagaren anser att den LFöPL-arbetsinkomst som fastställts för honom eller henne inte motsvarar den faktiska inkomsten, kan den årliga inkomsten justeras på basis av de utredningar lantbruksföretagaren ger. Justeringen av LFöPL-arbetsinkomsten görs av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA).

Om en lantbruksföretagare har invalidiserats efter fyllda 65 år och han eller hon fortsatt att bedriva jordbruk vid tiden för skadan, kan man i den årliga inkomsten beakta jordbruksinkomstens andel högst till 75 års ålder (trafikskadenämndens cirkulär nr 12/1988).

2.3 Åldern för ålderspension

En arbetspensionsreform trädde i kraft 1.1.2017. Den nedre gränsen för ålderspension stiger successivt från 63 år till 65 år. Därefter åldern för ålderspension knyts till den förväntade livslängden.

Med anledning av denna reform har nämnden utfärdat tillämpningsanvisning 11/2004, som gäller åldern för ålderspension och ersättningsbeloppet i fall av fortgående ersättning för inkomstförlust och förlust av underhåll.

Det har varit vedertaget att i ersättningspraxis för trafikskador anse att åldern för ålderspension är 65 år, om ingen annan pensionsålder har visats. Denna praxis baserar sig på instruktioner som trafikskadenämnden har utfärdat tidigare och är förenlig med den pensionsålder som anges i 5:2 b § 4 punkten i skadeståndslagen.

I regel betraktar nämnden alltså 65 år som ålder för ålderspension i fråga om fortgående ersättningar för inkomstförlust som betalas till följd av bestående arbetsförmåga, om det inte i det enskilda fallet har visats någon anledning att tillämpa en annan ålder för ålderspension.

Pensionsbeloppet efter att åldern för ålderspension uppnåtts anses i de fall som följer huvudregeln utgöra 60 % av personens årliga inkomst.

I sådana fall där den skadelidandes pensionsålder avviker från huvudregeln används denna individuella ålder som pensionsålder vid utbetalningen av ersättning för inkomstförlust.

Ett undantag från huvudregeln om ålder för ålderspension kan göras, om den skadelidande arbetade efter fyllda 65 år eller om arrangemang avseende detta hade vidtagits före trafikskadan. Åldern för ålderspension anses då vara 68 år, ifall ingen utredning om någon annan ålder för ålderspension finns. En avvikande pensionsålder kan tillämpas också om den skadade arbetade inom ett sådant yrke där åldern för ålderspension avviker från huvudregeln.

2.4 Ersättning för inkomstförlust i fråga om personer som varaktigt förlorat sin arbetsförmåga då de varit under 18 år (Skadeståndsl 5:2 b §)

Om en person varaktigt har förlorat sin arbetsförmåga då han eller hon inte ännu har fyllt 18 år tillämpas 5 kap. 2 b § i skadeståndslagen. I princip uppskattas inkomstförlusten också i dessa fall individuellt på basis av den skadelidandes personliga egenskaper samt utbildnings- och yrkesplaner. När man bedömer dessa planer bör man fästa uppmärksamhet vid deras genomförbarhet. Det gäller också att fästa uppmärksamhet vid den skadelidandes personliga egenskaper, såsom hälsotillståndet före trafikskadan och en eventuell särbegåvning som skulle ha kunnat vara av betydelse för de framtida förvärvsinkomsterna. De personliga egenskapernas inverkan på ersättningen för inkomstförlust kan vara höjande eller sänkande.

Eventuella utbildnings- och yrkesplaner samt eventuell särbegåvning har desto större tyngd ju närmare 18 års ålder personen i fråga är när skadan inträffar.

Vid uppskattningen beaktas inte personens närståendes utbildning, yrke, arbetslöshet eller andra till person kopplade omständigheter. Eventuella könsrelaterade inkomstskillnader bör inte beaktas när uppskattningen görs. Som personlig egenskap kan inte heller beaktas den skadelidandes eventuella grupptillhörighet, t.ex. ingående i en språklig eller etnisk minoritet där den genomsnittliga inkomstnivån avviker från finländarnas genomsnittliga inkomstnivå.

Framställningen om fortlöpande ersättning för inkomstförlust bereds efter skadan så fort som den bestående arbetsoförmågan går att konstatera. Den fortlöpande ersättningen för inkomstförlust fastställs för den skadelidandes återstående livstid på en enda gång i enlighet med 5:2 b § 1–3 punkten eller utgående från en individuell bedömning.

Den ersättning som betalas ut efter att den skadelidande uppnått åldern för ålderspension (se 5:2 b § 4 punkten) kan fastställas först efter att den skadelidande fyllt 65 år och när de fastställda ersättningarna samt de indexförhöjningar som gäller dem är kända.

Syftet med bestämmelsen är att ersättningen för inkomstförlust ungefär skall motsvara den genomsnittliga förvärvsinkomsten för personer som är bosatta i Finland.

I 5 kap. 2 b § i skadeståndslagen

sågs i 1 punkten att som förvärvsinkomst för den skadelidande när denne fyllt 18 år skall betraktas ett belopp som motsvarar den statsskattepliktiga förvärvsinkomst som i Finland bosatta 18–22-åriga personer har i genomsnitt,

sågs i 2 punkten att som förvärvsinkomst för den skadelidande när denne fyllt 23 år skall betraktas ett belopp som motsvarar den förvärvsinkomst som i Finland bosatta 23–34-åriga heltidsanställda löntagare har i genomsnitt,

sägs i 3 punkten att som förvärvsinkomst för den skadelidande när denne fyllt 35 år skall betraktas ett belopp som motsvarar den förvärvsinkomst som i Finland bosatta 35–64-åriga heltidsanställda löntagare har i genomsnitt, och

sägs i 4 punkten att som ålderspension för den skadelidande när denne fyllt 65 år skall betraktas beloppet av den ålderspension som personen med stöd av lagen om pension för arbetstagare (395/1961) hade haft rätt till på basis av förvärvsinkomsterna enligt 1–3 punkten.

Statsrådet fastställer årligen genom förordning beloppen av de förvärvsinkomster som avses i 1–3 punkten. (Statsrådets förordning 645/2020).

När den skadelidande uppnår den i 4 punkten avsedda åldern för ålderspension skall försäkringsanstalten utreda och för sin framställning uträkna pensionsbeloppet enligt lämpliga grunder i lagen om arbetspension. Omnämmandet av en särskild framställning som gäller ålderspension vid 65 års ålder skall ingå i den framställning som gäller pensionen och i det beslut som försäkringsanstalten ger efter att nämnden har gett sitt utlåtande.

Den standardiserade ersättning för inkomstförlust som refereras ovan bestäms inte för den tid under vilken den skadelidande inte har fyllt 18 år. Inkomstförlusten för denna tid fastställs således alltid individuellt på basis av de förvärvsinkomster som den skadelidande skulle ha haft före 18 års ålder. På uppskattningen inverkar också eventuella utsikter beträffande inkomstutvecklingen som har varit kända före skadan och utbildnings- samt studieplaner. När den skadelidandes yrkesverksamma tid inletts redan före 18 års ålder gäller det att uppmärksamma den eventuella fortsättningen och utvecklingen inom yrkesbanan oberoende av vad som sägs i 5 kap. 2 b § i skadeståndslagen. Individuella faktorer bör tillmätas desto större vikt ju varaktigare ett tidigt yrkesval kan bedömas ha varit.

Om en skadelidandes särbegåvning konstateras i ett senare skede av utvecklingen, kan en tidigare fastställd normerad fortlöpande ersättning för inkomstförlust enligt 5 kap. 2 b § i skadeståndslagen omvandlas till ersättning som baserar sig på en individuell bedömning.

Se även nämndens utlåtande LV 18/1812.

2.5 Försenade förvärvs- eller näringsinkomster

Rätt till ersättning för försenad förvärvs- eller näringsinkomst på grund av personskada kan uppstå enligt 5 kap. 2 § 2 punkten i skadeståndslagen. Det är fråga om ersättning för inkomstförlust i sådana särskilda situationer som avses i det nämnda lagrummet.

Ersättning skall betalas för inkomstförlust för den tid då den skadelidandes slutförande av sina yrkesutbildningsstudier bevisligen har senarelagts på grund av trafikskadan.

Utbetalningen av ersättning börjar räknat från den tidpunkt då den skadelidande skulle ha slutfört sina yrkesutbildningsstudier om trafikskadan inte hade inträffat.

Den ersättning för försenad inkomst som utbetalas motsvarar den inkomst som den skadade helt eller delvis går miste om under förseningstiden, beräknad enligt den genomsnittliga startlönenivån för personer i yrket i fråga vid den tidpunkt då den skadelidande skulle ha slutfört sina studier om trafikskadan inte hade inträffat.

Det belopp som den skadelidande förtjänat i förvärvsarbete under skollov skall avdras från den månatliga ersättningen för försenad inkomst.

Ersättningen för försenad inkomst baserar sig i huvudsak på den uppskattade inkomstförlusten under förseningstiden. Således är det inte befogat att dra av sk. arbetstagarpremier från den ersättning som utbetalas på grund av försening.

2.6 Begränsning av skadan

Den skadelidande är skyldig att begränsa skadans belopp. Om den skadelidande till följd av en trafikskada har blivit oförmögen att utföra sitt tidigare arbete, skall det bedömas om han eller hon fortfarande har kvar någon del av sin arbetsförmåga och om det kan förutsättas att han eller hon skaffar sig inkomster med hjälp av den återstående arbetsförmågan.

Den skadelidandes skyldighet att begränsa skadan framgår av 5 kap. 2 a § i skadeståndslagen. När den ersättningsgilla skadan beräknas skall som en ersättningsminskande faktor beaktas den förvärvsinkomst som den skadelidande har fått eller kunde ha fått trots skadefallet eller bedöms få i framtiden med beaktande av sin återstående arbetsförmåga, utbildning, tidigare verksamhet, möjligheter till omskola sig, ålder, boendeförhållanden och andra med dem jämförbara omständigheter.

Bedömningen av eventuell återstående arbetsförmåga och av skyldigheten att begränsa skadans belopp utgör en helhetsbedömning som företas fall för fall och där avgörandep Praxis i sista hand befästs via domstolspraxis.

För den yrkesinriktade rehabiliteringens vidkommande hänvisar nämnden till ersättningsinstruktioner som gäller rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen. Instruktionerna kan läsas på Trafikförsäkringscentralens hemsidor.

Om slutsatserna vid bedömningen för det första är att en del av den skadelidandes arbetsförmåga återstår och för det andra att den skadelidande kan förutsättas söka sig till ett nytt arbete för att förvärva inkomster, återstår att som skada ersätta den eventuella skillnaden mellan inkomsterna av det tidigare arbetet och inkomsterna av det nya arbetet.

Som skadebegränsningsåtgärd kan betraktas också anställningen av en vikarie för den tid företagaren är oförmögen att arbeta. Syftet med denna åtgärd är inte bara att företagaren skall ha inkomster under tiden av arbetsoförmåga utan också att företagsverksamheten skall fortbestå efter perioden av arbetsoförmåga. Om företagsverksamheten är tillståndspliktig, medför ett avbrott i verksamheten hot om att tillståndet dras in. Ett avbrott i verksamheten kan leda till att företaget går miste om kunder och på så sätt medföra större förluster än enbart det omsättningsbortfall som ett avbrott som beror på en period av arbetsoförmåga föranleder.

2.7 Bindande av ersättningar vid kostnadsnivån

2.7.1 Bindande av ersättningar vid kostnadsnivån när trafikskadan har inträffat före 1.1.2017

Fortlöpande ersättningar för inkomstförlust och förlust av underhåll är bundna vid kostnadsnivån på så sätt som stadgas i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (875/1971). Lagens 1 § har sedermera ändrats så att år 2005 tillämpades lagen om temporär ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (1351/2004) och de indexjusteringsbestämmelser som tillämpas från början av år 2006 ingår i lagen om ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (1097/2005).

Det som konstateras ovan har varit vedertagen praxis även gällande trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag.

2.7.2. Bindande av ersättningar vid kostnadsnivån när trafikskadan har inträffat 1.1.2017 eller senare

Fortlöpande ersättningar som betalas på grund av personskada med stöd av trafikförsäkringslagen och lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen ska justeras varje kalenderår med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

För fastställande av inkomstförlust och förlust av underhåll ska förvärvsinkomsterna från olika år justeras kalenderårsvis till skadeårets nivå med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare.

Det som konstateras ovan tillämpas även på trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag.

2.8 Faktorer som används när kalkylen görs upp

2.8.1 Antal dagar som ingår i ett år

När den årliga arbetsinkomsten i trafikförsäkringen räknas enligt dagslönen används koefficienten 365 dagar vid skador som inträffat 1.1.2006 och senare. På motsvarande sätt får man dagsersättningen genom att dividera den årliga arbetsinkomsten med 365.

På trafikskador som inträffat före 1.1.2006 tillämpas fortsättningsvis den tidigare koefficienten 360.

2.8.2 Det genomsnittliga antalet arbetstimmar och arbetsdagar per år inom industri och lantbruk

När avsikten är att fastställa den årliga arbetsinkomsten individuellt och tillräckliga uppgifter om den genomsnittliga arbetstiden inom en bransch inte står att få utgående från branschens kollektivavtal eller övriga källor, beräknas det genom-

snittliga antalet arbetstimmar och arbetsdagar per år såväl inom industri som inom lantbruk vara 2 028 timmar och 253 dagar. Den årliga inkomsten i dessa branscher beräknas genom att multiplicera den timlön som utgör grunden för ersättningen med ovan nämnda timantal. När den tidlön som ligger till grund för ersättningen är känd i övrigt, kan den årliga arbetsinkomsten beräknas genom att multiplicera dagslönen med 253, veckolönen med 52 och månadslönen med 12. Semesterpenningen läggs till inkomsten som beräknats på detta sätt.

Antalet arbetstimmar och arbetsdagar enligt ovanstående anger den genomsnittliga sammanräknade avlönade arbets- och fritiden.

2.8.3 Avrundning av den årliga inkomsten

Nämnden har tidigare gett instruktioner om avrundning till närmaste hundratal mark, senare till närmaste tiotal euro och till närmaste antal euro av den årliga inkomst som ligger till grund för fortlöpande ersättning.

Det finns inte längre några praktiska grunder för avrundning av den årliga inkomsten. Därför fastställs den årliga inkomst som används vid uträkningen av ersättning med två decimalers noggrannhet i samtliga fall, där den årliga inkomsten grundar sig till exempel på sådana uppgifter om den skadelidandes inkomster som har erhållits av arbetsgivaren eller skattemyndigheterna. Om den årliga inkomsten fastställs enligt uppskattning är det dock i förekommande fall befoget att fastställa den med hundra eller tusen euros noggrannhet.

Denna instruktion tillämpas på skador som handläggs 1.1.2007 eller senare.

2.9 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt

Olycksfallsförsäkringsbolaget har beträffande de ersättningar det betalt för samma skada regressrätt mot det ersättningsansvariga trafikförsäkringsbolaget (61 § 2 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och 270 § och 271 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar).

3. Tillfälligt men (Skadeståndsl 5:2 § och 5: 2 c § 1 mom.)

Ersättningen för sveda och värk och andra tillfälliga men bestäms med beaktande av skadans art och svårighetsgrad, arten av den behandling som skadan kräver samt tiden för konvalescens. Ersättningen för tillfälligt men bestäms i respektive fall på basis av omständigheter som hänför sig till personskadan och som kan observeras objektivt. Ersättningsbeloppet påverkas därmed vanligtvis inte av att den skadelidande själv berättar att smärtor uppträtt längre än vad som med beaktande av skadans art och svårighetsgrad är vanligt.

Med personskadans art avses här hur kroppsskadan tar sig uttryck, exempelvis ett benbrott. Med personskadans svårighetsgrad avses skillnader mellan sinsemellan likartade kroppsskador. Till exempel för en splitterfraktur som är en allvarigare fraktur än ett sedvanligt benbrott är ersättningen för tillfälligt men högre än för ett enklare benbrott som drabbar samma skelettdel. När ett tillfälligt men som orsakats av hjärnskador bedöms ska uppmärksamhet ägnas åt skadans svårighetsgrad i initialskedet, undersökningsfynden, graden av medvetlöshet och medvetlöshetstidens längd, minnesluckans (amnesins) längd samt behandlingsåtgärdernas karaktär och eventuellt behov av operation.

Arten av den behandling som personskadan kräver och tiden för konvalescens inverkar när ersättningen bestäms. Arten av behandling som krävs, såsom behovet av intensivvård, och behandlingstiden ger en hänvisning om personskadans art och svårighetsgrad. Dessa grunder kompletterar varandra. I ett enskilt fall är det möjligt att som en höjande faktor beakta det vårdbehov som följer av personliga egenskaper och omständigheter, till exempel att sjukhusvården har varit längre än normalt eller att fler operationer än det sedvanliga antalet har behövts.

Varaktighet av ett tillfälligt men avser i regel tiden från att personskadan uppkommer till dess att skadorna har läkts eller sviterna av skadorna kan anses ha stabiliserats. I fall där den skadelidande tillfogats ett bestående men avses med det tillfälliga menets varaktighet tiden från att personskadan uppkommer till dess att den skadelidandes hälsotillstånd har stabiliserats så att det bestående menet kan fastställas. Exempelvis om smärtan blir kronisk och bestående beaktas den i ersättningen för bestående men. Att funktionsförmågan återfås utgör å sin sida ett tecken på att det tillfälliga menet har upphört.

Ersättningsbeloppet ska basera sig på en objektiv helhetsbedömning av personskadans art och svårighetsgrad samt arten av den behandling som skadan kräver och tiden för konvalescens. Den skadelidandes subjektiva upplevelser har i regel ingen betydelse vid fastställandet av ersättningen. När ersättningsinstruktioner tillämpas avgör uppfyllandet av ett enskilt kriterium inte om personskadan ska hänföras till en viss klass eller en viss punkt inom en klass. Beslutet ska alltså fattas utifrån en helhetsprövning.

Ett eventuellt bestående men som den skadelidande har åsamkats till följd av kroppsskadan beskriver i allmänhet skadans art och svårighetsgrad, och det kan beaktas som en faktor när ersättningen för tillfälligt men fastställs.

När ersättningen för tillfälligt men bestäms beaktas likaså de framtida åtgärder som ingår i behandlingsplanen eller som annars är kända, till exempel rekonstruktionsoperationer eller åtgärder som annars anknyter till den valda behandlingsmetoden. Det sammanräknade beloppet av den ersättning för tillfälligt men som redan betalats och den tilläggsersättning som bestäms på basis av en förvärring som varit allvarligare än väntat kan överskrida det högsta ersättningsbeloppet för klassen i fråga enligt ersättningsinstruktionerna.

Med anledning av en oförutsedd förvärrad skada eller rekonstruktionsoperation betalas en separat ersättning som bestäms enligt separat ersättningsinstruktioner.

3.1 Fysiska skador

Fysiska skador klassificeras enligt art och svårighetsgrad samt enligt arten av den behandling som de kräver och tiden för konvalescens. Klassificeringen är inte uttömmande, utan för varje klass uppräknas skador samt sådana åtgärder och följder som i typiska fall hänför sig till skadorna i den klassen.

3.1.1 Obetydliga personskador (1)

Ersättning för sveda och värk samt för andra tillfälliga men utbetalas inte enligt 34 § 1 mom. i trafikförsäkringslagen, om personskadan har varit obetydlig.

Obetydliga personskador är bl.a. hudskråma, stötskada, vrickning, små sår och blånader.

Utmärkande för obetydliga personskador är att de

- inte kräver sjukhusvård,
- läks på 1–2 veckor utan att efterlämna olägenhet,
- föranleder högst 2 veckors arbetsförmåga.

3.1.2 Lindriga skador

3.1.2.1 Lindriga skador (2)

Lindriga skador är bl.a. kontusion, enkelt skär- eller rivsår, förlust av fingerled, blodutgjutning i en led, ledvrickning, enkelt benbrott eller enkel luxation som läks inom förutsedd normal tid och inte kräver operativ behandling, mycket lindrig hjärnskada som medför kortvarig medvetslöshet, pisksnärtsskada (whiplash) som vid avbildningsundersökningar inte har konstaterats medföra vävnadsskador, bristning av trumhinnan, ögonskada som inte efterlämnar bestående men, förlust av 1–5 tänder, övergående hörselnedsättning.

Utmärkande för lindriga skador är att de

- inte kräver återupplivning eller intensivvård,
- inte kräver operativa ingrepp, t.ex. osteosyntes,
- kräver högst en veckas sjukhusvård,
- inom 2 månader läks så bra att funktionsförmågan återfås,
- föranleder obetydliga bestående följder

3.1.2.2 Skador som är svårare än lindriga skador (3)

Skador som är svårare än lindriga skador är bl.a. brott på de långa benen eller frakturer som kan kräva också operativa ingrepp men läks inom förutsedd tid, svår luxation med ligamentbristningar som efterlämnar bestående men, enstaka eller multipla frakturer på ansiktsbenen, förlust av ett finger, senskada i fingret som kräver operativ behandling, multipla revbensfrakturer med blödning i lungsäckerna men utan vare sig lungskada eller långvarig andningsinsufficiens, skada på bukhålans organ som krävt operativ behandling men läkts utan komplikationer, lindrig hjärnskada, halskotskada som inte åtföljs av betydelsefull nervskada, ögonskada som medför varaktig nedsättning av synen på ena ögat till 0,1 (andra ögat friskt), förlust av 6 eller fler tänder.

Utmärkande för skador som är svårare än lindriga skador är att

- behandlingen av dem kan kräva stödbehandling av blodcirkulationen men inte avancerad vård,
- de eller behandlingen av dem inte är förknippade med komplikationer, som är svårare än lindriga,
- den fortsatta behandlingen av dem inte kräver några krävande rekonstruktionsoperationer,
- behandlingen av dem kräver sjukhusvård i 1–3 veckor,
- funktionsförmågan återfås inom 3–7 månader,
- det bestående funktionella men som de efterlämnar är lindrigt.

3.1.3 Svåra skador

3.1.3.1 Svåra skador (4)

Svåra skador är bl.a. benbrott med fördröjd läkning, skada på nerver eller blodkärl i samband med benbrott eller luxation, benbrott med åtföljande inflammation och varbildning, benbrott med åtföljande ledförstuvning och artros, svårartat brott på nack-, bröst- eller ländkotor som inte medför bestående, svår nervskada, multipel fraktur på revbenen med tillhörande blödning i lungsäcken eller lungkontusion, operation av bröstskorgen eller bukhålan som kompliceras genom följd-sjukdomar, upprepade tarmockklusioner, striktur av urinröret som kräver fortlöpande vård, diafragmaruptur, medelsvåra hjärnskador, svåra multipla frakturer på ansiktsbenen, multipla frakturer på extremiteterna eller motsvarande kombi-

nationer av svåra skador, förlust av ett öga eller av synen på det ena ögat, förlust av flera fingrar, utbredd brännskada eller kylskada som medför förlust av tår.

Utmärkande för svåra skador är att

- behandlingen av dem kan kräva kortvarig respiratorvård på intensivvårdsavdelning,
- behandlingen av dem kräver behandlingsmetoder som förlänger sjukhusvistelsen (t.ex. skalldrag, yttre fixeringsanordningar vid benbrott),
- behandlingen av skador på extremiteterna förutsätter krävande kirurgiska ingrepp (operativ fixering av många frakturer, större rekonstruktionsoperation av led, extremitet, blodkärl eller nerver, omfattande handkirurgisk åtgärd),
- eftervården omfattar utöver avlägsnande av osteosyntesmaterial ytterligare operationer (t.ex. bentransplantationer, rekonstruktiva åtgärder vid extremitetsskador),
- behandlingen av dem kräver sjukhusvård i 3–8 veckor,
- funktionsförmågan återfås efter tidigast 8 månader,
- det bestående funktionella men som efterlämnas är betydande.

3.1.3.2 Mycket svåra skador (5)

Mycket svåra skador är bl.a. förlust av en extremitet, mycket omfattande skador på nerver och blodkärl som komplicerar benbrott i extremiteterna, omfattande skador på nervstammarna i skulderregionen och ländryggen med förlamnings-symptom, multipla skador i bröstkorgen (t.ex. diafragma- och lungruptur, blodutgjutning i hjärtsäcken och hjärtkontusion), öppen skada på bröstkorgen, förträning av luftstrupen efter trakeostomi, brott på nack-, bröst- och ländkotor med åtföljande partiell skada på ryggmärgen eller förlängda ryggmärgen, svåra hjärnskador, svåra multipla skador och kombinationer av skador på hjärna, bål och extremiteter, skador vilkas behandling kräver många plågsamma operationer, bestående tarm- eller urinfistel, ögonskada som medför varaktigt svår synned-sättning på båda ögonen och svårartad brännskada.

Utmärkande för mycket svåra skador är att

- behandlingen av dem kräver långvarigt upprätthållande av andning och blodcirkulation,
- behandlingen av dem kräver långvarig respiratorbehandling och trakeos-tomi,
- de eller behandlingen av dem medför svåra komplikationer,
- behandlingen av dem kräver omfattande thorax-, abdominal-, hjärn- eller extremitetskirurgi,
- behandlingen av dem kräver mer än 8 veckors sjukhusvistelse,
- det bestående funktionella men som förorsakas medför anseelig olägenhet.

3.1.3.3 Exceptionellt svåra skador (6)

Exceptionellt svåra skador är bl.a. mycket svåra hjärnskador, förlust av två extremiteter, ryggmärgsskada med åtföljande bestående tetra- eller paraplegi, fullständig blindhet.

Utmärkande för exceptionellt svåra skador är att

- de eller behandlingen av dem medför exceptionellt svåra komplikationer,
- behandlingen av dem kräver exceptionella, omfattande och mångfaldiga operativa ingrepp,
- de kräver mycket långvarig sjukhusvistelse eller förorsakar behov av bestående anstaltsvård,
- det funktionella men som de efterlämnar är av bestående slag och mycket stort.

3.2 Ersättningsnormer fr.o.m. 1.1.2022 för tillfälligt men som beror på fysiska skador

obetydliga personskador (1)	ingen ersättning
lindriga skador (2)	300 – 1 300 €
skador som är svårare än lindriga skador (3)	1 300 – 4 100 €
svåra skador (4)	4 100 – 9 600 €
mycket svåra skador (5)	9 600 – 22 200 €
exceptionellt svåra skador (6)	22 200 € –

Ersättningen för tillfälligt men fastställs med hundra euros noggrannhet.

3.3 Tillfälligt psykiskt men

Enligt vedertagen rättspraxis berättigar en medicinskt konstaterad störning i den psykiska hälsan som har krävt hälsovårdsåtgärder till ersättning för tillfälligt men, oavsett om personskadan också är förknippad med fysiska skador eller inte. Ersättningen för en störning i den psykiska hälsan ska bestämmas med tillämpning av samma grunder som ersättningen för fysiska skador. När ersättningen

för tillfälligt men som beror på en psykisk störning bestäms ska man beakta det som sägs i punkt 3 om bestämmande av ersättningen för fysiska skador.

Benämningarna på klasserna för tillfälligt psykiskt men har ändrats från och med 1.1.2022 så att de motsvarar benämningarna på klasserna för fysiska skador.

Lindrigt psykiskt men anses ha uppkommit när den skadelidande till följd av en trafikskada har

- åsamkats en psykisk störning som orsakat kortvarig nedgång i funktionsförmågan och
- denna i högst 6 veckors tid har krävt medicinering eller någon annan behandling som getts eller ordinerats av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården

Svårare än lindrigt psykiskt men anses ha uppkommit när den skadelidande till följd av en trafikskada har

- behövt en regelbunden, intensiv, högst 12 månader lång psykiatrisk vårdrelation eller
- behövt långvarig, dock högst 12 månader lång, medicinering och
- återfått funktionsförmågan inom högst 12 månader.

Svårt psykiskt men anses ha uppkommit när den skadelidande till följd av en psykisk störning som orsakats av en trafikskada har

- behövt sjukhusvård på grund av en störning på psykosnivå eller
- behövt en regelbunden psykiatrisk vårdrelation som pågått i mer än 12 månader och
- återfått funktionsförmågan efter mer än 12 månader.

Ersättningsnormer fr.o.m. 1.1.2022 för tillfälligt psykiskt men

lindrigt psykiskt men	300–1 300 €
svårare än lindrigt psykiskt men	1 300–4 100 €
svårt psykiskt men	4 100–9 600 €

Ersättningen för tillfälligt men fastställs med hundra euros noggrannhet.

Ersättningen för tillfälligt men som beror på fysiska skador och en eventuell ersättning för övergående men som beror på psykiska skador räknas samman.

Efter att en psykisk störning har blivit bestående har den skadelidande rätt till ersättning för bestående men.

3.4 Beaktande av livstiden

Enligt rättspraxis inverkar en skadelidandes död på beloppet av ersättning för tillfälligt men. Enligt den praxis som nämnden tillämpat betalas ersättning för tillfälligt men fullt ut, om den skadelidande dör tre månader eller mer än tre månader efter trafikskadan. Om den skadelidande har dött omedelbart efter trafikskadan betalas ingen ersättning för tillfälligt men. Om den skadelidande dör inom kortare tid än en månad efter trafikskadan betalas ersättningen sänkt med 2/3. Om den skadelidande dör när det har gått en månad eller mer men inte tre månader efter trafikskadan, betalas ersättningen sänkt med 1/3.

3.5 Förskottsersättningar och beaktande av dem vid utbetalningen av den slutliga ersättningen

Den ostridiga del av ersättningen som förfallit till betalning ska betalas till den skadelidande. När den slutliga ersättningen betalas ut avdras förskottet till nominellt belopp.

3.6 Klasser för tillfälligt men före 2006

Klasserna för tillfälligt men före 2006 skiljer sig från de nuvarande klasserna. De tidigare klasserna var:

Obetydliga skador	A
Lindriga skador	B1
Skador som är svårare än lindriga skador	B2
Svåra skador	C1
Mycket svåra skador	C2
Exceptionellt svåra skador	C3

4. Bestående men (Skadeståndsl 5:2 § ja 2 c § 2 mom.)

4.1 Bestående men

Ersättningen för bestående men är avsedd som gottgörelse för en skada som nedsätter den skadelidandes funktionsförmåga och på så sätt begränsar dennes möjligheter att leva ett funktionellt fullvärdigt liv. Endast skadornas art beaktas i samband med bedömningen av skadan. Den skadelidandes individuella förhållanden beaktas inte när ersättningen fastställs. Kosmetiska men som inte påverkar funktionsförmågan ersätts som ett separat ersättningsslag. Bestående men (invaliditet) är inte samma sak som arbetsoförmåga.

Ersättningen betalas i regel som en engångsersättning, när situationen är bestående och återhämtning inte längre kan förväntas. Enligt ersättningspraxis betalas ersättningen i allmänhet tidigast ett år efter det sista ingreppet.

4.1.1 Fastställande av ersättning

I trafikförsäkringslagen och skadeståndslagen ingår inga detaljerade bestämmelser om hur ersättningen ska fastställas. Ersättningen fastställs utifrån skadans art och den skadelidandes ålder, eftersom ersättningen är avsedd att täcka bestående men som påverkar personen resten av hans eller hennes liv efter skadan. Därför fastställs ersättningen genom att först slå fast invaliditetsklassen och grundersättningen enligt denna. Den slutliga ersättningen beräknas genom att multiplicera grundbeloppet med den åldersfaktor som beskrivs nedan. Varje levnadsår efter fyllda 18 år minskar ersättningsbeloppet fram till 75 års ålder.

4.1.2 Grundersättningens storlek

Skadorna grupperas utgående från svårighetsgraden i 20 invaliditetsklasser, som är desamma som i den lagstadgade försäkringen för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Då skadan inträffat före 1.1.2010 baserar sig indelningen i invaliditetsklasser på social- och hälsovårdsministeriets beslut (1012/86) och för skador som inträffat 1.1.2010 eller senare är indelningen baserad på social- och hälsovårdsministeriets förordning (1649/2009). För skador som inträffat efter 1.1.2016 baserar sig indelningen på statsrådets förordning (768/2015). Nämnden fastställer årligen de gällande grundersättningarna för bestående men enligt invaliditetsklass.

Innan ovan nämnda beslut om invaliditetsklasser gavs bedömde man men enligt invaliditetsgrad. Invaliditetsgraden omvandlas i dessa fall till invaliditetsklasser på så sätt att en 5 procents invaliditetsgrad motsvarar en invaliditetsklass.

Enligt praxis vid nämndens avdelning för trafikskadeärenden före 2022 fastställdes menet enligt kriterierna i det beslut om invaliditetsklasser som gällt vid

tidpunkten för skadan, även i de fall då skadan förvärrades i ett senare skede. Enligt tillämpningsanvisning 2/2021 fastställs invaliditetsklassen för bestående men och bestående kosmetiskt men från och med 1.1.2022 alltid enligt det beslut om invaliditetsklassificering som gäller vid tidpunkten för bedömningen, oavsett när skadan inträffade. Om till exempel de skador som föranlett utbetalning av ersättning för bestående men förvärras senare, fastställs den invaliditetsklass som motsvarar de förvärrade skadorna enligt det beslut om invaliditetsklassificering som gäller när den ytterligare olägenheten kan bedömas tillförlitligt. Vid fastställande av tilläggsersättning som motsvarar förvärringen av ett bestående men betraktas som den skadelidandes ålder personens ålder vid det tillfälle då den ytterligare olägenheten har blivit bestående och kan bedömas tillförlitligt.

Invaliditetsklassificeringar finns på Finlex webbplats www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19861012, www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20091649 och www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150768.

Invaliditetsklassificeringen tillämpas inte i fall där skadan efterlämnar ärr som åsamkar bestående kosmetiskt men, men inte något funktionellt men. Då betalas ersättning för bestående kosmetiskt men som bestäms enligt principerna i punkt 4.2.

Haltande gång och uppseendeväckande upprepade tvångsrörelser i extremiteterna bör beaktas när ersättningen för bestående men bestäms.

Om den skadade är minderårig betalas först ersättning för bestående men tills personen blir myndig. Därefter betalas den egentliga ersättningen. Ersättningen till en minderårig beskrivs under rubriken Ersättning till ung person nedan

Upp till invaliditetsklass 16 är grundbeloppet för ersättningen detsamma för varje invaliditetsklass. Från och med invaliditetsklass 15 ökar grundbeloppet för varje invaliditetsklass. Koefficienten ökar med 0,1 för varje invaliditetsklass, det vill säga koefficienten är 1,5 för invaliditetsklass 20.

Nämnden fastställer de gällande grundersättningarna för bestående men enligt invaliditetsklass.

4.1.3 Grundersättning och ersättning till ung person 2022

Om den skadade är under 18 år betalas ersättning först enligt tabellen över ersättning till ung person och från och med 18 års ålder enligt tabellen över grundersättningar.

Invaliditetsklass	Ersättning till ung person (under 18 år)	Grundersättning (18 år fyllda)
20	63 600 €	127 200 €
19	56 392 €	112 784 €
18	49 608 €	99 216 €
17	43 248 €	86 496 €
16	37 312 €	74 624 €
15	31 800 €	63 600 €
14	29 680 €	59 360 €
13	27 560 €	55 120 €
12	25 440 €	50 880 €
11	23 320 €	46 640 €
10	21 200 €	42 400 €
9	19 080 €	38 160 €
8	16 960 €	33 920 €
7	14 840 €	29 680 €
6	12 720 €	25 440 €
5	10 600 €	21 200 €
4	8 480 €	16 960 €
3	6 360 €	12 720 €
2	4 240 €	8 480 €
1	2 120 €	4 240 €

4.1.4 Åldersfaktor

Ersättningen för bestående men i fråga om personer som skadats vid trafikskador som inträffat 1.1.2006 eller senare fastställs genom att beakta den skadelidandes ålder vid den tidpunkt då skadan inträffat ökad med ett år. Motiveringen till detta är att i ersättningen för bestående men beaktas inte det men som den skadelidande har åsamkats innan hälsotillståndet har stabiliserats. Men under konvalescensen ersätts som ett separat ersättningslag eller ersättning för tillfälligt men.

Om en person har skadats till följd av en trafikskada som inträffat före 1.1.2006, beaktas den skadelidandes ålder vid den tidpunkt då trafikskadan inträffat i ersättningsbeloppet.

4.1.5 Metod för betalning av ersättning

Engångsersättning eller fortlöpande ersättning

Ersättningen för bestående men betalas i regel som en engångsersättning.

Ersättningen för bestående men kan dock betalas som fortlöpande ersättning i invaliditetsklass 20, när det handlar om en skadad person som är bestående medvetlös eller en äldre person som på grund av en svår hjärnskada är varaktigt intagen för sluten vård (trafikskadenämndens cirkulär 5/1988 och 14/1999). Utöver detta kan ersättningen betalas som fortlöpande till en person som på grund av en svår hjärnskada är varaktigt intagen för sluten vård och vars kommunikations- och rörelseförmåga har begränsats högradigt och bestående.

Förskottsersättningar

Försäkringsanstalten ska börja utreda ersättningsärendet utan dröjsmål och senast en månad efter att det har fått de handlingar, uppgifter och annan tillräcklig utredning som avses i 69 § i lagen om försäkringsavtal betala ut ersättning eller meddela att någon ersättning inte betalas. Även om ersättningsbeloppet inte är ostridigt, är försäkringsanstalten dock skyldig att betala den ostridiga delen av ersättningen.

Försäkringsanstalten ska i sitt beslut om förskottsersättning specificera vilka men och skador som ersättningen grundar sig på och vilken invaliditetsklass den har fastställt. Som slutlig ersättning betalas skillnaden mellan den invaliditetsklass som fastställts i förskottsersättningen och den slutliga invaliditetsklassen enligt nivån för det år då den slutliga ersättningen betalas.

Om förskottsersättningen i undantagsfall har betalats utan att specificera en invaliditetsklass, ska förskottsersättningen avdras till nominellt belopp från den slutliga ersättningen.

4.1.6 Trafikskadan har inträffat 1.1.2006 eller senare

Ersättningen till personer som fyllt 18 år

Ersättningen fastställs genom att först slå fast invaliditetsklassen till följd av skadorna. Därefter fastställs grundersättningen enligt invaliditetsklassen. Den egentliga ersättningen som betalas fås genom att multiplicera grundersättningen med åldersfaktorn. Varje levnadsår efter fyllda 18 år minskar ersättningsbeloppet fram till 75 års ålder.

Grundersättningsbeloppet beräknas utgående från grundbeloppet för en person som fyllt 18 år. Ersättningen beräknas på så sätt att som den skadelidandes ålder betraktas den verkliga åldern vid tidpunkten för skadan ökad med ett år (kalkylmässig ålder).

Åldersfaktor för personer i olika åldrar

Från grundersättningen avdras en procent för varje år med vilket den skadades kalkylmässiga ålder överstiger 18 år fram till 65 års ålder. Från grundersättningen för en skadelidande som kalkylmässigt fyllt 65 år avdras (utöver avdraget på 47 procent för åldern 18–65) ytterligare två procent för varje helt år med vilket åldern överstiger 65 år fram till 74 års ålder (=kalkylmässig ålder 75 år). Från 75 års kalkylmässiga ålder inverkar åldern inte längre minskande på ersättningen.

Exempel

Den skadelidande är 55 år när trafikskadan inträffar, invaliditetsklass 5. Kalkylmässig ålder 56 år (55+1).

Grundersättningen i varje invaliditetsklass 2022 är 4 240 €, varvid den grundersättning som motsvarar fem invaliditetsklasser är 5 x 4 240, dvs. 21 200 €.

Ersättning:

$$21\,200\ \text{€} - [(55+1 - 18) / 100] \times 21\,200\ \text{€} = \underline{\underline{13\,144\ \text{€}}}$$

Ersättning till ung person

När den skadade är under 17 år vid skadetillfället bestäms ersättningen för bestående men till en början som ersättning till ung person, så att ersättningen gäller tiden från att det bestående menet förorsakats fram till 18 års ålder. Som ersättning betalas ett belopp enligt den skadades kalkylmässiga ålder vid skadetillfället. Som kalkylmässig ålder betraktas åldern vid skadetillfället ökad med ett år. Ersättningen fastställs genom att först slå fast invaliditetsklassen till följd av skadorna. Därefter fastställs grundersättningen utifrån tabellen över grundersättningar till en ung person enligt invaliditetsklassen. Detta grundbelopp multipliceras med ett tal som beräknas genom att den skadelidandes kalkylmässiga ålder vid tidpunkten för skadan dras av från 18. Detta ersättningsbelopp divideras till slut med 18, vilket ger ett belopp som täcker tiden från att det bestående menet förorsakats fram till 18 års ålder.

Från 18 års ålder betalas den egentliga ersättningen för bestående men enligt grundbeloppet för personer som fyllt 18 år.

Exempel

Ersättning till ung person, den skadelidandes ålder när trafikskadan inträffar är 8 år 7 månader, invaliditetsklass 6.

Grundersättningen i varje invaliditetsklass för en ung person 2022 är 2 120 €, varvid den grundersättning som motsvarar fem invaliditetsklasser är 6 x 2 120, dvs. 12 720 €

Ersättning:

$$[18-(8+1)] \times 12\,720 \text{ €} / 18 = \mathbf{6\,360 \text{ €}}$$

Egentlig ersättning: Den egentliga ersättningen för en person som fyllt 18 år i invaliditetsklass 6 på nivån 2022 är 25 440 €.

4.1.7 Höjande faktor vid särskild försämring av livskvaliteten när trafikskadan har inträffat 1.1.2006 eller senare

Enligt 5 kap. 2 c § 2 mom. i skadeståndslagen kan en särskild försämring av den skadelidandes livskvalitet till följd av personskadan beaktas som en faktor som höjer ersättningen. Särskild försämring av den skadelidandes livskvalitet är en grund för höjning av ersättningen som ska tillämpas snävt. Förlusten av eller svårigheterna med de funktioner som är av betydelse med tanke på sedvanliga fritidssysselsättningar täcks i allmänhet med den egentliga ersättningen som betalas för bestående men.

Med livskvalitet avses vilka möjligheter den skadelidande har att leva ett fullvärdigt liv i enlighet med sina egna personliga vanor, förutsättningar och målsättningar.

Ersättningen ska på den grund som avses här höjas bara om personskadan försämrar den skadelidandes livskvalitet väsentligt mer än vad som i allmänhet är fallet när det gäller personer som tillfogats motsvarande personskador. Exempelvis kan sluten vård i sig inte anses utgöra en grund för höjning av ersättningen för bestående men.

En exceptionell förändring i den skadelidandes livsform eller livsmiljö kan utgöra en grund för höjning av ersättningen för bestående men. Ersättning för särskild försämring av livskvaliteten kan betalas till exempel när en person som aktivt utövat tävlingsidrott permanent förlorar sin rörelseförmåga eller när en mycket aktiv och målinriktad utövare av en hobbyverksamhet till följd av en trafikskada har förlorat förutsättningarna att fortsätta med denna hobby. Förlusten av möjligheterna att utöva sedvanliga motionshobbyer eller motsvarande är inte en grund för höjning av ersättningen för bestående men.

Som en särskild försämring av livskvaliteten kan också betraktas omständigheten att den skadelidande sedan tidigare har lidit av en kroppsskada eller sjukdom och det bestående men som uppkommit genom trafikskadan försvårar dennes liv mer än vanligt. Som exempel kan nämnas en situation där en person med ett sensoriskt funktionshinder helt eller delvis åsamkas också ett annat sensoriskt funktionshinder.

När ersättningsbeloppet övervägs kan man använda följande riktgivande koefficienter:

- Koefficienten är 1,1 om den skadelidande före skadan aktivt och målinriktat i en förening eller någon sammanslutning av annat slag ägnade sig åt hobbyverksamhet som åsyftade deltagande i tävlings-, utställnings- eller utgivningsverksamhet eller uppträdanden på nationell nivå och där han eller hon redan hade uppnått resultat, eller om den skadelidandes livsform eller livsmiljö till följd av skadan genomgår en exceptionell förändring.
- Koefficienten är 1,3 om den skadelidandes i det föregående stycket avsedda verksamhet har varit internationell eller om den skadelidande redan före trafikskadan har saknat en extremitet och till följd av trafikskadan har förlorat också en annan extremitet.
- Koefficienten är 1,5 om den skadelidande redan före trafikskadan haft ett avsevärt sensoriskt funktionshinder och till följd av trafikskadan helt eller delvis har åsamkats också ett annat sensoriskt funktionshinder. När koefficienten fastställs ska för hobbyns del beaktas hur länge och hur aktivt den har utövats och vilka resultat som presterats, svårighetsgraden av samverkan av den tidigare kroppsskadan eller sjukdomen och den skada som tillfogats genom trafikskadan och, i fall där livsformen och livsmiljön förändrats, förändringens omfattning och eventuella gynnsamma verkningar.

De koefficienter som avses här kan inte tillämpas om verksamheten har varit yrkesmässig.

4.1.8 Trafikskadan har inträffat före 1.1.2006

I praktiken fastställs ersättningen för bestående men i dessa skadefall enligt samma principer som i den ersättningspraxis som tillämpades före 2006. Skillnaden är i det närmaste vad man betraktar som åldersfaktor, det vill säga när menet anses ha blivit bestående.

Ersättningen för bestående men till personer som fyllt 18 år

Ersättningen fastställs genom att först slå fast invaliditetsklassen till följd av skadorna. Därefter fastställs grundersättningen enligt invaliditetsklassen. Den egentliga ersättningen som betalas fås genom att multiplicera grundersättningen med åldersfaktorn. Varje levnadsår efter fyllda 18 år minskar ersättningsbeloppet fram till 75 års ålder.

Grundersättningsbeloppet beräknas utgående från grundbeloppet för en person som fyllt 18 år. Ersättningen beräknas så att den skadelidandes ålder vid skadetillfället betraktas som hans eller hennes ålder.

Åldersfaktor för personer i olika åldrar

Från grundersättningen avdras en procent för varje år med vilket den skadades kalkylmässiga ålder överstiger 18 år fram till 65 års ålder. Från grundersättning-

en för en skadelidande som kalkylmässigt fyllt 65 år avdras (utöver avdraget på 47 procent för åldern 18– 65) ytterligare två procent för varje helt år med vilket åldern överstiger 65 år fram till 74 års ålder (=kalkylmässig ålder 75 år). Från 75 års kalkylmässiga ålder inverkar åldern inte längre minskande på ersättningen.

Ersättning till ung person

När den skadade är under 18 år vid skadetillfället fastställs ersättningen för bestående lyte och men till en början som ersättning till ung person, så att ersättningen gäller tiden fram till 18 års ålder. Som ersättning utbetalas i enlighet med den skadades ålder vid skadetillfället ett belopp som fås genom att multiplicera grundersättningen med skillnaden mellan 18 år och antalet hela år som den skadade fyllt vid skadetillfället, samt dividera produkten med 18. Ersättningen fastställs alltså på samma sätt som vid skador som inträffat 1.1.2006 eller senare. Den enda skillnader är åldersfaktorn. När ersättning till ung person har betalats och den skadade uppnår 18 års ålder fastställs den egentliga ersättningen för bestående lyte och men enligt grundbeloppet för personer som fyllt 18 år.

Yrkes- och hobbykoefficienter vid skador som inträffat före 1.1.2006

Vid skador som inträffat före 1.1.2006 ersattes bestående men som utgjorde hinder för den skadades yrkes- och hobbyutövning med yrkes- och hobbykoefficienter.

4.1.9 Ersättning för förvärrat bestående men

Enligt praxis vid nämndens avdelning för trafikskadeärenden före 2022 fastställdes menet enligt kriterierna i det beslut om invaliditetsklasser som gällt vid tidpunkten för skadan, även i de fall då skadan förvärrades i ett senare skede. Enligt tillämpningsanvisning 2/2021 fastställs invaliditetsklassen för bestående men och bestående kosmetiskt men från och med 1.1.2022 alltid enligt det beslut om invaliditetsklassificering som gäller vid tidpunkten för bedömningen, oavsett när skadan inträffade. Om till exempel de skador som föranlett utbetalning av ersättning för bestående men förvärras senare, fastställs den invaliditetsklass som motsvarar de förvärrade skadorna enligt det beslut om invaliditetsklassificering som gäller när den ytterligare olägenheten kan bedömas tillförlitligt. Vid fastställande av tilläggsersättning som motsvarar förvärringen av ett bestående men betraktas som den skadelidandes ålder personens ålder vid det tillfälle då den ytterligare olägenheten har blivit bestående och kan bedömas tillförlitligt.

Om invaliditetsklassen stiger med minst en klass på grund av att en skada eller funktionsnedsättning förvärras permanent, ska en tilläggsersättning som motsvarar den högre invaliditetsklassen betalas för bestående men. Vid fastställandet av tilläggsersättningen är det viktigt att observera att i invaliditetsklasserna 15–20 är skillnaderna mellan på varandra följande invaliditetsklasser inte jämnstora. Därför fastställs tilläggsersättningen i dessa invaliditetsklasser på annat sätt än i de lägre invaliditetsklasserna.

När den nya invaliditetsklassen är lägre än klass 16 fastställs tilläggsersättningen som skillnaden mellan den nya och den tidigare invaliditetsklassen enligt åldersfaktorn och ersättningstabellen vid det tillfälle då skadan förvärrades. När den nya invaliditetsklassen är minst klass 16 fastställs tilläggsersättningen genom att omvandla de två ersättningarna till nivån vid det tillfälle då skadan förvärrades, samt ersätta skillnaden mellan dessa.

När tilläggsersättning betalas ska som den skadelidandes ålder betraktas personens ålder när det förvärrade tillståndet stabiliseras. För att få tilläggsersättning krävs att menet som det förvärrade tillståndet orsakar är bestående. Mer information om åldersfaktorn finns i tillämpningsanvisning 2/21.

Exempel

År 2008 har ersättning betalats enligt invaliditetsklass 3 till en person som skadats till följd av en trafikskada som inträffade 2007. Vid skadetillfället var personen 42 år gammal. År 2021, när den skadelidande fyllt 56 år, förvärras skadan så att invaliditetsklassen stiger med en klass, det vill säga till klass 4. Den ersättning som betalas motsvarar höjningen av invaliditetsklassen med en klass enligt åldern vid det tillfälle då skadan förvärrades:

$$4\ 150\ € - [(56 - 18) / 100] \times 4\ 150 = 2\ 573\ € \text{ enligt nivån 2021.}$$

Exempel

Ersättning för förvärrad skada i invaliditetsklasserna 15–20, där skillnaderna mellan invaliditetsklasserna inte är jämnstora. År 2003 har ersättning betalats enligt invaliditetsklass 15 till en skadad 42-årig person. Skadan förvärras 2021 och motsvarar då invaliditetsklass 16. Båda ersättningarna fastställs enligt nivån vid det tillfälle då skadan förvärrades och skillnaden mellan beloppen betalas.

Tilläggsersättning inv.klass 16– inv.klass 15:

$$\text{Inv.klass 16: } 73\ 040\ € - [(60 - 18) / 100] \times 73\ 040 = 42\ 363,20\ €$$

$$\text{Inv.klass 15: } 62\ 250\ € - [(60 - 18) / 100] \times 62\ 250 = 36\ 105\ €$$

$$42\ 363,20 - 36\ 105 = 6\ 258,20\ € \text{ enligt nivån 2021}$$

4.1.10 Yrkes- och hobbykoefficienter vid vissa skador

4.1.10.1 Yrkeskoefficient (skador som inträffat före 1.1.2001)

Normeringen av yrkeskoefficienten vid ersättning för bestående lyte och men har frångåtts 1.1.2001 med avseende på skador som inträffat efter 31.12.2000 (trafikskadenämndens cirkulär 21/2000).

Beroende på det hinder för utövande av yrke som skadan förorsakat kan den ersättning som uträknats på ovan nämnt sätt multipliceras med koefficienten 1,0-2,0 i enlighet med följande principer.

Om den skadade återgår till arbetslivet kan ersättningen höjas. Om den skadades yrke, befattning eller uppgift varav han eller hon fick sin huvudsakliga

utkomst ändras efter skadan, bestäms förhöjningen i huvudsak i enlighet med den grupp till vilken det nya yrket eller arbetet eller den nya befattningen hänförs. För detta ändamål har yrken, arbeten och befattningar uppdelats i fyra (4) grupper på basis av den yrkesklassificering som statistikcentralen tillämpat vid bostads- och näringsundersökningen 1.1.1976.

Grupperna är följande:

I Högre befattningshavare och med dem jämförbara

II Lägre befattningshavare och med dem jämförbara

III Yrkeskunniga eller specialiserade arbetstagare

IV Icke yrkesutbildade eller ospecialiserade arbetstagare.

Med beaktande av det hinder som skadan medför i yrket väljs koefficienten i tabellen med en noggrannhet av 0,1. Om hindret är obetydligt är koefficienten 1,0. En förutsättning för förhöjningen är att den skadade kan arbeta i sitt nya yrke regelbundet under minst fem (5) år, innan han eller hon blir ålderspensionerad.

Tabell över koefficienterna

Ny yrkesgrupp	Gränsvärden för koefficienten			
I	1,1 – 1,2	–	–	–
II	1,2 – 1,3	1,1 – 1,2	–	–
III	1,4 – 1,7	1,2 – 1,4	1,1 – 1,2	–
IV	1,8 – 2,0	1,4 – 1,7	1,2 – 1,3	1,1 – 1,2
	I	II	III	IV
	Tidigare yrkesgrupp			

Vid valet av koefficient i tabellen kan man förutom gruppindelningen i synnerhet när gruppen inte ändras beakta den differens som föreligger mellan det tidigare och det nya yrket beträffande utbildning, det ansvar befattningen eller uppgiften medför osv. När det nya yrket hänförs till en högre grupp än det tidigare används koefficienten inte. Det faktum att det nya yrket medför byte av boningsort eller att den skadade som en följd av skadan blir förtidspensionerad medför inte heller i och för sig att en höjande koefficient bör tillämpas.

4.1.10.2 Hobbykoefficient (skador som inträffat före 1.1.2006)

I motsvarighet till de hinder som kroppsskadan orsakat den skadelidandes hobbyverksamhet kan ersättningsbeloppet för bestående lyte och men i fråga om skador som inträffat före 1.1.2006 höjas med koefficienten 1,1–1,5 enligt följande principer.

Som till ersättningshöjning berättigande hobbyverksamhet betraktas inte aktiviteter som hänför sig till normal fritidsverksamhet.

Hobbykoefficienten används när kroppsskadan hindrar en hobbyverksamhet som med avseende på sin regelbundenhet och art visar att den skadelidande är starkt engagerad i verksamheten. Som sådan kan betraktas idrott på föreningsnivå eller i annan målinriktad form eller annan verksamhet som personen utövat regelbundet i syfte att utveckla sig själv och som krävt handledning och träning.

Hobbykoefficienten används om kroppsskadan har gjort det helt omöjligt för personen att försätta med sin hobbyverksamhet.

När koefficienten fastställs skall hänsyn tas till hobbyns art och den sannolika tid som utövandet hade kunnat fortgå, möjligheten att byta ut hobby mot en annan samt eventuella prestationer på tävlingsnivå.

Utgående från de hinder som kroppsskadan innebär för hobbyutövningen väljs koefficienten med en noggrannhet av 0,1. Om kroppsskadan helt och hållet förhindrar deltagande i flera ovan beskrivna hobbyverksamheter betraktas detta som en höjande faktor, dock så att koefficienten sammanlagt kan vara högst 1,5.

4.1.11 Olycksfallsförsäkringsbolagets regressrätt i fråga om ersättning för bestående men

Olycksfallsförsäkringsbolaget har beträffande den menersättning det betalt regressrätt till ersättning för bestående lyte och men som betalts från trafikförsäkringen, eftersom dessa ersättningslag motsvarar varandra och syftet med dem är att kompensera allmänt men som tillfogats genom en skada.

4.2 Bestående kosmetiskt men (SkadeståndL 5:2 § och 5:2 c § 2 mom.)

Som kosmetiskt men ersätts en bestående förfulning av den skadelidandes utseende som uppkommit till följd av trafikskada. Om menet är funktionellt betalas ersättning för bestående funktionellt men. Exempelvis haltande gång och uppseendeväckande upprepade tvångsrörelser i extremiteterna beaktas när ersättningen för bestående men fastställs.

Ersättning för bestående kosmetiskt men som förorsakats utseendet (vanställande ärr, deformation, förfulande stympning, hållningsfel osv.) betalas som ett engångsbelopp. Grunderna för fastställande av ersättningen är följande:

4.2.1. Skadeklassificering av bestående kosmetiskt men

Ersättningen fastställs enligt en skadeklassificering, varvid man beaktar defektens synlighet, art, omfattning, form, färg och läge. Skadeklassificeringen av bestående kosmetiskt men är följande:

4.2.1.1. Lindrigt kosmetiskt men (1) (t.o.m. 31.12.2005: 1 a)

- synligt och förfulande ärr i ansiktet (ett eller flera) som är kort och smalt, hudfärgat och i nivå med huden och som anpassar sig efter hudveckan, kort, snyggt ärr efter trakeostomi, förfulande ärr på bålen som är smalt och mjukt och som inte till färgen kraftigt avviker från hudens färg,

- förfulande övrigt ärr, som på grund av sitt läge (t.ex. på inre sidan av en extremitet) vanligtvis är åtminstone delvis dolt och som inte är uppseendeväckande till sin omfattning, på grund av stramning eller av annan orsak,
- lindrig deformation av extremitet, t.ex. efter fraktur i handleden,
- förlust av ett eller två fingrar vid distala interfalangealeden,
- lindrigt men synligt hållningsfel.

4.2.1.2 Kosmetiskt men som är större än lindrigt men (2)

(t.o.m. 31.12.2005: 1 b)

- ärr i ansiktet (ett eller flera) som syns tydligare än det som är beskrivet under punkt 1, men som inte förvrider anletsdragen och inte är speciellt omfattande,
- vidsträckt ärrområde på huvudsvålen,
- skelning,
- synlig grumling av hornhinnan,
- uppseendeväckande tvångsrörelser i trakten av huvud och hals,
- ärr efter trakeostomi, som är mer uppseendeväckande än i punkt 4.2.1.1
- förlust av ett eller flera fingrar,
- ärr på bålen eller extremiteterna som syns tydligare än de som beskrivs under punkt 4.2.1.1 eller är många till antalet,
- kontraktur som medför deformation av den yttersta änden av en extremitet,
- amputation av underben.

4.2.1.3 Betydande kosmetiskt men (3) (t.o.m. 31.12.2005: 1 c)

- ärr i ansiktet som till sin omfattning eller sitt antal eller på grund av att de förvrider anletsdragen är i någon mån uppseendeväckande eller som förvränger minspelet,
- uppseendeväckande tvångsrörelser i minspelet,
- permanent förlamning av ansiktsnerven,
- permanent svår onormal huvud- eller halsställning,
- förlust av hela huvudsvålen (peruk nödvändig),
- förlust av öga (protes nödvändig),
- svår skelning,
- svår sadelnäsa eller svår nässnedhet,
- förlust av nässpets eller näsvinge,
- förlust av ena öronmusslan,
- ärr på bålen eller extremiteterna som är mycket omfattande eller förorsakar deformation,
- förlust av alla fingrar,
- amputation av under- eller överarmen,
- svår skaderelaterad kutryggighet,
- lårbensamputation.

4.2.1.4 Mycket betydande kosmetiskt men (4)

(t.o.m. 31.12.2005: 2 a)

- är i ansiktet som på grund av sin omfattning eller på grund av kraftig förvrängning av anletsdragen eller minspelet är särdeles uppseendeväckande,
- förlust av båda öronmusslorna,
- synnerligen omfattande brännskadeärr på extremiteterna och på bålen,
- talrika omfattande ärrområden eller svåra deformationer på olika delar av kroppen.

4.2.1.5 Exceptionellt betydande kosmetiskt men (5)

(t.o.m. 31.12.2005: 2 b)

- en mycket svår och exceptionellt uppseendeväckande ärrighet eller deformation i ansiktet som t.ex. beror på utbredda skador i mjukdelarna eller ansiktsskelettet.

4.2.2 Grundersättningens storlek och tillämpning av normerna

Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men **fr.o.m 1.1.2022**:

lindrigt kosmetiskt men (1)	900–2 400 €
kosmetiskt men som är större än lindrigt men (2)	2 400–6 400 €
betydande kosmetiskt men (3)	6 400–13 000 €
mycket betydande kosmetiskt men (4)	13 000–25 300 €
exceptionellt betydande kosmetiskt men (5)	25 300 € –

Grundersättningen för bestående kosmetiskt men bestäms med hundra euros noggrannhet.

4.2.3 Inverkan av den skadelidandes ålder på ersättningen

Trafikskadan har inträffat 1.1.2006 eller senare

Eftersom ett bestående kosmetiskt men i allmänhet kan bedömas ungefär ett år efter skadan eller efter en operation som gjorts för behandling av skadan betraktas som kalkylmässig ålder vid tidpunkten för skadan den skadelidandes verkliga ålder vid skadetidpunkten ökad med ett år.

När den skadelidandes ålder vid tidpunkten för skadan är under eller jämnt 17 år betraktas som hans eller hennes kalkylmässiga ålder 18 (17+1) år. I detta fall motsvarar totalersättningen för bestående kosmetiskt men normen, och den skadelidandes ålder inverkar inte på ersättningsbeloppet.

När den skadelidandes ålder vid tidpunkten för skadan är över 17 år, dvs. den kalkylmässiga åldern är över 18 år, avdras från ersättningens grundbelopp 1,5 % för varje hela år med vilket den kalkylmässiga åldern 18 år överstigs fram till den kalkylmässiga åldern 75 (74+1) år. Efter det inverkar åldern inte längre som en minskande faktor.

Exempel 1

Den skadade är: 28 år

Klassen för kosmetiskt men: 3

Grundbelopp: 7 000 €

Utbetalda ersättningar: år 2018 har ett förskott om 1 000 € utbetalats

Kalkyl:

$$7\,000\text{ €} - 1,5 \times (28 + 1 - 18) / 100 \times 7\,000\text{ €} = 5\,845\text{ €}$$

från vilket avdras det år 2018 utbetalda förskottet 1 000 euro till nominellt belopp dvs.

$$5\,845 - 1\,000 = \underline{\underline{4\,845\text{ €}}}$$

Exempel 2

Den skadade: 74 år

Kalkylmässig ålder 75 år (74+1)

Klassen för kosmetiskt men: 2

Grundbelopp: 3 000 €

$$3\,000\text{ €} - 1,5 \times (74 + 1 - 18) / 100 \times 3\,000\text{ €} = \underline{\underline{435\text{ €}}}$$

Trafikskadan har inträffat före 1.1.2006

När den skadades ålder vid tidpunkten för skadan är under 19 år är totalersättningen för bestående kosmetiskt men enligt det belopp som normen anger och åldern inverkar inte på ersättningens storlek. När den skadelidande är äldre än så avdras från ersättningens grundbelopp 1,5 procent för varje helt år med vilket åldern 18 år överstigs fram till 75 år ålder. Därefter inverkar åldern inte längre som en minskande faktor (trafikskadenämndens cirkulär nr 19/1982).

Exempel

Den skadade är 28 år

Klassen för kosmetiskt men: 3 (1c)

Grundbelopp 7 000 €

Utbetalda ersättningar: år 2004 har ett förskott om 1 000 € utbetalats

Kalkyl:

$$7\,000\text{ €} - 1,5 \times (28 - 18) / 100 \times 7\,000\text{ €} = 5\,950\text{ €}$$

från vilket avdras det år 2004 utbetalda förskottet 1 000 euro till nominellt belopp dvs.

$$5\,950 - 1\,000 = \underline{\underline{4\,950\text{ €}}}$$

4.2.4 Ersättning med anledning av en förvärring av ett bestående kosmetiskt men

Trafikskadan har inträffat 1.1.2006 eller senare

Det är möjligt att betala tilläggsersättning med anledning av en väsentlig förvärring av ett bestående kosmetiskt men. Om tilläggsersättningen betalas med anledning av en operation som den skadelidande genomgått, betraktas som personens ålder när ersättningen bestäms åldern vid operationstidpunkten ökad med ett år. Om ingen kirurgisk åtgärd har vidtagits betraktar man som den skadelidandes ålder när ersättningen bestäms den ålder vid vilken förvärringen har stabiliserats.

Trafikskadan har inträffat före 1.1.2006

Från och med 2022 beaktas åldersfaktorn, liksom vid andra bestående men, oavsett tidpunkten då trafikskadan inträffade enligt tillämpningsanvisning 2/2021 tidpunkten för åtgärden som orsakat det förvärrade menet ökad med ett år. Om orsaken till förvärringen inte är en behandlingsåtgärd, ska som den skadelidandes ålder betraktas personens ålder när det förvärrade tillståndet stabiliseras.

4.2.5 Särskild försäkring av livskvaliteten

Den skadelidandes yrke och hobbyer

Om den skadelidande arbetar inom kundtjänst, exempelvis inom utbildning eller annan service, eller utövar någon hobby som förutsätter uppträdande inför en närvarande publik, och det kosmetiska men som skadan förorsakat honom eller henne kan jämföras med en särskild försäkring av livskvaliteten, kan ersättningen för bestående kosmetiskt men höjas med koefficienten 1,3 på basis av prövning som sker från fall till fall.

Exempel

Den skadade är: 37 år
Kalkylmässig ålder 38 år (37+1)
Klassen för kosmetiskt men: 2
Grundbelopp: 3 000 euro
Koefficient: 1,3

Kalkyl:

$1,3 \times [3\ 000\ € - 1,5 \times (37+1 - 18) / 100 \times 3\ 000\ €] = \underline{\underline{2\ 730\ €}}$

Den skadelidandes yrke och hobbyer (skador som inträffat före 1.1.2006)

Om det kosmetiska men skadan förorsakat medför förfång vid utövande av yrke (kundtjänst, försäljning osv.) eller hobby, kan en ersättning som bestämts enligt punkterna 2 och 3 höjas för yrke och för hobby var för sig genom att man multiplicerar den med en koefficient som är 1,1–1,5.

4.2.6 Behandling av bestående kosmetiskt men i nämnden

Om en skada enligt normerna för ersättning för tillfälligt men är svår (klass 4) ska en rekommendation till avgörande begäras av nämnden också i fråga om ersättningen för bestående kosmetiskt men.

4.2.7 Förskottsersättningar

Den ostridiga delen av ersättningen ska betalas till den skadelidande. Förskottet dras av från den slutliga ersättningen.

4.2.8 Sammanjämkning av ersättning för bestående kosmetiskt men med den ersättning som olycksfallsförsäkringsbolaget betalar

Om den skadelidande redan har fått ersättning för kosmetiskt men i form av menersättning med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, ska ersättningarna sammanjämkas. I dessa fall har olycksfallsförsäkringsbolaget regressrätt i fråga om menersättning med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar som betalas ur trafikförsäkringen som ersättning för bestående kosmetiskt men (lv 16/469).

Sammanjämkningen kan göras när både menersättningen och trafikförsäkringens ersättning för kosmetiskt men grundar sig på ett funktionellt men som orsakas av samma ärr eller skador.

5. Rätten för närstående att få ersättning för sjukvårdskostnader och andra kostnader samt för inkomstförlust (Skadeståndsl 5:2 d §)

Enligt 5:2 d § i skadeståndslagen har personer som står den skadelidande särskilt nära, om det finns synnerliga skäl till det, rätt till skälig ersättning för nödvändiga kostnader och inkomstförlust som vårdens av den skadelidande orsakar dem. Ersättning kan på denna grund fås högst tills den skadades hälsotillstånd har stabiliserats. Vilka som kan anses stå den skadelidande särskilt nära framgår av punkt 8.

5.1 Synnerliga skäl som berättigar till ersättning

En närstående till den skadelidande har rätt att direkt av den som har orsakat skadan eller av den ersättningsansvariga försäkringsanstalten få ersättning för kostnader och inkomstförlust. Det handlar om en rätt till ersättning som utgör ett undantag från den skadeståndsrättsliga huvudregeln. Därför förutsätts det att det finns ett synnerligt skäl till ersättningsskyldigheten. Enligt huvudregeln har den skadelidande rätt till ersättning för personskada.

Som synnerligt skäl kan betraktas skadans svårighetsgrad, den skadades ålder och exempelvis förekomsten av utvecklingshämning. Förekomsten av synnerliga skäl ska bedömas från fall till fall. Se även nämndens utlåtande lv 07/610.

5.2 Skada som ska ersättas

5.2.1 Ersättning för vård

Med stöd av 5:2 d § ersätts inte egentlig sjukvård, utan nödvändig omsorg och hjälp. Inkomstförlust som vårdens av en skadelidande hemma har föranlett en närstående ska ersättas bara om det varit befogat att den närstående lämnat sitt förvärvsarbete på grund av att den skadelidandes skada är allvarlig och medfört behov av omsorg och hjälp eller på grund av att ett skadat barn behöver vård i hemmet. Enligt den allmänna principen ska den närstående sträva efter att begränsa beloppet av den skada som åsamkas. Därför kan man förutsätta att den av ett skadat barns föräldrar som i regel har de lägre inkomsterna lämnar sitt arbete, om vård i hemmet behövs på grund av de skador som tillfogats barnet.

Det kan också bli fråga om att ersätta den inkomstförlust som deltagandet i en rehabiliteringsperiod föranlett. Beträffande definitionen av inkomstförlust som bör ersättas hänvisas till punkt 2.

Ersättningen för kostnader och inkomstförlust betalas direkt till den närstående.

5.2.2 Ersättning för andra åtgärder

Om en åtgärd till sin natur är sådan att den är ägnad att främja tillfrisknandet hos eller rehabiliteringen av den skadelidande ska den närstående som har vidtagit åtgärden ersättas för kostnaden för den. Betalningen av ersättning förutsätter inte att åtgärden i just det aktuella enskilda fallet kan visas ha positiva effekter. Det avgörande med avseende på frågan om ersättning bör betalas eller ej är att åtgärden är av sådant slag att den i typiska fall har positiv inverkan på hälsotillståndet hos och rehabiliteringen av personer som tillfogats en personskada av samma slag.

Exempelvis en långvarig period av anstaltsvård för en barnpatient under vilken besök av föräldrarna behövs kan berättiga till ersättning för resekostnader och inkomstförlust.

5.3 Ersättningens tidsmässiga dimension

Det är möjligt att på de grunder som avses i 5:2 d § i skadeståndslagen få ersättning för att vårda, hjälpa och ha omsorg om en skadelidande högst tills dennes hälsotillstånd har stabiliserats. Stabilisering innebär vanligtvis att bestående men kan bestämmas och fastställas.

5.4 Begränsning av skadan

Med stöd av 5:2 d § i skadeståndslagen betalas skälig ersättning för nödvändiga kostnader.

I fråga om ersättningsgilla kostnader kan som gräns betraktas vad det skulle ha kostat att låta en utomstående utföra motsvarande uppgifter. Kravet på skälighet kan bl.a. anses förutsätta att resorna görs med billigaste färdmedel. På motsvarande sätt kan det också förutsättas att den av makarna som har de lägre inkomsterna lämnar sitt arbete för att sköta ett skadat barn, om inte en annan lösning är befogad. Ersättningen ska fastställas utgående från en bedömning som görs från fall till fall.

För tydlighetens skull är det skäl att konstatera att en närstående till en person som är berättigad till ersättning med stöd av 5:4 b § i skadeståndslagen (en närstående till den närstående) inte enligt 5:2 d § i samma lag har rätt till ersättning för kostnader och inkomstförlust. Det handlar då om en i förhållande till trafikskadan så avlägsen följd att den inte längre kan anses stå i ett sådant orsakssamband med trafikskadan som berättigar till ersättning.

5.5 Tillämpning av instruktionen

Instruktionen tillämpas i sådana fall där trafikskadan inträffar 1.1.2006 eller senare.

6. Begravningskostnader (Skadeståndsl 5:3 §)

6.1 Begravningskostnader

Kostnaderna för begravning och övriga kostnader i samband med begravningen ersätts till skäligt belopp. Detta innebär att nödvändiga och oundgängliga utgifter, såsom kostnaderna för kistan, gravplatsen, gravstenen, begravningstrakteringen och tidningsannonserna, ersätts med beaktande av den omkomnes levnadsförhållanden.

Som jämförelsegrund kan användas frågan om på vilket sätt den omkomne sannolikt skulle ha begravts, om han eller hon vid samma tidpunkt hade avlidit av en naturlig orsak och de anhöriga hade ombesörjt begravningen på egen bekostnad. Till stöd för bedömningen kan uppmärksamhet fästas vid de allmänna begravningssederna. I enskilda fall är det möjligt att beakta den omkomnes tillhörighet till en etnisk eller religiös grupp.

När skäligheten bedöms bör fri helhetsprövning tillämpas och uppmärksamhet fästas främst vid de totala begravningskostnadernas skälighet.

När det gäller den ersättning för begravningskostnader som betalas från trafikförsäkringen beaktas som avdrag en ersättning i form av begravningsbidrag som utbetalats med stöd av någon annan lag.

6.2 Särskilt närståendes rätt till ersättning för kostnader som orsakats dem i samband med begravningen

De som anges i andra meningen i 5:3 2 § i skadeståndslagen (se framställningen i punkt 8.2.1) har rätt till ersättning för kostnader som orsakats dem i samband med begravningen, t.ex. kostnaderna för resan till begravningen och anskaffande av sedvanliga blomsterarrangemang samt inköp av sorgkläder. När ersättningen för anskaffande av sorgkläder bestäms ska man beakta det bruksvärde som återstår efter begravningen.

Närstående har rätt till skälig ersättning för ovan nämnda kostnader som orsakats dem. De närstående har däremot inte rätt till ersättning för annan ekonomisk skada än direkta kostnader. Därmed ersätts inte inkomstförluster som deltagandet i begravningen eventuellt föranleder.

7. Förlust av underhåll (Skadeståndsl 5:4 §)

Om en person som var underhållsskyldig eller som annars försörjde någon annan har omkommit, har den som var berättigad till underhåll eller underhållsbidrag, eller som annars för sin försörjning varit beroende av den omkomne, rätt till ersättning för förlust av underhåll enligt skadeståndslagen.

Ersättningen för förlust av underhåll bestäms med beaktande av vad den som har rätt till ersättning sannolikt hade fått i underhåll av den omkomne och vad den som har rätt till ersättning skäligen behöver för sin försörjning med hänsyn till sina möjligheter att själv försörja sig genom förvärvsarbete och till övriga omständigheter. Med underhåll kan av synnerliga skäl jämföras värdet av hushållsarbete i hemmet.

Behovet av underhåll kan variera under olika perioder och ersättningen ska fastställas i enlighet med behovet.

7.1 Personer som har rätt till ersättning

7.1.1 På grundval av en på lag baserad underhållsskyldighet

Med underhållsskyldig avses en person som med stöd av lag är skyldig att försörja någon annan. Enligt bestämmelserna i äktenskapslagen är makar underhållsskyldiga gentemot varandra. Enligt lagen om underhåll för barn har barn rätt att erhålla underhåll av föräldrarna, och detsamma gäller adoptivbarn som adopterats med stöd av adoptionslagen. Den efterlevande maken, barn och adoptivbarn är berättigade till ersättning för förlust av underhåll (familjepension) på grundval av underhållsskyldigheten. Också ett barn som är ofött vid den tidpunkt då den underhållsskyldige omkommer har rätt till ersättning för förlust av underhåll.

Berättigad till ersättning för förlust av underhåll är också den som med stöd av skadeståndslagen har varit berättigad till underhåll av en person som har omkommit till följd av en trafikskada.

Den som med stöd av lag har rätt till underhåll behöver inte visa att den omkomne hade skött försörjningen under sin livstid. Det räcker att den omkomne hade ålagts denna skyldighet och de facto hade varit kapabel att fullgöra den.

7.1.2 På grundval av ett faktiskt försörjningsförhållande

Rätten till ersättning för förlust av underhåll tillkommer alla som de facto varit beroende av den omkomne för sin försörjning. För att få ersättning förutsätts att den som yrkar på ersättning visar att den omkomne de facto hade försörjt honom eller henne och att detta försörjningsförhållande varit vedertaget. Frågan om försörjningsförhållandet varit vedertaget eller inte ska avgöras på basis av de faktiska levnadsförhållandena.

Ett vedertaget försörjningsförhållande kan inte anses ha avbrutits på grund av att en person som senare omkommit till följd av en trafikskada eventuellt har varit förhindrad att sköta försörjningen under den tid som förflutit mellan trafikskadan och dödsfallet.

Berättigade till ersättning på grundval av ett faktiskt försörjningsförhållande är till exempel en sambo eller den omkomnes föräldrar som uppfyller de ovan nämnda kriterierna.

7.2 Ersättningstid

Beaktande av förväntad livslängd

I samband med bedömningen av ersättningar för förlust av underhåll beaktas den omkomnes förväntade återstående livslängd som en faktor som påverkar försörjningsförmågan. Det här beskrivs närmare i tillämpningsanvisning 1/2021.

Barn och ung studerande

Till barn ska ersättning för förlust av underhåll betalas upp till 18 års ålder. Ersättning kan i regel betalas upp till 21 års ålder, om en ung person bevisligen fortsätter att bedriva studier fram till 21 års ålder i syfte att utbilda sig för ett yrke och studierna hindrar honom eller henne från att försörja sig själv.

Se även trafikskadenämndens utlåtande lv 12/2999.

Nytt äktenskap eller samboförhållande

Ett nytt äktenskap eller samboförhållande är en omständighet som bör beaktas när man prövar behovet av ersättning för förlust av underhåll. I regel har det i nämndens praxis för avgöranden ansetts att ett nytt äktenskap eller samboförhållande förbättrar eller förändrar den ersättningsberättigades ekonomiska förhållanden på så sätt att inget behov av ersättning för förlust av underhåll från trafikförsäkringen längre finns.

Under 45-åring efterlevande make

Ersättningen för förlust av underhåll kan fastställas också tidsbegränsad, till exempel i fall där den som omkommit till följd av en trafikskada har efterlämnat en barnlös och arbetsföer efterlevande make som inte fyllt 45 år (åldersgränsen 45 år tillämpas på trafikskador som inträffat 1.1.2006 eller senare). Ersättningen för förlust av underhåll fastställs också i dessa fall utifrån prövning från fall till fall. I allmänhet kan tre år anses vara en tillräckligt lång anpassningsperiod under vilken den efterlevande maken bör vara kapabel att anpassa sig till den förändrade ekonomiska situationen. Efter den föreskrivna tiden ska den efterlevande makens behov av underhåll omprövas.

7.3 Ersättningsbelopp

När ersättningen för förlust av underhåll bestäms ska man beakta å ena sidan vad den som har rätt till ersättning sannolikt skulle ha fått i underhåll av den omkomne och å andra sidan vad den som har rätt till ersättning behöver. Om den omkomnes inkomster varit höga kan som belopp som motsvarar förlusten av underhåll inte betraktas alla upptänkliga slag av försämrad ekonomi, utan som maximiersättning bör betraktas det uppskattade faktiska behovet av försörjning. Prövningen gäller både den tid under vilken ersättning betalas och ersättningsbeloppet.

När behovet av underhåll bedöms ska man också beakta den ersättningsberättigades möjligheter att själv försörja sig och övriga omständigheter. Av den allmänna skyldigheten att begränsa skadan följer att den skadelidande är skyldig att söka sig till ett förvärvsarbete som motsvarar hans eller hennes förmåga och på så sätt begränsa skadan.

Som exempel på övriga omständigheter som bör beaktas kan nämnas en betydande egendom vars avkastning den som är berättigad till ersättning kan försörja sig på utan svårigheter. Däremot är det inte skäligt att förutsätta att den som har rätt till ersättning avstår från sin sedvanliga bostad eller sitt bohag i syfte att trygga sin försörjning.

Underhållsskyldighet baserad på dom eller avtal

Om den omkomnes underhållsskyldighet baserade sig på en dom eller på ett skriftligt avtal som socialnämnden fastställt ska detta anses vara beloppet av ersättning för förlust av underhåll.

Den som har rätt till underhållsbidrag har rätt till ersättning för förlust av underhåll även om den omkomne inte fullgjort sin underhållsskyldighet. I detta fall betraktas beloppet av underhållsstöd som ersättningsbelopp och utbetalningen av ersättningen upphör när barnet fyller 18 år.

För att undvika att dubbel ersättning utbetalas ska från den ersättning för förlust av underhåll som betalas från trafikförsäkringen avdras den förvärvs- eller familjepension som den ersättningsberättigade får på grundval av samma dödsfall.

Rätten till ersättning för förlust av underhåll uppkommer i vart och ett fall tidigast vid den tidpunkt då den underhållsskyldige dör. I praktiken utbetalas ersättning för förlust av underhåll från och med den dag som följer på dödsdagen.

Ersättningen kan jämkas, om den omkomne själv medverkat till det händelseförlopp som ledde till döden.

Ersättningsbeloppet för förlust av underhåll grundar sig på en uppskattning av förmånslåtarens och förmånstagarens inkomster och på de beräkningsregler som nämnden normerat. Arbetstagarens arbetspensions- och arbetslöshetsförsäkringspremier avdras inte från de förvärvsinkomster som används i kalkylerna.

7.3.1 Beaktande av hushållsarbetets värde (skador som inträffat 1.1.2006 eller senare)

Enligt 5 kap. 4 § 3 mom. i skadeståndslagen kan med underhåll av synnerliga skäl jämställas värdet av hushållsarbete i hemmet. När beloppet av förlust av underhåll bedöms är det alltså möjligt att av synnerliga skäl beakta det faktiska underhåll som den omkomne ansvarat för i form av hushållsarbete i hemmet. Med hushållsarbete i hemmet avses här vård av hemfastighet, hushåll och barn samt så kallat omsorgsarbete. Däremot beaktas värdet av hushållsarbete i hemmet som den ersättningsberättigade utför inte när hans eller hennes behov av underhåll uppskattas.

Värdet av hushållsarbete i hemmet beaktas endast av synnerliga skäl. Ett sådant synnerligt skäl kan vara till exempel att den omkomne före skadan inte hade något förvärvsarbete utan deltog i familjens försörjning genom att sköta barnen och hushållet. Det kan också vara befogat att beakta värdet av hushållsarbete som utförts i hemmet om en äldre efterlevande make som är berättigad till ersättning på grund av att maken dött bor ensam i ett egnahemshus som den omkomne maken hade skött om.

En av grunderna för uppskattningen kan vara det belopp som måste betalas till en utomstående för att denne utför arbetena i fråga. Detta belopp kan inte överstigas när värdet av hushållsarbete bedöms. Hushållsarbetets värde kan uppskattas också utifrån de ökade kostnaderna för hemmets vård som har förorsakats.

Beaktandet av värdet av hushållsarbete i hemmet syftar emellertid inte till att ersättningen för förlust av underhåll alltid fullt ut ska täcka de kostnader som föranleds av att utomstående arbetstagare ges i uppdrag att utföra hushållsarbetet.

Enligt motiveringarna till bestämmelsen i skadeståndslagen som berör värdet av hushållsarbete i hemmet har man velat betona att bestämmelsens tillämpningsområde är avsett att vara snävt. Värdet av hushållsarbete kan således beaktas bara i sällsynta fall, utifrån en uppskattning som görs från fall till fall.

Värdet av hushållsarbete kan således beaktas bara i sällsynta fall, utifrån en uppskattning som görs från fall till fall.

Värdet av hushållsarbete i hemmet betalas som en del av ersättningen för förlust av underhåll. Värdet av hushållsarbete läggs i pensionskalkylen till den efterlevande makens kalkylmässiga andel. Värdet av hushållsarbete ska ersättas oberoende av om skillnaden mellan den efterlevande och den omkomne makens inkomster varit stor eller liten. Med andra ord ska värdet av hushållsarbete i hemmet ersättas oavsett resultatet av kalkylen.

Exempel

Förmånslåtarens årliga inkomst	0 €/år
Den efterlevande makens årliga inkomst	18 000 €/år
Pension som den efterlevande maken får	kalkylmässigt ska ingen pension utbetalas
Värdet av hushållsarbete i hemmet	3 000 €/år
Ersättning som den efterlevande maken får för förlust av underhåll	3 000 €/år

Se även trafikskadenämndens utlåtande lv 11/2446.

7.4 Beräkning av ersättningsbeloppet

Enligt nämndens etablerade praxis för avgöranden beräknas ersättningsbeloppet för förlust av underhåll på följande sätt:

1. den avlidnes och den ersättningsberättigade efterlevande makens etablerade inkomstnivå före tidpunkten för dödsfallet fastställs
2. ovan nämnda inkomster räknas samman
3. ersättningen delas mellan ersättningstagarna som en procentandel av de sammanräknade förvärvs- och pensionsinkomsterna enligt tabellen nedan.
4. den efterlevande makens egna inkomster dras av från dennes andel av ersättningen. Om den efterlevande makens inkomster överstiger dennes kalkylmässiga andel beaktas denna skillnad, det vill säga den så kallade minusandelen, i barnens andel av ersättningen
5. ersättningen till den efterlevande maken betalas till ett belopp som motsvarar skillnaden mellan dennes kalkylmässiga andel och egna inkomster, om den kalkylmässiga andelen överstiger dennes egna inkomster.

Till ett barn betalas en andel som motsvarar barnets andel av ersättningen enligt punkt 3. Från ersättningen avdras den efterlevande makens eventuella minusandel delad enligt antalet ersättningsberättigade barn.

Ersättningen justeras om den efterlevande makens personliga förhållanden förändras väsentligt eller om den efterlevande maken går i pension. Ett behov som varierar över tid leder till en ersättning som varierar över tid.

Ersättningen för förlust av underhåll utgör den i tabellen nedan angivna andelen av den avlidnes och den efterlevande makens sammanräknade förvärvs- och pensionsinkomster som ligger till grund för förlust av underhållet, då den avlidne efterlämnar:

	skada som inträffat 1.1.1982 eller senare	skada som inträffat före 1.1.1982
make	60 %	50 %
make och 1 barn	65 %	60 %
make och 2 barn	70 %	65 %
make och 3 barn	75 %	70 %
make och 4 eller fler barn	75 %	75 %
1 föräldralöst barn	50 %	40 %
2 föräldralösa barn	60 %	50 %
3 föräldralösa barn	65 %	60 %
4 eller fler föräldralösa barn	70 %	66 %

När ersättningen betalas till både make och barn delas den dem emellan så att två delar tillfaller maken och en del tillfaller varje barn.

När ersättningen betalas enbart till föräldralösa barn delas den lika mellan alla barnen.

När betalning av ersättningen upphör för någon av de ersättningsberättigades del ska detta beaktas i ersättningen till de övriga.

Om ersättningen för någons del upphör, ska denna omständighet beaktas när ersättningen bestäms till de övriga.

Från och med början av kalendermånaden efter den månad då den avlidne skulle ha uppnått åldern för ålderspension ska ersättningen för samtligas del fastställas på grundval av en till 60 procent nedsatt årsinkomst. Om årsinkomsten redan innan skadan har inträffat består av enbart pensionsinkomster ska sänkningen av årsinkomsten inte göras. Orsaken till sänkningen är att den underhållsskyldiges inkomster skulle ha minskat när hen gick i pension, även om skadan aldrig hade inträffat.

Det har varit vedertaget att i ersättningspraxis för trafikskador anse att åldern för ålderspension är 65 år, om ingen annan pensionsålder har visats.

När den efterlevande går i pension justeras ersättningsbeloppet för förlust av underhåll.

Om ersättning också ska utbetalas till en tidigare make, barn eller någon annan särskild förmänstagare (eller även till arbetstagare i fråga om skador som inträffat före 1.1.1982), ska den ersättning som tillfaller dem, det vill säga det

belopp som den avlidne betalade under sin livstid, först avdras från den avlidnes inkomst, varefter makens och barnens pension fastställs utifrån denna nedsatta inkomst. Om ersättningen för någon pensionstagares del upphör, ska denna ändring beaktas när den pension som betalas till make och barn fastställs.

Om även den efterlevande maken haft arbets- eller pensionsinkomst, bestäms ersättningen enligt den avlidnes och den efterlevande makens sammanlagda arbets- och pensionsinkomster, varefter man från det erhållna beloppet avdrar den efterlevande makens inkomster.

Exempel 1

Trafikskadan har inträffat 1.1.1982 eller senare

Den avlidnes årsinkomst:	40 000,00	
Änkans årsinkomst:	<u>20 000,00</u>	
Sammanlagt:	60 000,00	€/år

Familjepension till änka och tre barn

75 % x	60 000	45 000,00	
Till änkan 2/5		18 000,00	
./ eegna inkomster		<u>20 000,00</u>	
Ersättning till änkan	ingen ersättning	- 2 000,00	
Till varje barn 1/5		9 000,00	
./ änkans minusandel		<u>-666,67</u>	
Ersättning till barnet		8 333,33	€/år

Ersättning per år till änkan och två barn

70 % x	60 000	42 000,00	
Till änkan 2/4		21 000,00	
./ eegna inkomster		<u>20 000,00</u>	
Ersättning till änkan		1 000,00	€/år
Till varje barn 1/4		10 500,00	
./ änkans minusandel		<u>0,00</u>	
Ersättning till barnet		10 500,00	€/år

Ersättning per år till änkan och ett barn

65 % x	60 000	39 000,00	
Till änkan 2/3		26 000,00	
./ eegna inkomster		<u>20 000,00</u>	
Ersättning till änkan		6 000,00	€/år
Till barnet 1/3		13 000,00	
./ änkans minusandel		<u>0,00</u>	
Ersättning till barnet		13 000,00	€/år

FÖRLUST AV UNDERHÅLL

Ersättning endast till änkan

60 % x	60 000	36 000,00	
./. egna inkomster		<u>20 000,00</u>	
Ersättning till änkan		16 000,00	€/år

Ersättning per år till änkan efter den avlidnes pensionsålder

Den avlidnes årsinkomst:	24 000,00	(60 %)	
Änkans årsinkomst:	<u>20 000,00</u>		
Sammanlagt:	44 000,00		€/år
60 % x 44 000,00	26 400,00		
./. egna inkomster	<u>20 000,00</u>		
Ersättning till änkan	6 400,00		€/år

Exempel 2

Trafikskadan har inträffat 1.1.1982 eller senare

Den avlidnes årsinkomst:	20 000,00		
Änkans årsinkomst:	<u>40 000,00</u>		
Sammanlagt:	60 000,00		€/år

Familjepension till änka och tre barn

75 % x	60 000	45 000,00	
Till änkan 2/5		18 000,00	
./. egna inkomster		<u>40 000,00</u>	
Ersättning till änkan		-22 000,00	ingen ersättning
Till varje barn 1/5		9 000,00	
./. änkans minusandel		<u>-7 333,33</u>	
Ersättning till barnet		1 666,67	€/år

Ersättning per år till änkan och två barn

70 % x	60 000	42 000,00	
Till änkan 2/4		21 000,00	
./. egna inkomster		<u>40 000,00</u>	
ersättning till änkan		-19 000,00	ingen ersättning
Till varje barn 1/4		10 500,00	
./. änkans minusandel		<u>-9 500,00</u>	
Ersättning till barnet		1 000,00	€/år

Ersättning per år till änkan och ett barn

65 % x	60 000	39 000,00	
Till änkan 2/3		26 000,00	
./ eegna inkomster		<u>40 000,00</u>	
Ersättning till änkan		-14 000,00	ingen ersättning
Till barnet 1/3		13 000,00	
./ ankans minusandel		<u>-14 000,00</u>	
Ersättning till barnet		-1 000,00	ingen ersättning

Ersättning endast till änkan

60 % x	60 000	36 000,00	
./ eegna inkomster		<u>40 000,00</u>	
Ersättning till änkan		-4 000,00	ingen ersättning

Ersättning per år till änkan efter den avlidnes pensionsålder

Den avlidnes årsinkomst:		12 000,00	(60 %)
Änkans årsinkomst:		<u>40 000,00</u>	
Sammanlagt:		52 000,00	€/år
60 % x	52 000,00	31 200,00	
./ eegna inkomster		<u>40 000,00</u>	
Ersättning till änkan		-8 800,00	ingen ersättning

7.5 Den efterlevande makens rätt till ersättning för förlust av underhåll i sådana fall där ett skilsmäsoärende är anhängigt eller det dömts till äktenskapsskillnad mellan makarna

Frågan om ersättning för förlust av underhåll ska prövas i varje enskilt fall. Uppmärksamhet ägnas åt hur långt skilsmäsoärendet hunnit framskrida och åt det faktiska försörjningsförhållandet mellan makarna eller åt den efterlevande makens eventuella rätt till underhållsbidrag samt åt den omkomnes förmåga att betala underhållsbidrag om ingen trafikskada hade inträffat. Det här beskrivs närmare i tillämpningsanvisning 3/2006.

7.5.1 Ersättning för förlust av underhåll medan skilsmäsoärendet är anhängigt

När ett skilsmäsoärende är anhängigt vid domstol måste det anses sannolikt att makarna skulle ha dömts till äktenskapsskillnad.

I sådana fall betalas ersättning för förlust av underhåll till den efterlevande maken från dagen efter den dag då skadan inträffade så länge äktenskapsskillnad hade kunnat sökas, det vill säga under betänketiden på högst ett år.

Ersättningen för förlust av underhåll betalas i enlighet med trafik- och patientskadenämndens instruktioner om ersättning för förlust av underhåll eller till samma belopp som det underhållsbidrag som parterna kommit överens om.

Efter den ovan nämnda tidsperioden kan den efterlevande maken få ersättning för förlust av underhåll genom att lägga fram en utredning som visar dennes rätt att få underhållsbidrag av maken efter skilsmässan. Ersättning kan inte heller i detta fall i allmänhet betalas för längre tid än 12 månader efter att äktenskapsskillnad senast borde ha sökts. I denna situation är ersättningen lika stor som underhållsbidraget.

Om den efterlevande maken visar att makarna före trafikskadan hade en gemensam plan på att återuppta samlevnaden och att de sannolikt inte skulle ha sökt äktenskapsskillnad efter betänketiden, är denne berättigad till ersättning för förlust av underhåll, om de övriga förutsättningarna för att få ersättning uppfylls. Ersättningen bestäms i enlighet med trafik- och patientskadenämndens instruktioner om ersättning för förlust av underhåll.

7.5.2 Ersättning för förlust av underhåll när äktenskapsskillnad har ådömts

I fall där äktenskapsskillnad mellan makarna har ådömts innan den ena maken omkommit till följd av en trafikskada måste den efterlevande maken visa att han eller hon fick underhållsbidrag av sin tidigare make eller att han eller hon skulle ha haft rätt till underhållsbidrag efter äktenskapsskillnaden. I annat fall existerar ingen rätt till ersättning för förlust av underhåll efter skilsmässan. Till den som dömts till äktenskapsskillnad betalas som ersättning för förlust av underhåll beloppet av underhållsbidraget för den tid under vilken han eller hon skulle ha haft rätt till underhållsbidrag.

7.6 Familjepension för barn i skilsmässofall (tillämpningsanvisning 2/2004)

Blir den som har rätt till underhåll eller underhållsbidrag utan nödig försörjning på grund av att den underhållsskyldige omkommit, ska honom med beaktande av den skadeståndsskyldiges tillgångar och omständigheter i skadestånd tilldömas vad för honom erfordras till dess han själv kan försörja sig.

Till ett barn kan i skilsmässofall betalas ersättning för förlust av underhåll efter en förälder som avlidit till ett belopp som motsvarar underhållsbidraget, enligt nämndens anvisningar och beräkningsprinciper gällande dessa. Hur ersättningen betalas beror på om det handlar om barn i äktenskap eller samboförhållande samt vilken av föräldrarna som har haft vårdnaden om barnet vid den tidpunkt då förmånslätaren avled och vad barnet de facto kan anses ha gått

miste om med anledning av föräldrarnas död. De faktiska omständigheterna ska alltid utredas från fall till fall.

Exempel

1. En förmånslåtare som har betalt underhållsbidrag till sitt barn omkommer till följd av en trafikskada. Försäkringsanstalten betalar familjepension till barnet som är lika stor som underhållsbidraget. Pensionen betalas till 18 års ålder eller, på grund av barnets studier, högst till 21 års ålder.

2. Den avlidne har underlåtit att betala underhållsbidrag till barnet och barnet får underhåll med stöd av lagen om underhållsstöd. Försäkringsanstalten betalar ersättning för förlust av underhåll till barnet som är lika stor som underhållsstödet. Efter det att barnet fyllt 18 år betalas ersättningen för förlust av underhåll inte längre från trafikförsäkringen. Barnets ersättning för förlust av underhåll kan i allmänhet betalas till ett belopp som motsvarar underhållsstödet, när barnet kontinuerligt har fått underhållsstöd i minst ett år före trafikskadan, eller när det i övrigt är uppenbart att underhållsstödet skulle ha betalats fortlöpande utan trafikskadan.

3. Vid skilsmässa får fadern vårdnaden om det ena barnet, medan modern får vårdnaden om det andra. Det finns varken avtal eller dom om att någondera föräldern ska betala underhållsbidrag. Vardera föräldern svarar självständigt för det barn som föräldern har vårdnaden om. Den ena föräldern omkommer till följd av en trafikskada. Försäkringsanstalten betalar familjepension enligt formeln för föräldralösa till det barn som den förälder som omkommit till följd av trafikskadan haft vårdnaden om. Till det barn som den efterlevande föräldern har vårdnaden om betalas inte familjepension från trafikförsäkringen.

4. Efter föräldrarnas skilsmässa bor ett barn växelvis hos båda föräldrarna och det finns varken avtal eller dom om att någondera föräldern ska betala underhållsbidrag. Den ena föräldern omkommer till följd av en trafikskada och barnet bosätter sig stadigvarande hos den efterlevande föräldern. Försäkringsanstalten betalar då familjepension enligt formeln för föräldralösa så att 50 procent dvs. hälften av den i trafikskadan omkomna föräldrarnas årliga inkomst beaktas som grund för familjepensionen.

Om den avlidna föräldrarnas årliga inkomst är 30 000 euro beräknas barnets ersättning för förlust av underhåll (så kallad familjepension) på basis av 15 000 euro. Familjepensionen för ett barn är då 50 procent av 15 000 euro, det vill säga 7 500 euro om året. På motsvarande sätt är ersättningen för två barn är 60 procent av 15 000 euro, det vill säga 4 500 euro om året vardera.

5. Vid skilsmässa får förälder A vårdnaden om barnet. Förälder B betalar underhållsbidrag till barnet efter skilsmässan. Förälder A omkommer till följd av en trafikskada. Barnet bosätter sig hos förälder B. Försäkringsanstalten betalar ersättning för förlust av underhåll enligt formeln för föräldralösa.

7.7 Ålder för ålderspension

Det har varit vedertaget att i ersättningspraxis för trafikskador anse att åldern för ålderspension är 65 år, om ingen annan pensionsålder har visats. Denna praxis baserar sig på instruktioner som trafikskadenämnden har utfärdat tidigare och är förenlig med den pensionsålder som anges i 5:2 b § 4 punkten i skadeståndslagen.

Nämnden anser att det är motiverat att i regel betrakta 65 år som ålder för ålderspension när ersättningar för förlust av underhåll fastställs, om man inte i ett enskilt fall har visat någon anledning att tillämpa en annan ålder för ålderspension.

När den avlidne skulle ha fyllt 65 år fastställs årsinkomsten till 60 procent av personens tidigare årliga arbetsinkomst. Samma princip tillämpas på den efterlevande maken.

I fall där den avlidnes eller den kvarlevande makens pensionsålder avviker från huvudregeln används denna individuella ålder som pensionsålder vid utbetalningen av ersättningen.

Ett undantag från huvudregeln om ålder för ålderspension kan göras, om den skadelidande arbetade efter fyllda 65 år eller om arrangemang avseende detta hade vidtagits innan trafikskadan inträffade. Åldern för ålderspension anses då vara 68 år, ifall ingen utredning om någon annan ålder för ålderspension finns. En avvikande pensionsålder kan också tillämpas om den skadelidande eller den kvarlevande maken arbetade i ett yrke där åldern för ålderspension avviker från huvudregeln.

Enligt 5 kap. 2 b § 4 punkten i skadeståndslagen börjar ålderspensionen vid 65 års ålder för en person som har förlorat sin arbetsförmåga före 18 års ålder.

7.8 Inverkan av olika frivilliga pensionsarrangemang på ersättningen för förlust av underhåll

När ersättningen för förlust av underhåll fastställs utgör den eventuella omständigheten att den efterlevande maken börjar lyfta deltidspension eller förtida ålderspension inte en grund för höjning av ersättningen. I dessa fall ska ersättningen för förlust av underhåll fastställas på basis av de inkomster som den efterlevande maken skulle ha haft om inget frivilligt pensionsarrangemang hade vidtagits. Ifall pensionsarrangemanget har vidtagits redan före trafikskadan, ska ersättningen för förlust av underhåll dock fastställas utgående från den efterlevande makens faktiska inkomster (tillämpningsanvisning 1/2005)

8. Närståendes rätt till ersättning för psykiskt lidande (Skadeståndsl 5:4 a §)

8.1 Förutsättningar för ersättning

När ersättning för psykiskt lidande prövas ska följande allmänna och särskilda kriterier utredas. Det är ett absolut krav för beviljande av ersättning att båda de allmänna kriterierna uppfylls:

8.1.1 Allmänna förutsättningar

a) Den som söker ersättning har stått i ett i lagen avsett nära förhållande till den omkomne. Närstående som räknas upp i lagen är föräldrar, barn och make till den omkomne. Beroende på fallet kan till exempel sambo, fosterbarn och fosterföräldrar betraktas som med dem jämförbara personer som står den skadelidande särskilt nära. En part i ett sådant parförhållande som avses i lagen om registrerat partnerskap 950/2001 jämföras med make. Lagen om registrerat partnerskap trädde i kraft 1.3.2002.

Dödsfallet har orsakats uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Brotsrubriceringen har i sig ingen betydelse med tanke på ersättningsansvaret. Det avgörande är om själva gärningen som orsakat dödsfallet är att betrakta som begången av grov oaktsamhet eller uppsåtlig.

8.1.2 Särskilda förutsättningar

Om bägge de allmänna förutsättningarna uppfylls, ska följande särskilda förutsättningar beaktas vid ersättningsprövningen:

a) Hur nära har förhållandet mellan den omkomne och den som söker ersättning varit: har de till exempel levt i samma hushåll, har samhörighet eller beroende de facto existerat dem emellan.

b) Gärningens art: har gärningen till exempel varit exceptionellt brutal och kränkande för offrets människovärde eller har offret utsatts för långvarigt våld.

c) Övriga omständigheter: till exempel sökandens närvaro då gärningen begicks.

Ersättning ska utbetalas om det efter en helhetsprövning av de i punkt 2 angivna omständigheterna bedöms som skäligt.

Ersättningsbeloppet avgörs från fall till fall. Enligt regeringens proposition (116/1998) bör ersättningsbeloppet inte överstiga de maximibelopp som vedertaget betalats som ersättning för sveda och värk.

Enligt 5:4 a § i skadeståndslagen är avsikten att den ersättning som betalas till närstående för lidande ska täcka också kostnaderna för sakkunnighjälp, i allmänhet kostnaderna för anlitande av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, och den inkomstförlust som frånvaro från förvärvsarbete medför.

Eftersom de nämnda skadorna numera ersätts också med stöd av 5:4 b § ska denna eventuella ersättning beaktas när ersättningen för lidande bestäms.

8.2 Tillämpning av instruktionen

Instruktionen ska tillämpas på trafikskador som inträffat 1.2.1999 eller senare. I fråga om registrerat partnerskap är instruktionen tillämplig på trafikskador som inträffat 1.3.2002 eller senare.

9. Rätt för närstående att få ersättning för sjukvårdskostnader och andra kostnader samt för inkomstförlust (Skadeståndsl 5:4 b §)

9.1 Förutsättningar för ersättning

Den som är berättigad till ersättning har stått i ett sådant särskilt nära förhållande till den omkomne som avses i skadeståndslagen. Vilka som kan anses stå den skadelidande särskilt nära framgår av punkt 8. Dödsfallet ska ha orsakats uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Brottsrubriceringen har i sig ingen betydelse med tanke på ersättningsansvaret. Det avgörande är om själva gärningen som orsakat dödsfallet är att betrakta som begången av grov oaktsamhet eller uppsåtlig. Om gärningen på straffrättsliga grunder har bedömts vara uppsåtlig eller grov kan den i allmänhet betraktas som sådan också vid en skadeståndsrättslig bedömning av det ersättningsansvar som följer av en trafikskada

Rätten för en närstående till ersättning uppkommer, om den närstående själv har tillfogats en personskada till följd av dödsfallet. Ersättningsgill är en personskada som kan klassificeras som en rubbning i hälsotillståndet och som har orsakats av den chock som dödsfallet har gett upphov till. Till skillnad från den ersättning för lidande som beviljas närstående till personer som har omkommit vid en trafikskada med stöd av 5:4 a § i skadeståndslagen baserar sig den ersättning som avses i denna punkt inte på skälighetsprövning.

9.2 Skador som ska ersättas

Skador som ska ersättas är sådana som avses i 5 kap. 2 § 1 och 2 punkten i skadeståndslagen. De refereras ovan i punkterna 1.1 och 1.2.

Den skadelidande har enligt 5:4 b § i skadeståndslagen rätt till ersättning endast för ekonomisk skada, dvs. för nödvändiga sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter samt för inkomstförlust. Däremot uppkommer inte rätt till ersättning för tillfälligt men enligt 5:4 b § i skadeståndslagen. Bestämmelser om ersättning för lidande som betalas till närstående finns i 5:4 a § i skadeståndslagen, som behandlas ovan i punkt 8. I motiveringen till regeringens proposition har det vid beredningen av 5:4 a § i skadeståndslagen konstaterats att syftet med den ersättning för lidande som betalas till närstående är att täcka kostnaderna för sakkunnighjälp och finansiera extra ledighet från förvärsarbetet. Med sakkunnighjälp i detta sammanhang avses hjälp som en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ger. Således ska ett eventuellt belopp som ersatts med stöd av 5:4 b § i skadeståndslagen beaktas som en sänkande faktor när ersättningen för lidande bestäms med stöd av 5:4 a §.

För tydlighetens skull är det skäl att konstatera att en närstående till en person som är berättigad till ersättning med stöd av 5:4 b § i skadeståndslagen (en

närstående till den närstående) inte enligt 5:2 d § i samma lag har rätt till ersättning för kostnader och inkomstförlust. Det är frågan om en i förhållande till trafikskadan så avlägsen följd att den inte längre kan anses stå i ett sådant orsaksamband med trafikskadan som berättigar till rätten att få ersättning.

9.3 Tillämpning av instruktionen

Instruktionen tillämpas på trafikskador som inträffat 1.1.2006 eller senare.

10. Sättet att betala ersättning (Skadeståndsl 5:7 §)

10.1 Förlust av inkomst och underhåll

Ersättning för förlorad inkomst i sådana fall som avses i 2 § 2 punkten, 2 b §, 2 d § och 4 b § i skadeståndslagen betalas i regel i form av periodiska prestationer. I 5: 4 § i skadeståndslagen avsedd förlust av underhåll ersätts i likhet med inkomstförlust i form av periodiska prestationer.

Undantag från huvudregeln utgör först och främst en situation där man i efterskott kompenserar en sådan förlust av inkomst eller underhåll som redan har uppkommit. I detta fall ska bestämmelserna om dröjsmålsförhöjning enligt 67 § i trafikförsäkringslagen beaktas.

Av godtagbart skäl kan en ersättning för förlust av inkomst undantagsvis betalas helt eller delvis som en engångsersättning. Detta förutsätter att den skadelidande använder engångsersättningen till förbättring av sina omständigheter, till exempel genom att betala bort skulder eller genom att anskaffa en bostad eller reparera sin bostad. Betalningen av engångsersättning förutsätter dessutom att den skadelidande kan klara sig med sina återstående inkomster efter att engångsersättningen har betalats. I allmänhet förutsätter betalningen av en engångsersättning att socialmyndigheten har gett ett utlåtande där engångsersättning förordas.

Ersättning för försenad förvärvsinkomst betalas i regel i form av fortlöpande ersättning.

10.2 Vårdbidrag och klädbidrag

Vårdbidrag och klädbidrag som betalas på grund av hjälpbehov och särskilt slitage av kläder och har karaktären av kostnadsersättning, betalas i form av periodiska prestationer.

10.3 Ersättningar för immateriella skador

Sveda och värk samt annat tillfälligt men, bestående men och bestående kosmetiskt men ersätts som en engångsersättning när ersättningslaget i fråga går att definiera med beaktande av medicinska synpunkter. Betalning av förskottersättning ska övervägas från fall till fall. En separat framställning som gäller beaktandet av eventuellt utbetalda förskottersättningar finns i anslutning till respektive skadeståndspost.

Ersättning för bestående men kan i vissa fall betalas som fortlöpande ersättning. Detta anges i punkt 4.1 (trafikskadenämndens cirkulär 14/1999).

10.4 Kostnadsersättningar

Kostnadsersättningar ska i enlighet med sin natur ersättas efter hand som ersättningsgilla kostnader uppstår. Ersättningarna betalas på grundval av fakturor eller andra utredningar. I regel ska också så kallade ökade kostnader för hemmets vård ersättas till ett belopp som motsvarar de faktiska kostnaderna.

11. Ändring av ersättningsbeloppet eller betalningssättet (Skadeståndsl 5:8 §)

Enligt 5:8 § i skadeståndslagen kan ersättningsbeloppet eller betalningssättet ändras, om de omständigheter som utgjort grund för bestämmande av ersättning enligt 5 kap. 2, 2 d, 4 eller 4 b § i skadeståndslagen har förändrats väsentligt. En engångsersättning kan dock inte sänkas.

Enligt 66 § i trafikförsäkringslagen ska försäkringsanstalten innan ärendet avgörs begära ett utlåtande av trafik- och patientskadenämndens om ändring av fortlöpande ersättning. Försäkringsanstalten ska således göra en ändamålsenlig begäran om utlåtande innan det fattar ett beslut om ändring av fortlöpande ersättning.

En ändring av en ersättning som betalas fortlöpande grundar sig på en förändring av den ersättningsberättigades omständigheter. Ett nytt äktenskap, samboförhållande eller registrerat partnerskap anses i huvudsak vara en sådan förändring av omständigheterna till följd varav ifrågavarande beslut kan ändras. Som den tidpunkt då ändringen uppstår anses i fråga om äktenskap vigsel dagen, i fråga om registrerat partnerskap registreringsdagen och i fråga om samboförhållande den huvudsakliga tidpunkten för då ändringen uppstår flytt dagen enligt befolkningsregistret.

I regel träder en ändring av en fortlöpande ersättning i kraft räknat från den dag då försäkringsanstalten fattar sitt ersättningsbeslut efter att nämnden har gett sitt utlåtande. Ersättningsbeslutet kan inte gälla retroaktivt. Se punkt 7.2.

Det är frågan om ett fall i enlighet med huvudregeln när ändringen av en förmån grundar sig på prövning till någon del. Ändringen av en förmån grundar sig på prövning till exempel då en efterlevande make ingår ett nytt äktenskap eller registrerat partnerskap eller inleder ett nytt samboförhållande, även om det i princip är så att en efterlevande makes rätt till ersättning för förlust av underhåll upphör när ett nytt äktenskap eller registrerat partnerskap ingås eller ett nytt samboförhållande inleds.

Likaså baserar sig ett beslut som gäller ändring av en förmån på prövning när det är fråga om att en efterlevande makes eller någon annan förmånstagares rätt till ersättning för förlust av underhåll upphör på grund av att förmånstagaren förmår försörja sig själv.

En förmånsändring baserar sig däremot inte på prövning t.ex. när en efterlevande make som varit arbetslös inträder i förvärvslivet, en efterlevande make blir moderskaps- eller föräldraledig, en förmånstagare dör eller en skadelidande tillfrisknar och återgår till arbetet. I de nämnda fallen kan ett beslut som gäller en förmån ändras räknat från den dag då omständigheten förändrades.

I ett ärende som gäller ändring av en fortlöpande ersättning eller sättet för betalning av den ska utlåtande begäras av trafik- och patientskadenämndens trafikskadeavdelning oberoende av om förmånsändringen baserar sig på pröv-

ning eller ej. Utbetalningen av fortlöpande ersättning kan dock genom beslut av försäkringsanstalten avslutas till följd av förmånstagarens död omedelbart vid utgången av den månad då dödsfallet inträffade.

11.1 Ändring av en fortlöpande ersättning som fastställts före 1.1.2006

På ändringen av ersättningar om vilka det före 1.1.2006 har bestämts att de ska betalas som fortlöpande ersättningar tillämpas 6 § 2 mom. i trafikförsäkringslagen (279/1959) såsom det lydde när lagen om ändring av trafikförsäkringslagen 510/2004 trädde i kraft, dvs. 1.1.2006.

12. Inverkan som den skadelidandes medvållande har på ersättningarna

12.1 Den inverkan som en motorfordonsförarens medvållande har på ersättningarna för motorfordonsförarens personskador

12.1.1 Oaktsamhet och uppsåtlighet

Om den skadade har vållat trafikskadan genom oaktsamhet som kan anses vara grov, kan ersättningen sänkas med 1/3–1/1.

Om skadan har orsakats uppsåtligen betalas ersättning endast till den del övriga omständigheter har bidragit till skadans uppkomst. I princip betalas således inte ersättning. På basis av en prövning som görs från fall till fall är det dock möjligt att betala ersättning, om skadan delvis har haft någon annan orsak än den skadelidandes eget klandervärda förfarande.

Om den som uppsåtligen eller genom grov oaktsamhet har tillfogat sig en personskada var i avsaknad av förståndets fulla bruk när gärningen begicks betalas ersättningarna dock till fullt belopp.

Det som här sägs gäller både eventuella ersättningar som ska betalas till den skadelidande och kostnadsersättningar och ersättningar för förlust av underhåll (familjepension) som ska betalas med anledning av dödsfall.

12.1.2 Nyttjande av alkohol och andra rusmedel

Om den som framfört ett motorfordon var påverkad av alkohol eller något annat rusmedel eller under gemensam påverkan av alkohol och något annat rusmedel när skadan inträffade och denna påverkan haft ett orsakssamband med skadan, ska ersättningarna för hans eller hennes personskador sänkas eller förvägras.

- 1) ersättningen ska sänkas, om föraren konstateras ha 0,5– under 1,2 ‰ alkohol i blodet eller 0,22–under 0,53 mg alkohol per liter i sin utandningsluft
- 2) ersättning kan beviljas bara av särskilda skäl, om föraren konstateras ha minst 1,2 ‰ alkohol i blodet eller minst 0,53 mg alkohol per liter i sin utandningsluft.

Påverkan av berusningsmedel och gemensam påverkan av alkohol och andra berusningsmedel ska alltid bedömas från fall till fall genom att ägna uppmärksamhet åt bland annat antalet ämnen som intagits och mängden av dem samt en på analysresultat baserad bedömning av ämnenas inverkan på personens förmåga att framföra motorfordonet.

Det som här sägs gäller både eventuella ersättningar som ska betalas till den skadelidande och kostnadsersättningar och ersättningar för förlust av underhåll (familjepension) som ska betalas med anledning av dödsfall.

12.1.3 Inverkan på ersättningarna för personskador av olovligt ibrukttagande av motorfordon

Om skadan har orsakats när den skadelidande befann sig i ett fordon som tagits i bruk olovligt och försäkringsbolaget kan visa att han eller hon visste att fordonet tagits i bruk olovligt, betalas den skadelidande ersättning från fordonets trafikförsäkring endast av särskilda skäl. Med olovligt bruk avses de straffbara handlingar som nämns i 28 kap. 9 a–9 c § i strafflagen (39/1889). Ersättning kan alltså inte betalas till en skadelidande förare eller passagerare som varit medvetna om att motorfordonet tagits i bruk olovligt. Bevisbördan beträffande medvetenheten vilar på försäkringsbolaget (trafikförsäkringslagen 49 §).

Ett särskilt skäl kan vara exempelvis en omständighet som i det aktuella fallet leder till att det blir avsevärt mindre klandervärt än vanligt att påbörja körningen av ett fordon som olovligt tagits i bruk.

I fråga om ett eventuellt särskilt skäl och den skadelidandes medvetenhet ska frågan avgöras på basis av prövning i varje enskilt fall genom att alla omständigheter och förhållanden som hänför sig till fallet beaktas.

12.2 Allmänna instruktioner angående tillämpning av reglerna för minskning på grund av medvållande

Trafikskadenämndens möte

nr 14/24. 4. 1964 1 § i protokollet
nr 64/2. 12. 1971 2 § i protokollet
nr 19/13. 4. 1977 1 § i protokollet
nr 80/21. 12. 1979 1 § i protokollet
nr 42/7. 9. 1994 1 § i protokollet
nr 1/2006 tillämpningsanvisning 3.2.2006

12.3 Begäran om rekommendation till avgörandet i frågor som gäller medvållande

Enligt 66 § i trafikförsäkringslagen skall försäkringsanstalten begära nämndens rekommendation till avgörande i en fråga som gäller fortlöpande ersättning innan ersättningsärendet avgörs. Likaså skall utlåtande begäras i fråga om ersättningar för bestående men och sveda och värk samt annat övergående men, om skadan är svår. Nämnden tolkar bestämmelsen i 66 § så, att i fall som enligt lag skall underställas nämnden skall hela skadeärendet för alla skadeståndsposters och eventuella förfrågors del prövas av nämnden. Således skall också frågan om den skadelidandes eventuella medvållande i fall av detta slag underställas nämnden för prövning. Se även trafikskadenämndens utlåtande lv 06/734.

13. Beaktande av preskription

Det hör till nämnden att pröva också om preskription eventuellt föreligger. En fråga som gäller preskription prövas dock endast om en part i utlåtandeärendet åberopar preskription.

Från den preskription som avses här gäller det att hålla isär tillsynen över iakttagandet av att den tidsfrist om 1 år som fastställts för anhållan om utlåtande av nämnden följs. Nämnden undersöker på eget initiativ också iakttagandet av denna tidsfrist. Nämnden undersöker inte en anhållan om utlåtande som inlämnats efter utsatt tid.

14. Behandling på trafik- och patientskadenämndens trafikskadeavdelning

14.1 Försäkringsanstaltens begäran om rekommendation till avgörande

Om ett ersättningsärende inte har avgjorts genom en domstols eller besvärsnämnds dom eller beslut som vunnit laga kraft, ska försäkringsanstalten begära rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden innan det ger sitt beslut, när ärendet gäller

- 1) fortlöpande ersättning som betalas på grundval av bestående inkomstbortfall eller dödsfall, eller dess kapitalvärde om ersättningen i stället betalas som engångsersättning;
- 2) förhöjning eller sänkning av fortlöpande ersättning med stöd av 5 kap. 8 § i skadeståndslagen,
- 3) ersättning för men, om skadan är svår,
- 4) rättelse av ett oriktigt beslut till en parts nackdel, om parten inte samtycker till rättelsen av felet; rekommendation till avgörande behöver dock inte begäras om felet är uppenbart och det har orsakats av en parts eget förfarande eller om det är fråga om ett uppenbart skriv- eller räknefel.

Om försäkringsanstaltens beslut avviker från nämndens rekommendation till avgörande till ersättningstagarens nackdel, ska försäkringsanstalten foga rekommendationen till sitt beslut och delge nämnden beslutet.

Om ett domstolsavgörande som vunnit laga kraft har meddelats i ett ersättningsärende, får trafik- och patientskadenämnden inte behandla den del av ärendet som domstolen avgjort.

En försäkringsanstalt får begära rekommendation till avgörande och en domstol får begära utlåtande av nämnden medan de behandlar ett ersättningsärende.

Nämnden har gett tillämpningsanvisning 10/21 gällande begäran om rekommendation till avgörande som lämnas till nämnden.

14.2 Begäran om rekommendation till avgörande och att ge svaromål

De grundläggande uppgifterna i försäkringsanstaltens begäran om rekommendation till avgörande och i svaromålet omfattar uppgifter som är nödvändiga för individualisering av ärendet och av dem som ärendet gäller: namn, personbe-teckning, adress, skadedatum.

I handlingen ska nämnas om skadan i fråga också är en skada enligt lagen om olycksfallsförsäkring och vilken försäkringsanstalt som är ersättningsansvarig. Eventuella utlåtanden och beslut från nämndens och domstolens handlingar som ingår i olycksfallsförsäkringssystemet ska bifogas handlingen.

I begäran om rekommendation till avgörande ska tydligt anges vilket ersättningsärende begäran gäller och om trafikskadeärendet har behandlats i nämnden eller domstol tidigare samt till vilka delar och när ärendet har behandlats. Försäkringsanstalten ska dessutom lämna namn på och kontaktuppgifter för den person som sköter ärendet.

Var och en ersättningsfråga ska behandlas för sig och motiveras på behörigt sätt. Kalkyler över inkomstförlust ska också motiveras till den del de innebär behovsprövning till exempel med anknytning till fastställandet av årsinkomsten. Nödvändiga handlingar ska bifogas begäran om rekommendation till avgörande och en förteckning över bilagorna ska upprättas.

Försäkringsanstalten ska delge parten som begärt rekommendationen till avgörande sitt genmäle till nämnden med tillhörande förteckning över bilagor, som bolaget avgett angående begäran. En anteckning om delgivningen ska göras i genmålet.

14.3 Skadelidandes, försäkringstagares eller övriga ersättningsberättigades begäran om rekommendation till avgörande

Enligt 65 § i trafikförsäkringslagen har den skadelidande, försäkringstagaren och övriga ersättningsberättigade rätt att begära rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden i ett ersättningsärende inom ett år från det att försäkringsbolaget gav sitt beslut. När begäran om rekommendation gäller ett ersättningsbeslut som getts enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, ska begäran om rekommendation göras inom 30 dagar från att försäkringsbolaget gav sitt beslut.

Om en fysisk person har begärt en rekommendation till avgörande, ska en motiverad rekommendation avges skriftligen senast 90 dagar från det att nämnden har haft tillgång till allt det material som behövs för att avge ett utlåtande. I ett ytterst komplicerat ärende får nämnden enligt prövning förlänga fristen på 90 dagar. Parterna ska då underrättas om att fristen har förlängts samt om den uppskattade tidpunkten för när ett utlåtande kommer att ges.

Den skadelidande eller annan ovan nämnd person som begär om rekommendation till avgörande kan använda sig av juristhjälp i behandlingen av ärendet. Kostnaderna för detta betalas av parten som begärt rekommendationen till avgörande.

14.4 Hörande

Trafik- och patientskadenämnden behandlar begäran om rekommendation till avgörande efter att först ha hört den andra parten.

I frågor enligt 66 § 1 mom. i trafikförsäkringslagen bör försäkringsanstalten efter att ha sänt en begäran om rekommendation samtidigt sända en kopia av

den till den skadelidande och bifoga behövliga anvisningar om hur denne bör gå till väga om han eller hon önskar inge sitt svaromål till nämnden och underrätta nämnden om att denna åtgärd har vidtagits. Av begäran om rekommendation till avgörande ska framgå att försäkringsanstalten har handlat enligt detta.

Vid behov ombesörjer nämnden hörandet. Den skadelidande har en frist på 30 dagar för att lämna sitt genmäle. För försäkringsanstaltens del är fristen för att lämna genmälet och handlingarna 21 dagar.

En eventuell förlängning av tidsfristen ska begäras före tidsfristens utgång. I begäran om förlängning av fristen ska anges orsaken till förlängningen samt hur länge parten önskar att fristen förlängs.

Nämnden underrättar parterna om den eventuella nya tidsfristen.

15. Rehabiliteringsverksamhet inom trafikförsäkringen

Trafikförsäkringens ersättningsförmåner omfattar bland annat understöd som beviljas för rehabilitering av skadad. Rehabiliteringen bygger på lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/91). Lagen trädde i kraft 1.10.1991.

Med rehabilitering avses en åtgärdsdel som syftar till att främja och stöda rehabiliteringsklientens återgång till arbetslivet och hans förutsättningar att klara arbetet, till att förebygga, undanröja och reducera faktorer som inverkar negativt på arbets- och funktionsförmågan samt till att upprätthålla och förbättra klientens förmåga att reda sig på egen hand.

Rehabiliteringsförutsättningar

Rehabilitering betalas till den som är ersättningsberättigad enligt trafikförsäkringslagen och vars arbets- eller funktionsförmåga eller förvärvsmöjligheter har försämrats på grund av en trafikskada. Rehabiliteringen ersätts också om det är sannolikt att ersättningstagarens arbets- eller funktionsförmåga eller förvärvsmöjligheter i ett senare skede väsentligt kan försämrats på grund av trafikskadan.

Rehabilitering som ersätts

Till rehabiliteringsklienten betalas ersättning för skäliga kostnader för rehabiliteringen samt för inkomstbortfall under rehabiliteringstiden enligt vad som närmare stadgats i lagen.

Rehabiliteringens ersättningsförmåner sänks inte på grund av eget medvållande. Ifall ersättningar enligt trafikförsäkringslagen har helt förvägrats på grund av eget vållande, ersätts inte heller rehabiliteringen. Rehabiliteringens ersättningspraxis redogörs noggrannare i ersättningsinstruktionerna gällande trafikförsäkringens rehabilitering, som kan läsas på Trafikförsäkringscentralens hemsidor www.lvk.fi/korvaukset/henkilovahingot/.

Behandlingen av rehabiliteringsärendet i nämnden

Fr.o.m. 1.1.2021 är nämnden behörig att behandla trafikförsäkringens rehabiliteringsärenden. I dessa ärenden bör begäran om rekommendation göras inom 30 dagar från det att man fått del av ersättningsbeslutet. Ifall annat inte visas, anser man att ändringsökanden har fått del av beslutet den sjunde dagen efter att beslutet postats.

Ifall ärendet anhängiggjorts i nämnden, avbryts besvärstiden till Försäkringsdomstolen till den tid ärendet behandlas i nämnden.

ERSÄTTNINGAR FÖR SAKSKADOR

16. Stilleståndsersättning och kostnader för flyttning av bussar

Dessa normer skall tillämpas på stilleståndstid som börjat efter 31.12.2022. I fall stilleståndstiden går över två kalenderår, betalas ersättningen med tillämpning av de normer som varit fastställda för respektive stilleståndstid.

Normersättningar 2022

Fordonslag	Fordonsprisklass t €	Normersättning euro/dag
Annat fordon	mindre än 1,0	0,54
Annat fordon	1,0 – 2,0	1,08
Annat fordon	2,0 – 5,0	2,68
Annat fordon	5,0 – 10,0	5,35
Annat fordon	10,0 – 14,0	7,52
Personbil	14,0 – 19,0	10,30
Personbil	19,0 – 23,0	12,43
Personbil	23,0 – 28,0	15,27
Personbil	28,0 – 34,0	18,62
Personbil	34,0 – 45,0	24,01
Personbil	45,0 –	30,57
Taxibil i 1skift		32,31
Taxibil i 2 skift		55,66
Paketbil		17,67
Motorcyckel	0,0 – 5,0	6,66
Motorcyckel	5,0 – 15,0	14,04
Motorcyckel	15,0 –	23,75

ERSÄTTNINGAR FÖR SAKSKADOR

Traktor	0,0 – 35,0	15,90
Traktor	35,0 –	31,64
Lastbil	0,0 – 25,0	21,59
Lastbil	25,0 – 50,0	37,53
Lastbil	50,0 – 75,0	61,30
Lastbil	75,0 – 100,0	79,05
Lastbil	100,0 – 150,0	103,77
Lastbil	150,0 – 200,0	128,59
Lastbil	200,0 – 250,0	142,70
Lastbil	250,0 –	166,26
Släpvagn (lastbils)	0,0 – 25,0	12,22
Släpvagn (lastbils)	25,0 – 50,0	22,91
Släpvagn (lastbils)	50,0 – 75,0	33,86
Släpvagn (lastbils)	75,0 – 100,0	44,47
Släpvagn (lastbils)	100,0 – 125,0	55,09
Släpvagn (lastbils)	125,0	65,71
Buss	0,0 – 50,0	33,30
Buss	50,0 – 100,0	62,14
Buss	100,0 – 150,0	92,90
Buss	150,0 – 200,0	120,75
Buss	200,0 – 250,0	146,25
Buss	250,0 – 300,0	170,38
Buss	300,0 – 350,0	192,17
Buss	350,0 –	214,06

Polisbil 1		19,64
Polisbil 2		13,21
Ambulans		43,56
Skolbil, personbil område 1*)	0,0 – 30,0	21,43
Skolbil, personbil område 3,5,7*)		20,76
Skolbil, lastbil område 1*)	0,0 – 100,0	44,74
Skolbil, lastbil område 3,5,7*)		42,98
Hyrd bil, personbil	0,0 – 20,0	22,60
Hyrd bil, personbil	20,0 –	34,56
Begravningsbil		24,30

*) Område 1 Helsingfors, Esbo, Grankulla och Vanda. Område 3, 5, 7 övriga delar av landet.

16.1 Ersättningsgill skada

Ersättning för trafikskada som åsamkats till följd av motorfordons användning i trafik betalas från trafikförsäkringen i det fall att motorfordonet inte har kunnat användas (stilleståndstid).

Avsikten med stilleståndsersättningen är att kompensera de genomsnittliga kostnaderna för anskaffning av motorfordon av viss typ. För att ersättning skall betalas räcker det att den skadelidande visar hur lång den ersättningsgilla stilleståndstiden är. Om den skadelidande visar att den faktiska skada som han eller hon lidit överstiger den stilleståndsersättning som är förenlig med gällande anvisning, ersätts det faktiska skadebeloppet i enlighet med principen om full ersättning.

Om ersättningen däremot betalas till ett belopp som överstiger dessa normer t.ex. genom att de faktiska resekostnaderna eller inkomstbortfallet ersätts, skall ersättning betalas endast för de faktiska användningsdagar som ingår i stilleståndstiden.

Reparation av fordon

Normenlig stilleståndsersättning skall betalas för samtliga städagar i alla motorfordonsklasser. Betalningen av ersättning förutsätter att en tillförlitlig utredning om stilleståndstiden, t.ex. ett av reparationsverkstaden utfärdat intyg över stille-

ståndstiden, har lämnats in till bolaget. Om inget intyg över stilleståndstiden står att få ersätts den uppskattade stilleståndstiden.

Om fordonet inte har varit i trafikdugligt skick och inte har kunnat försättas i sådant genom en tillfällig reparation, skall ersättning betalas också för den tid som åtgår till nödvändig väntan på reservdelar och på reparation vid en verkstad.

Inlösen av fordon

Motorcyklar, paket- och personbilar

Vid inlösen av motorfordon enligt 37 § 2 mom. i trafikförsäkringslagen betalas stilleståndsersättning för högst 14 dagar, om inte annat följer av något särskilt skäl. Vid inlösen skall stilleståndsersättning utöver det som sägs ovan betalas från skadedagen räknat till den dag då den skadelidande blev medveten om att det skadade fordonet inte kan repareras till skälig kostnad. Den skadelidande kan bli medveten om inlösningen antingen på basis av skadornas art och omfattning eller genom meddelande från försäkringsbolaget.

Andra fordon än motorcyklar, paket- och personbilar eller fordon som hör till klassen ”annat fordon”

I fråga om andra fordon än motorcyklar, paket- och personbilar (t.ex. tung materiel) betalas ersättning dock för den tid som åtgår till att i stället för det inlösta skadade eller förstörda fordonet skaffa och utrusta ett motsvarande fordon. Om annan utredning inte företes betalas ersättning för 30 dagar.

16.2 Användning av tabellen

Hur fordonets ålder inverkar på ersättningen

Den i tabellen angivna normersättning som motsvarar anskaffningspriset betalas i alla fordonsgrupper i fråga om stilleståndstiden för fordon som är mindre än 5 år gamla. Fordonets ålder räknas enligt antalet kalenderår.

För fordon som är fem år gamla eller äldre betalas stilleståndsersättningen enligt skadetillfällets gängse värde tillämplande ifrågakavande fordonsklassens prisklassificering.

För fordon som är fem år gamla eller äldre och vars gängse värde är mindre än 14 000 euro betalas stilleståndsersättningarna dock enligt normerna i klassen ”annat fordon”.

I fråga om motorcyklar betalas ersättningen dock alltid tillämplande dess fordonsklass prisklassificering. För en motorcykel som är fem år gammal eller äldre betalas stilleståndsersättningen enligt dess gängse värde vid skadetillfället. Ifall motorcykeln enligt dess nyanskaffningspris har hört till den lägsta prisklassen i sin grupp, betalas som stilleståndsersättning för en motorcykel som är fem år gammal eller äldre hälften av normersättningen för den lägsta prisklassen i gruppen.

Annat fordon

Till klassen "annat fordon" hör t.ex. fordon av vilka används handelsnamnet moped, mopedbil, terränghjuling och motorkälke.

I fråga om fordon som hör till ifrågavarande klass och vars nyanskaffningspris överstiger 14 000 euro tillämpas ersättningsnormerna för personbil.

Taxibilar

För att normersättningen för stilleståndstid skall betalas i fråga om taxibilar som används i två skift förutsätts det att taxibilen regelbundet används i två skift året om. Detta krav anses bli uppfyllt om yrkesutövaren kan visa att han i sin tjänst har en eller flera chaufförer och att antalet körtimmar för bilen i fråga överstiger 3600 per år.

Polisbilar

Till klassen polis 1 hänförs patrullbilar med paketbilskaross och videoutrustade personbilar för trafikövervakning. Till klassen polis 2 hänförs övriga polisbilar, såsom patrullbilar av personbilsmodell och polisbilar i civil användning utan be-teckningar.

Husbilar och husvagnar

Ersättningsnormerna för personbilar kan i tillämpliga delar användas också för fastställande av stilleståndsersättningar för husbilar och husvagnar.

16.3 Ersättande av förarlön

Det är vedertaget att ersätta inte bara den nytta som användningen av ett fordon skulle ha medfört utan också den del av fordonsförarens lön som gått till spillo.

Rätt till ersättning för förarlön har ett företag som i sin anställning har en chaufför som inte kan arbeta som chaufför därför att ett fordon har skadats eller förstörts till följd av en trafikskada och företaget ändå är skyldigt att betala lön till chauffören.

Enligt huvudregeln ska skador ersättas till fullt belopp. Därmed ska ersättningen för förarlön motsvara den uppkomna skadan utgående från en utredning som görs i varje enskilt fall. Som skada som ska ersättas betraktas härvid vid sidan av arbetstagarens lön också de s.k. lönebikostnader som arbetsgivaren ska betala.

År 2022 är normersättningen för förarlön **178,47 €** per dag när fordonet används i ett enda skift. Om stilleståndstiden fördelar sig över två kalenderår tillämpas emellertid på var och en stilleståndsdag den ersättningsnorm som gällt respektive dag.

Ersättningen för förarlön är antingen enkel eller dubbel beroende på om fordonet använts i ett eller två skift per dygn.

Ersättningsnormen för förarlön kan med tillräcklig noggrannhet tillämpas också på ersättande av lönekostnaderna för trafiklärare i fråga om skolbilar.

16.4 Ersättning av kostnader för tillfällig bil

Har i stället för krockskadad person- eller paketbil använts hyrd bil, ersätts med beaktande av användningens art 94 % av de totala kostnaderna för hyrning av bil som till modell och prisklass högst motsvarar den skadade bilen (trafikskadenämndens tillämpningsanvisning 12/2003).

Till de hyreskostnader som skall ersättas räknas inte tilläggspremie för avskaffande av självrisk vid eventuell skada.

Det faktum att person som använder hyrd bil eventuellt får ersättning av sin arbetsgivare, inverkar härvidlag inte på den ersättning som utbetalas.

Någon annan stilleståndsersättning utbetalas inte under hyrestiden utöver nämnda kostnader för hyrd bil.

Då hyrd bil används i stället för egen bil inbesparas följande utgifter för den egna bilen:

- utgifter för däck
- utgifter för reparation och service
- avdrag för slitage, dvs. den nedsättning av bilens gängse värde, som de körda kilometrarna ger upphov till i form av allmän förslitning av bilen.

Den andel som inte ersätts, dvs. 6 % av hyreskostnaderna motsvarar i genomsnitt inbesparingen av bilens användningskostnader under stilleståndstiden.

Användningen av hyrd bil bör vara i tillräckligt hög grad motiverad och nödvändig. Behovet av en lånebil utreds med användande av den blankett som nämns i trafikskadenämndens cirkulär 14/1990 eller genom annan utredning som innehåller motsvarande uppgifter.

Kostnaderna för hyrning av bil kan ersättas, om den skadelidande i sitt yrke eller arbete fortlöpande använder bil eller om det faktum att han är utan bil i övrigt förorsakar betydande ekonomisk förlust.

Dessutom kan kostnaderna för hyrning av bil ersättas, då förhållandena i övrigt är sådana, att den skadelidande inte skäligen kan anses komma till rätta utan person- eller paketbil. Det gäller speciellt,

- då den tid som åtgår till arbetsresor med användande av allmänna trafikmedel blir oskäligt lång eller resor med allmänna trafikmedel av andra orsaker ställer sig ytterst besvärligt,
- då bil är nödvändig för transport av arbetsredskap och arbetstillbehör, eller
- då den skadelidandes personliga omständigheter förutsätter användning av bil.

Hyreskostnaderna för fordon som hyrs i stället för leasingbil ersätts, ifall inte annat med fog av leasingavtalets innehåll framgår, enligt följande:

Av hyreskostnaderna för bil som hyrs i stället för leasingbil på basen av finansieringsleasing avdras 6 %. Detta avdrag beror på att man härvid ansett att hyrestagaren hamnar sålunda stå för samma kostnader som vid skada på ägo- fordon, då man beaktar andelen av de kostnadsposter som ingår i hyran.

Hyreskostnaderna för bil som hyrs i stället för leasingbil på basen av service-leasing ersätts i sin helhet. Detta grundar sig på det faktum, att det inte under stilleståndstiden uppstår för den under reparation varande bilens del sådan inbesparing för hyrestagaren som kan avdras.

16.5 Kostnader för flyttning av bussar

Trafikskadenämnden har fastställt de kostnader för flyttning av bussar som ska tillämpas fr.o.m. 1.1.2022. Det är möjligt att tillämpa de fastställda kostnaderna för flyttning när en trafikskadad buss för egen maskin flyttas till eller från karosserifabrik, reparationsverkstad eller motsvarande.

Den fastställda ersättningen är **3,69 €/km**. Den täcker de s.k. rörliga kostnaderna för den körda sträckan.

Utöver detta ska för de dagar då bussen flyttats till respektive från reparationsverkstaden betalas ersättning för bussens stilleståndstid och förarlön enligt punkt 17. I nämnda ersättning ingår inte bussförarens ev. dagtraktamente eller resekostnader.

16.6 Tåg- och spårvagnsmateriel

Påträffande stilleståndsersättningarna för spårtrafikfordon har utfärdats separat tillämpningsanvisningar 7/2008, 6/2014, 4/2016, 1/2019, 3/2019 och 9/21, vilka utgivits på nämndens hemsidor www.liikennevahinkolautakunta.fi/ersattningsinstruktioner.

LAGAR OCH FÖRORDNINGAR

Lag om trafik- och patientskadenämnden 959/2019

1 §

Trafik- och patientskadenämndens behörighet

Trafik- och patientskadenämnden är ett oavhängigt och opartiskt rättsskyddsorgan som behandlar trafik- och patientskadeärenden. Nämnden har till uppgift att ge rekommendationer till avgörande och avge utlåtanden i enskilda ersättningsärenden enligt trafikförsäkringslagen (460/2016), lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) och patientförsäkringslagen (948/2019) och att vid behov också ge allmänna rekommendationer om tillämpningen av dessa lagar.

Nämnden ska i syfte att förenhetliga ersättningspraxis och främja den allmänna tillgången till information om trafik- och patientskador informera om sin verksamhet och beslutspraxis.

2 §

Nämndens avdelningar och sektioner

Nämnden består av två avdelningar, av vilka den ena behandlar trafikskadeärenden och den andra patientskadeärenden.

Avdelningarna är uppdelade i sektioner. Närmare bestämmelser om sektionerna och deras verksamhet utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

3 §

Medlemmar

Nämnden har en ordförande, sex vice ordförande och fjorton andra medlemmar samt tjugosex ersättare. Ordföranden och en av vice ordförandena har uppdraget som huvudsyssla. Nämndens övriga medlemmar har uppdraget som bisyssla. På ersättarna tillämpas det som i denna lag föreskrivs om nämndens medlemmar.

Ordföranden leder nämnden och svarar för dess verksamhet, övervakar att lagtolkningen är enhetlig och svarar för nämndens administrativa ärenden.

Ordföranden svarar även för avgörandena vid den ena av avdelningarna, och vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla svarar för avgörandena vid den andra avdelningen. Vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla är dessutom ordförandens ersättare.

4 §

Ordförandens, medlemmarnas och föredragandenas behörighet

Ordföranden och vice ordförandena ska ha avlagt någon annan högre högskoleexamen i juridik än juris magisterexamen i internationell och komparativ rätt och vara förtrogna med trafikskadefrågor eller patientskadefrågor, beroende på vilken avdelning de arbetar. Dessutom ska ordföranden och vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla samt två andra vice ordförande vara förtrogna med skadeståndsfrågor. Ordföranden ska ha i praktiken visad ledarförmåga.

Medlemmarna vid nämndens avdelning för trafikskadeärenden ska vara förtrogna med trafikskadefrågor. Åtminstone tre av avdelningens medlemmar ska vara specialistläkare som är förtrogna med sådana frågor som behandlas vid avdelningen. Dessutom ska åtminstone en av avdelningens medlemmar vara diplomingenjör och förtrogen med fordonsteknik. En av avdelningens medlemmar ska vara förtrogen med fordonsreparationer.

Medlemmarna vid avdelningen för patientskadeärenden ska vara förtrogna med hälso- och sjukvårdsfrågor. Åtminstone tre av avdelningens medlemmar ska vara specialistläkare som är förtrogna med sådana frågor som behandlas vid avdelningen. Åtminstone en medlem vid varje sektion inom avdelningen ska vara läkare. Dessutom ska åtminstone en av avdelningens medlemmar vara annan yrkesutbildad person inom sjuk- och hälsovården, och åtminstone en ersättare ska vara specialisttandläkare.

Föredragandena ska ha avlagt någon annan högre högskoleexamen i juridik än juris magisterexamen i internationell och komparativ rätt.

5 §

Förordnande av ordförandena och medlemmarna, befrielse från medlemskap i nämnden och avgångsålder

Statsrådet förordnar på framställning av social- och hälsovårdsministeriet ordföranden och en vice ordförande för nämnden tills vidare och de övriga vice ordförandena samt medlemmarna för fem år i sänder. Ordföranden, vice ordförandena och medlemmarna förordnas separat för vardera avdelningen. Om en plats som medlem i nämnden blir ledig under mandattiden, förordnar social- och hälsovårdsministeriet en ny medlem i den tidigare medlemmens ställe för återstoden av mandattiden.

Den som föreslås bli förordnad till ordförande, vice ordförande eller medlem i nämnden ska före förordnandet lämna en sådan redogörelse för sina bindningar som avses i 8 a § 1 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994). Sker det förändringar i bindningarna under uppdraget ska detta utan dröjsmål anmälas till social- och hälsovårdsministeriet och till nämnden.

Den som har förordnats till nämnden får inte avsättas under mandattiden utan vägande skäl.

Nämndens ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar är skyldiga att avgå vid utgången av den månad under vilken de fyller 70 år.

6 §

Avdelningarnas plenum och nämndens allmänna möte

Nämnden kan sammanträda i trafikskadeavdelningens och patientskadeavdelningens plenum samt i nämndens allmänna möte. Ordförande för en avdelnings plenum är nämndens ordförande eller vice ordförande som svarar för avdelningens avgöranden eller en till avdelningen förordnad vice ordförande för nämnden. Ordföranden för det allmänna mötet är nämndens ordförande eller en vice ordförande.

En avdelnings plenum är beslutfört när nämndens ordförande eller en vice ordförande samt minst fem andra medlemmar i avdelningen är närvarande. Det allmänna mötet är beslutfört när nämndens ordförande eller en vice ordförande samt minst tre medlemmar från vardera avdelningen är närvarande.

7 §

Avgörande av ärenden vid det allmänna mötet samt i plenum och sektioner

Ärenden om rekommendationer till avgörande och om utlåtanden avgörs vid det allmänna mötet eller i plenum eller en sektion på föredragning. Förfarandet är skriftligt. Behandlingen av ärenden i nämnden är avgiftsfri. Ett ärende kan avgöras också utan sammanträde, om samtliga medlemmar i den sammansättning som ska avgöra ärendet är eniga om saken efter att ha tagit del av handlingarna och genom anteckning har godkänt beslutsförslaget inklusive motiveringar och om ingen av medlemmarna kräver att det ska hållas ett sammanträde. Ordföranden i den sammansättning som avgör ärendet ska, efter att ha läst ställningstagandena av de övriga medlemmarna i sammansättningen, genom anteckning fastställa antingen att ärendet ska behandlas i sammanträde eller, om medlemmarna är eniga, att det ska avgöras utan sammanträde.

Vid det allmänna mötet behandlas ärenden som gäller nämndens arbetsordning, budget, bokslut och val av revisorer samt allmänna rekommendationer om tillämpningen av lag.

Om ett ärende som ska avgöras är av principiell betydelse för tillämpningen av lag i andra liknande fall eller om det av någon annan orsak anses motiverat, kan nämndens ordförande eller en vice ordförande eller en sektion förordna att ärendet ska behandlas i avdelningens plenum.

8 §

Avstående från behandling av ett ärende om rekommendation till avgörande samt när behandlingen av ett ärende förfaller

Nämnden behöver inte behandla ett ärende, om

- 1) ett avgörande i ärendet förutsätter att muntliga bevismedel används,
- 2) begäran om rekommendation till avgörande inte har kommit in till nämnden inom den tid som föreskrivs i lag, eller
- 3) försäkringsbolagets eller Patientförsäkringscentralens utredning av ärendet är bristfällig.

Nämndens ordförande eller en vice ordförande samt en föredragande med uppdraget som huvudsyssla kan på de grunder som nämns i 1 mom. besluta att ett ärende inte behandlas, om de är eniga om beslutet. I annat fall ska beslutet om att ett ärende inte behandlas fattas i en avdelnings plenum eller i en sektion.

Om nämnden inte behandlar ett trafikskadeärende, ska den ge den som har begärt en rekommendation till avgörande och vid behov försäkringsbolaget ett motiverat beslut om att nämnden inte behandlar ärendet. Beslutet ska medde-

las senast tre veckor efter det att grunden för att avstå från behandling av ärendet framkom.

Om en sökande återkallar sin ansökan, förfaller behandlingen av ärendet i nämnden.

9 §

Avgörande av ärenden i andra fall

Nämndens ordförande eller en vice ordförande, en föredragande med uppdraget som huvudsyssla och en läkare som antingen är sakkunnig i personskadeärenden eller är medlem i nämnden kan tillsammans avgöra ett ärende, om de är eniga om beslutet och

- 1) begäran om rekommendation till avgörande är uppenbart ogrundad,
- 2) ärendet är av ringa betydelse,
- 3) beslutspraxis i likartade ärenden är vedertagen, eller
- 4) samma ärende redan har avgjorts i en avdelnings plenum eller i en sektion.

Om behandlingen av ett ärende som avses i 1 mom. väsentligen beror på något annat än en medicinsk fråga, kan ordföranden eller en vice ordförande samt en föredragande med uppdraget som huvudsyssla tillsammans avgöra ärendet.

10 §

Behandling av begäran om rekommendation till avgörande och givande av rekommendation till avgörande i vissa trafikskadeärenden

Om en fysisk person har begärt en rekommendation till avgörande i ett trafikskadeärende, ska nämnden utan dröjsmål underrätta parterna när den har fått allt det material som behövs för att ge en rekommendation till avgörande i ärendet.

Om en fysisk person har begärt en rekommendation till avgörande i ett trafikskadeärende, ska en motiverad rekommendation till avgörande ges skriftligen senast 90 dagar efter det att nämnden har fått tillgång till allt det material som behövs för att ge en rekommendation till avgörande. I ett ytterst komplicerat ärende får nämnden enligt prövning förlänga fristen på 90 dagar. Parterna ska då underrättas om att fristen har förlängts samt om den uppskattade tidpunkten för när en rekommendation till avgörande kommer att ges.

11 §

Beslutens karaktär

Ett beslut som meddelas av nämnden är inte verkställbart och har inte samma rättsverkningar som en dom.

Behandling i nämnden utgör inget hinder för att föra ärendet till allmän domstol för prövning.

När nämnden delger parterna sitt avgörande ska den samtidigt nämna det faktum att nämndens avgöranden är rekommendationer.

12 §

Rättelse av fel i beslut

Om ett beslut av nämnden grundar sig på en klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag eller om det har skett ett fel i förfarandet när beslutet fattades, kan nämnden undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Rättelse av ett i 1 mom. avsett sakfel förutsätter inte parternas samtycke. Parterna ska dock underrättas om det fel som finns i beslutet och om att nämnden ämnar avgöra ärendet på nytt.

Nämnden ska rätta uppenbara skriv- och räknefel och andra med dem jämförbara klara fel i sina beslut. Ett fel behöver dock inte rättas, om det har gått mer än två år sedan beslutet meddelades.

Beslutet om rättelse av nämndens beslut ska fattas i en sådan sammansättning i plenum eller en sektion som motsvarar den i vilken det oriktiga beslutet fattades. Om ärendet har avgjorts med stöd av 9 §, beslutar ordföranden eller en vice ordförande om rättelse av beslutet i enlighet med vad som bestäms i arbetsordningen.

13 §

Finansiering av verksamheten

Nämndens verksamhet finansieras med avgifter som tas ut hos Trafikförsäkringscentralen när det gäller trafikskadeärenden och hos Patientförsäkringscentralen när det gäller patientskadeärenden. Avgiften motsvarar de kostnader som orsakas av de uppgifter som nämnden har enligt lag. Bestämmelser om fördelningen av Trafikförsäkringscentralens kostnader mellan de försäkringsbolag som bedriver försäkringsverksamhet enligt trafikförsäkringslagen och Statskontoret finns i lagen om Trafikförsäkringscentralen (461/2016). Bestämmelser om fördelningen av Patientförsäkringscentralens kostnader mellan de försäkringsbolag som bedriver patientförsäkringsverksamhet finns i lagen om Patientförsäkringscentralen (949/2019).

Finansinspektionen fastställer årligen nämndens budget på framställning av nämnden. Finansinspektionen kan av särskilda skäl under räkenskapsperioden fastställa en tilläggsbudget.

Finansinspektionen fastställer storleken av de avgifter som ska tas ut hos Trafikförsäkringscentralen och Patientförsäkringscentralen.

Närmare bestämmelser om uttagandet och redovisningen av avgiften till nämnden får utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

14 §

Bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse

I nämndens bokföring samt vid upprättande av bokslut och verksamhetsberättelse ska bokföringslagen (1336/1997) iakttas.

15 §

Revision

Nämnden ska för ett kalenderår åt gången välja en i 6 kap. 2 § i revisionslagen (1141/2015) avsedd GR-revisor och revisorssuppleant. Revisorn ska avge en revisionsberättelse till nämnden före utgången av april det år som följer på räkenskapsperioden.

Nämnden ska tillstålla Finansinspektionen bokslutet och revisionsberättelsen före utgången av juni det år som följer på räkenskapsperioden.

16 §

Rätt att få uppgifter

Nämnden har trots sekretessbestämmelserna rätt att

- 1) av försäkrings- eller pensionsanstalter, av myndigheter och av andra instanser på vilka lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) tillämpas få uppgifter om den skadelidandes eller ersättningsberättigades anställningsförhållanden, företagarbete och inkomster och om förmåner som utbetalats till honom eller henne samt andra behövliga uppgifter,
- 2) av arbetsgivare få uppgifter om den skadelidandes arbete, om vederlag som arbetsgivaren betalat till honom eller henne och om grunderna för dem samt om andra motsvarande omständigheter, och
- 3) av läkare och av andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), av i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) avsedda verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård, av en instans som verkställer den skadelidandes rehabilitering, av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård och av socialserviceproducenter eller vårdinstitut få utlåtanden som de har sammanställt och andra uppgifter från journalhandlingar, om hälsotillstånd, arbetsförmåga, vård och rehabilitering.

Den i 1 mom. avsedda rätten att få uppgifter förutsätter att uppgifterna är nödvändiga för avgörande av ett ersättningsärende som behandlas.

Nämnden är skyldig att för utlämnande av uppgifter enligt 1 mom. 3 punkten betala en skälig ersättning som motsvarar kostnaderna, om det inte är fråga om att få uppgifter av den aktör inom hälso- och sjukvården som har gett den vård som patientskadeärendet gäller. För sakkunnigutlåtanden som nämnden begär har den som avger utlåtande rätt att få ett skäligt arvode.

17 §

Sekretess och rätt att lämna ut uppgifter

I fråga om sekretess för medlemmarna i nämnden, anställda vid nämnden och personer som nämnden anlitar som sakkunniga på grundval av ett uppdrag, i fråga om utlämnande av uppgifter som omfattas av sekretess och i fråga om brott mot sekretess tillämpas det som i 30 kap. 1, 3 och 4 § i försäkringsbolagslagen (521/2008) föreskrivs om försäkringsbolag.

18 §

Nämndens rätt att få handräckning i patientskadeärenden

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården är skyldigt att i patientskadeärenden ge nämnden handräckning för att den i 16 § avsedda rätten att få uppgifter ska tillgodoses.

19 §

Tjänsteansvar

På nämndens medlemmar, föredragande, sakkunniga och andra som behandlar nämndens ärenden tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de sköter nämndens uppgifter. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

20 §

Tillsyn

För tillsynen över de förfaranden som iaktas i finansieringen av nämnden och i nämndens verksamhet i övrigt svarar Finansinspektionen.

21 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om nämndens organisation och förvaltning, om avgörande av förvaltningsärenden, om ordförandens uppgifter och om information i anslutning till nämndens verksamhet utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Närmare föreskrifter om organiseringen av arbetet i nämnden meddelas i nämndens arbetsordning, som fastställs vid nämndens allmänna möte.

Se SHMf om trafik- och patientskadenämnden 756/2020, som träder i kraft den 1 januari 2021.

22 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

Genom denna lag upphävs lagen om trafikskadenämnden (441/2002).

Den i lagen om trafikskadenämnden avsedda trafikskadenämndens och den i patientskadelagen (585/1986) avsedda patientskadenämndens verksamhet upphör vid ikraftträdandet av denna lag.

Vad som någon annanstans föreskrivs om trafikskadenämnden eller patientskadenämnden gäller efter ikraftträdandet av denna lag trafik- och patientskadenämnden.

Ärenden som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängiga vid trafikskadenämnden eller patientskadenämnden överförs till behandling och avgörande i

LAGAR OCH FÖRORDNINGAR

trafik- och patientskadenämnden i enlighet med bestämmelserna i denna lag samt trafikförsäkringslagen och patientförsäkringslagen, i enlighet med vad som i dessa lagar föreskrivs vid ikraftträdandet av denna lag.

Mandatperioden för de ordförande, vice ordförande och andra medlemmar och ersättare vid trafikskadenämnden och patientskadenämnden som har uppdraget som bisyssla löper ut vid ikraftträdandet av denna lag.

RP 299/2018, KoUB 45/2018, RSv 293/2018

756/2020

Social- och hälsovårdsministeriets förordning om trafik- och patientskadenämnden

I enlighet med social- och hälsovårdsministeriets beslut föreskrivs med stöd av 21 § 1 mom. i lagen om trafik- och patientskadenämnden den 22 augusti 2019 (959/2019):

1 §

Fastställande av antalet sektioner och förordnande av medlemmar i sektionerna

Nämndens allmänna möte fastställer antalet sektioner och förordnar ordförandena, vice ordförandena, de övriga medlemmarna och ersättarna i varje sektion.

2 §

Sektionernas sammansättning och beslutförhet

Till en sektion hör en ordförande och minst tre andra medlemmar. Sektionen är beslutför när mötets ordförande och minst två medlemmar eller ersättare deltar i mötet.

3 §

Avgörande av ärenden

Ärendena avgörs vid det allmänna mötet eller i plenum eller en sektion med enkel majoritet. Om rösterna faller lika, gäller som beslut den mening som ordföranden har understött.

4 §

Anlitande av sakkunniga

Plenum kan till permanenta sakkunniga högst för nämndens mandattid åt gången utse personer som företräder expertis av betydelse för avgörandet av ärenden.

Nämnden har rätt att höra också andra sakkunniga än de som avses i 1 mom. och att inhämta utlåtanden.

5 §

Förvaltningssektionen

För behandling av de förvaltningsärenden som nämns i nämndens arbetsordning finns vid nämnden en förvaltningssektion.

Till förvaltningssektionen hör nämndens ordförande och vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla och högst fyra andra medlemmar som förordnats av det allmänna mötet. Det allmänna mötet kan förordna ersättare till förvaltningssektionen.

Ordförande för förvaltningssektionen är nämndens ordförande och när han eller hon har förhinder en vice ordförande.

Förvaltningssektionen är beslutför när mötets ordförande och minst fyra andra medlemmar eller ersättare deltar i mötet.

6 §

Rätt att teckna nämndens namn

Nämndens ordförande, vice ordförande och de personer som särskilt förordnats av nämndens allmänna möte har rätt att företräda nämnden och att teckna dess namn.

7 §

Nämndens budget

Det allmänna mötet ska årligen före utgången av oktober lämna budgetförslaget för följande års verksamhet till Finansinspektionen, som efter att ha begärt utlåtanden från Trafikförsäkringscentralen, Patientförsäkringscentralen och Statskontoret ska fastställa nämndens budget före utgången av november.

Finansinspektionen fastställer de ändringar i budgeten som görs under budgetåret.

8 §

Medlemmarnas arvoden

Medlemmarna och ersättarna i nämnden får arvoden i enlighet med de grunder som fastställts i budgeten. Förvaltningssektionen bestämmer grunderna för arvoden och löneförmåner till nämndens föredragande och andra tjänstemän inom ramen för den fastställda budgeten.

9 §

Information

Nämnden ska ha en webbplats som uppdateras och där det finns tydlig, begriplig och lättillgänglig information om nämnden och det förfarande som nämnden iakttar. När det gäller trafikförsäkringsärenden ska webbplatsen innehålla åtminstone den information som avses i artiklarna 5.2 a, 7.1, 7.2 och 15.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och direktiv 2009/22/EG.

Nämnden ska i trafikförsäkringsärenden på begäran lämna den information som avses i 1 mom. skriftligen eller i någon annan varaktig form.

När förfarandet inleds ska nämnden i trafikförsäkringsärenden underrätta parterna om deras rätt att anlitat jurist eller någon annan person som biträde eller företrädare samt en fysisk person som begär utlåtande om dennes rätt att återkalla sin ansökan.

10 §

Skyldighet att lämna information om tvistlösning

Nämnden ska med två års mellanrum lämna den information som avses i artikel 19.3 i det direktiv som nämns i 9 § till justitieministeriet.

11 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2021.

Trafikförsäkringslag 460/2016

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om ersättning för person- och sakskador som orsakas av användning av motorfordon i trafik och om trafikförsäkring som tecknas mot sådana skador.

Ett motorfordon är inte i trafik i den bemärkelse som avses i denna lag när

- 1) det på en plats utanför trafiklederna används för ett väsentligen annat ändamål än för transport av personer eller gods,
- 2) det förvaras, repareras, undergår service eller tvättas på en plats som är avskild från trafikleder,
- 3) det används på ett område som avspärrats från trafik för tävlings- eller testningsändamål eller för övning som direkt hänför sig till en tävling.

2 § (15.1.2021/92)

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *fordon* ett motorfordon som är avsett att framdrivas med mekanisk kraft längs marken men inte på spår, samt en kopplad eller fristående släpvagn,
- 2) *direktivet* Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet,
- 3) *försäkringsbolag* ett försäkringsbolag eller annat försäkringsföretag som har fått koncession att bedriva sådan försäkringsverksamhet som avses i direktivet,
- 4) *försäkringstagare* den som ingått ett försäkringsavtal med ett försäkringsbolag,
- 5) *den försäkrade* den till vars förmån försäkringen gäller,
- 6) *trafikskada* personskada eller sakskada som orsakats av användning av ett fordon i trafik,
- 7) *register* det trafik- och transportregister som avses i lagen om transport-service (320/2017),
- 8) *fordonets innehavare* den innehavare av ett fordon som antecknats i registret eller, om fordonet inte behöver antecknas i registret, den i vars besittning fordonet har överlåtits permanent,

- 9) *fordonets stadigvarande hemort* den stat i vilken registreringsskylten, försäkringsskylten eller identifieringsmärket på ett fordon har utfärdats, eller om sådana inte krävs, den stat där fordonets innehavare har stadigvarande bostadsort, eller om ingen registreringsskylt finns eller den är falsk eller olaglig, den stat där trafikskadan har inträffat,
- 10) *avställning* att ett fordon som registrerats första gången tillfälligt tas ur trafik och att uppgift om detta införs i registret,
- 11) *slutlig avregistrering* att ett fordon som registrerats första gången slutligt tas ur trafik i Finland och att uppgift om detta införs i registret,
- 12) *EES-stat* en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- 13) *tredjeland* en annan stat än en EES-stat,
- 14) *nationell byrå* en specialorganisation som har inrättats i enlighet med rekommendation nr 5 antagen den 25 januari 1949 av kommittén för vägtransporter under landtransportkommittén inom Förenta nationernas Ekonomiska kommission för Europa och som är ett gemensamt organ för de försäkringsföretag som i respektive stat har koncession för bedrivande av försäkringsrörelse som innefattar trafikförsäkring,
- 15) *gröna kortsystemet* det internationella försäkringssystem som förvaltas av försäkringsgivarnas nationella byråer,
- 16) *grönt kort* ett internationellt försäkringsbevis som ett försäkringsbolag utfärdar i enlighet med den rekommendation som avses i punkt 14,
- 17) *ersättningsorgan* det i artikel 10 i direktivet avsedda organ som ansvarar för betalning av ersättning,
- 18) *förflyttningsförsäkring* en tidsbunden trafikförsäkring som beviljas för förflyttningstillstånd som avses i 117 § i fordonslagen (82/2021),
- 19) *trafikled* allmän eller enskild väg, gata, byggnadsplaneväg, snöskoterled och torg samt annat område som är avsett för allmän trafik eller allmänt används för trafik,
- 20) *dataskyddsförordningen* Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

3 §

Bestämmelsernas tvingande natur

Ett avtalsvillkor är ogiltigt, om det avviker från bestämmelserna i denna lag till nackdel för försäkringstagaren, den försäkrade, den skadelidande eller någon annan ersättningsberättigad.

4 §

Trafikförsäkringscentralen

Bestämmelser om Trafikförsäkringscentralen och om finansiering och förvaltning av dess verksamhet finns i lagen om Trafikförsäkringscentralen (461/2016).

Vad som i 9, 11, 12, 14, 15, 20, 24, 25, 33–39, 49–52, 55–62, 62 a, 63, 64–68, 73, 79–85 och 95 § föreskrivs om försäkringsbolag tillämpas också på Trafikförsäkringscentralen. (17.4.2020/244)

4 a § (22.8.2019/951)

Tillämpningen av lagen om försäkringsavtal

På trafikförsäkring tillämpas 3 §, 4 b § 1 mom., 5 § 1, 3 och 4 mom., 5 a och 5 b §, 5 d § 1 mom., 7–9 §, 9 a § 1 mom., 11 § 2–5 mom., 12, 18, 19 och 22 §, 26 § 1 och 2 mom., 35 § 1, 2 och 4 mom., 38, 44 och 69 §, 70 § 2 mom. samt 71 och 72 § i lagen om försäkringsavtal (543/1994), om inte något annat föreskrivs i denna lag.

2 kap

Försäkring och försäkringspremie

5 §

Fordon som ska försäkras

Ett fordon vars stadigvarande hemort är i Finland ska försäkras enligt denna lag, om inte något annat föreskrivs nedan.

Ett sådant exportregistrerat fordon som förs ut ur Finland till en annan EES-stat får också försäkras i destinationslandet.

6 §

De försäkringspliktiga och tidpunkten när försäkringsplikten börjar

Ett fordonets ägare och innehavare är skyldiga att försäkra fordonet från den dag då äganderätten eller besittningsrätten övergår. Om det finns flera än en försäkringspliktig, är de solidariskt ansvariga för tecknande av en försäkring.

Med avvikelse från 1 mom. blir köparen av ett fordon som förs in i Finland från en annan EES-stat omedelbart försäkringspliktig, om köparen i ett avtal godkänner leverans av fordonet även om det ännu inte har registrerats i Finland.

7 §

Gränsförsäkring

Den som i Finland för tillfälligt bruk för in ett fordon vars stadigvarande hemort är i ett tredjeland ska teckna en gränsförsäkring för fordonet.

Gränsförsäkring behöver dock inte tecknas, om fordonet har ett giltigt grönt kort eller om Trafikförsäkringscentralen har påtagit sig ansvaret för skador som användning av fordonet i trafik orsakar.

Från ett fordon's gränsförsäkring ska personskador som drabbar detta fordon's förare ersättas endast om skadefallet har inträffat i Finland, Sverige eller Norge.

8 §

Undantag från försäkringsplikten

Trafikförsäkring behövs inte för

- 1) ett motorredskap eller en traktor vars konstruktiva hastighet är högst 15 kilometer i timmen, förutsatt att motorredskapet eller traktorn inte behöver registreras,
- 2) en skördetröska eller något annat motorredskap som i gårdsbruk används för bärgning av skörd och som inte behöver registreras,
- 3) en släpvagn, som inte behöver registreras,
- 4) ett sådant fordon som är avsett att framföras endast av barn och som inte behöver registreras,
- 5) eldrivna rullstolar och andra motsvarande fordon av lätt konstruktion som är avsedda att användas enbart av personer med funktionsnedsättning och som inte behöver registreras,
- 6) fordon som inte behöver registreras och som inte används i trafik,
- 7) fordon vars ägare eller innehavare är finska staten,
- 8) fordon där någon annan stat eller dess ersättningsorgan ansvarar för trafikskador som de orsakar,
- 9) fordon som avställts och som inte används i trafik,
- 10) fordon som slutligt avregistrerats och tagits ur trafik.

Fordonets ägare och innehavare har dock rätt att försäkra fordon som avses i 1 mom. 6, 7 och 9 punkten.

9 § (23.11.2018/983)

Anmälningar till Transport- och kommunikationsverket

Ett försäkringsbolag ska för anteckning i registret till Transport- och kommunikationsverket anmäla

- 1) uppgift om en ny försäkring som tecknas hos bolaget för ett fordon, inom sju dagar från det att den nya försäkringen börjar gälla,
- 2) uppgift om försummad betalning av försäkringspremien för en försäkring som tecknats för ett fordon,
- 3) uppgift om att en försäkring för ett avställt fordon har sagts upp.

10 §

Identifieringsuppgifter om fordonet i försäkringsavtalet

Uppgifter för identifiering av fordonet ska tas in i försäkringsavtalet.

Kravet på identifieringsuppgifter får åsidosättas genom avtal när försäkringstagaren är en sammanslutning som har ett i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) avsett företags- och organisationsnummer.

Om ett registrerat fordons identifieringsuppgifter inte anges i försäkringsavtalet och om överföringen till försäkringstagaren av ägande- eller besittningsrätten till ett sådant fordon inte har anmälts till registret inom sju dagar från det att ändringen skedde, upphör försäkringsbolagets ansvar vid utgången av den angivna tidsfristen. Om en ändringsanmälan senare görs till registret, inträder försäkringsbolagets ansvar på nytt när anmälan görs.

11 §

Försäkringsbrev och försäkringsvillkor

Efter att ett försäkringsavtal ingåtts ska försäkringsbolaget utan obefogat dröjsmål lämna försäkringstagaren en handling som upptar avtalets viktigaste innehåll (*försäkringsbrev*) samt försäkringsvillkoren.

Försäkringsbolaget ska skicka försäkringsvillkoren till Finansinspektionen för kännedom en månad innan de börjar tillämpas.

12 §

Försäkringens giltighetstid

Försäkringsbolagets ansvar inträder när försäkringsbolaget eller försäkringstagaren ger eller skickar ett antagande svar på den andra avtalspartens anbud, om ingen annan tidpunkt har avtalats individuellt med försäkringstagaren. Begynnelse-tidpunkten för försäkringsbolagets ansvar kan inte tidigareläggas genom avtal.

Försäkringsbolagets ansvar fortsätter en försäkringsperiod i sänder, om inte försäkringstagaren säger upp avtalet. Den första försäkringsperioden får vara högst 13 månader och de följande ett år.

Trots vad som föreskrivs i 2 mom. får gräns- och förflyttningsförsäkringar vara tidsbundna.

13 §

Försäkringens giltighetsområde och tillämplig lag vid vissa trafikskador

Trafikförsäringen gäller i alla EES-stater på grundval av en enda försäkringspremie.

En medborgare i en EES-stat betalas ersättning enligt denna lag också för en sådan trafikskada som har inträffat på ett genomfartsområde i någon annan stat än i en stat som hör till gröna kortsystemet, om det är fråga om en resa som går direkt från en EES-stat till en annan EES-stat.

Försäkringen täcker försäkringsskyddet enligt lagstiftningen i den EES-stat där skadan inträffade eller försäkringsskyddet enligt denna lag, om det är bättre än det förstnämnda.

En i Finland bosatt skadelidande kan välja att en personskada som orsakats av användning i trafik av ett fordon som försäkrats enligt denna lag och som inträffat någon annanstans inom EES-området än i Finland ska ersättas enligt finsk lag när skadan enligt bestämmelserna om lagval skulle komma att ersättas enligt någon annan lag än finsk lag.

Vad som i 1–4 mom. föreskrivs om försäkringens giltighet och försäkringsskyddet tillämpas på Statskontorets ansvar när statens fordon används i trafik i någon EES-stat.

14 §

Försummelse av upplysningsplikten

Om en försäkringstagare uppsåtligen eller av grov oaktsamhet har försummat den upplysningsplikt som föreskrivs i 22 § i lagen om försäkringsavtal (543/1994) och försäkringsbolaget skulle ha beviljat försäkringen till en högre premie om det hade fått den riktiga uppgiften, har försäkringsbolaget, när det har fått uppgiften, rätt att retroaktivt ta ut en högre försäkringspremie, dock inte för en längre tid än för det innevarande året och för de fem senaste kalenderåren. Om försäkringsbolaget skulle ha beviljat försäkringen mot en lägre premie än vad som avtalats, behöver den överdebiterade premien inte betalas tillbaka. (22.8.2019/960)

Om det på grund av uppsåtlig försummelse av den upplysningsplikt som föreskrivs i 1 mom. en person som enligt lagen inte är försäkringspliktig oriktigt införts som försäkringstagare, ansvarar utöver försäkringstagaren också den som enligt 6 § är skyldig att försäkra fordonet för försäkringspremien.

Försäkringsbolaget får i sådana fall som avses i 2 mom. säga upp försäkring- en inom 14 dagar efter att ha fått uppgift om det oriktiga förfarandet.

15 § (22.8.2019/960)

Försummelse av anmälan om riskökning

Om en försäkringstagare uppsåtligen eller av oaktsamhet, som inte kan anses vara ringa, har försummat den anmälan om riskökning som föreskrivs i 26 § 1 och 2 mom. i lagen om försäkringsavtal och försäkringsbolaget skulle ha beviljat försäkringen till en högre premie om det hade fått den riktiga uppgiften, har försäkringsbolaget rätt att retroaktivt ta ut en högre försäkringspremie när det har fått uppgiften, dock inte för en längre tid än för det innevarande året och för de fem senaste kalenderåren.

16 § (23.11.2018/983)

Försäkringstagarens rätt att säga upp en försäkring samt jämställande av vissa anmälningar med anmälan om uppsägning

En försäkringstagare vars försäkringsplikt inte har upphört har rätt att säga upp en försäkring för ett registrerat fordon endast när försäkringstagaren har tecknat en försäkring i ett annat försäkringsbolag eller fordonet har tillgripits och en anmälan har gjorts till polisen och försäkringsbolaget om det. På försäkringstagarens rätt att säga upp försäkringen tillämpas i övrigt 12 § i lagen om försäkringsavtal.

Som en försäkringstagares anmälan om uppsägning betraktas också en anmälan från Transport- och kommunikationsverket, Trafikförsäkringscentralen eller ett annat försäkringsbolag om att

- 1) fordonet slutligt har avregistrerats,
- 2) fordonet genom en rättshandling har överförs till en annan ny ägare eller innehavare än försäkringstagarens dödsbo eller konkursbo,
- 3) fordonet återgår i ägarens besittning eller övergår i en ny innehavares besittning, om fordonets innehavare varit den enda försäkringstagaren,
- 4) en försäkring har tecknats i ett annat försäkringsbolag.

I de fall som avses i 2 mom. upphör försäkringen att gälla den dag som anges i anmälan.

17 §

Försäkringsbolagets rätt och skyldighet att bevilja en försäkring och ett grönt kort

En försäkring enligt denna lag får beviljas av ett försäkringsbolag som enligt försäkringsbolagslagen (521/2008) eller lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) har rätt att i Finland bedriva försäkringsverksamhet som hör till skadeförsäkringsklass 10 enligt 6 § i lagen om försäkringsklasser (526/2008).

Ett försäkringsbolag som bedriver trafikförsäkringsverksamhet får inte vägra bevilja och hålla i kraft en trafikförsäkring som ansökts hos det, om försäkringen gäller ett sådant fordon för vilket bolaget enligt sin koncession och sin fastställda bolagsordning har rätt att bevilja försäkring.

Vad som föreskrivs i 2 mom. gäller inte gräns- och förflyttningsförsäkringar.

Försäkringsbolaget ska på begäran utfärda ett grönt kort till försäkringstagaren.

18 §

Byte av ägare och innehavare

Om försäkringen upphör när ett försäkrat fordon på grund av en rättshandling övergår till en annan ny ägare än försäkringstagaren själv eller om innehavaren ensam är försäkringstagare när fordonet övergår eller återgår i ägarens besittning, ersätts från den försäkring som upphör också de skador som har inträffat inom sju dagar från det att äganderätten övergick eller fordonet övergick eller återgick i ägarens besittning, om inte fordonets nästa ägare eller innehavare har tecknat en försäkring inom nämnda tid.

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller också Statskontoret när statens fordon övergår till ny ägare eller innehavare.

19 §

Skadehistorieuppgifter

Försäkringstagaren har rätt att av det försäkringsbolag som beviljat försäkring få ett intyg över den tid som försäkringen varit i kraft och vilka fordon den täcker samt över de skador för vilka ersättningar har betalats ut från försäkringen (*skadehistorieuppgifter*). Försäkringsbolaget ska ge intyget till försäkringstagaren inom 15 dagar från begäran. Försäkringsbolaget behöver dock inte ge ett intyg över en försäkring som upphört mer än fem år tidigare.

20 §

Beräkningsgrunder för försäkringspremier

Ett försäkringsbolag ska ha beräkningsgrunder för försäkringspremier (*premiegrunder*), av vilka det framgår hur försäkringspremierna bestäms. Premiegrunderna ska tillämpas enhetligt på alla försäkringstagare.

Premiegrunderna ska upprättas så att försäkringspremierna står i rimlig proportion till kapitalvärdet på de kostnader som försäkringarna förväntas föranleda. När försäkringspremien bestäms ska hänsyn tas till tryggheten av de skadelidandes och de försäkrades förmåner samt till trafikskaderisken.

När det gäller personbilar, paketbilar, husbilar, lastbilar, bussar eller motorcyklar ska det i premiegrunderna fastställas hur skadehistorieuppgifterna påverkar försäkringspremien för fordonet eller för ett till sin kvalitet och användning motsvarande fordon. Skadehistoriens inverkan kan dock av särskilda skäl lämnas utan avseende. I premiegrunderna kan det dessutom fastställas att även skadehistorieuppgifterna för försäkringstagarens andra fordon påverkar fordonets försäkringspremie eller att flera fordon prissätts utifrån ett fordons skadehistorieuppgifter.

Vad som föreskrivs i 3 mom. gäller inte gränsförsäkringar, förflyttningsförsäkringar, försäkringar där försäkringstagaren har ett i företags- och organisationsdatalagen avsett företags- och organisationsnummer och inte heller försäkringar som beviljats för museifordon.

21 § (22.8.2019/960)

Överföring av skadehistorieuppgifter till ett annat försäkringsbolag

När ett fordons ägare eller innehavare tecknar en försäkring för ett fordon som avses i 20 § 3 mom. eller för ett till sin kvalitet och användning motsvarande fordon i ett andra försäkringsbolag och ägaren eller innehavaren har skadehistorieuppgifter när det gäller fordon av avsett slag i ett första försäkringsbolag, ska detta första försäkringsbolag på begäran av försäkringstagaren utan dröjsmål skicka skadehistorieuppgifterna till det försäkringsbolag som beviljat den nya försäkringen, dock senast inom 15 dagar från det att begäran framställdes.

22 §

Förhöjd försäkringspremie vid användning av avställda fordon under avställning

Har ett försäkrat fordon använts i trafik under den tid som det till registret anmäls vara avställt, ska försäkringstagaren betala försäkringsbolaget en högst tredubbel försäkringspremie som fastställs i försäkringsvillkoren. Den förhöjda försäkringspremien fastställs för perioden mellan den dag som avställningen började och användningen i trafik, om inte något annat följer av synnerligen vägande skäl.

23 §

Återbetalning av premie när försäkringen upphör

Om försäkringen upphör tidigare än avtalat, har försäkringsbolaget rätt till försäkringspremie endast för den tid som dess ansvar varit i kraft. Resten av den redan betalda premien ska betalas tillbaka till försäkringstagaren. I försäkringsvillkoren ska det bestämmas hur det premiebelopp som betalas tillbaka ska beräknas.

Om det premiebelopp som ska betalas tillbaka är mindre än åtta euro, behöver det inte betalas tillbaka separat. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet får beloppet ändras enligt förändringen i penningvärdet.

24 §

Dröjsmålsränta

På en försäkringspremie som inte har betalats inom utsatt tid tas det ut en årlig dröjsmålsränta för dröjsmålstiden enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982).

På det belopp som ska betalas tillbaka vid återbetalning av en försäkringspremie ska försäkringsbolaget vid dröjsmål med betalningen betala en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen. Dröjsmålsränta ska betalas från och med den tidpunkt då det gått en månad från att utredningen om den grund som berättigar till premieåterbetalning inkom till försäkringsbolaget.

25 §

Fortsatt ansvar och premiens utsökbarhet

Försäkringsbolagets ansvar upphör inte fastän försäkringspremien inte betalas inom utsatt tid.

Försäkringspremien inklusive dröjsmålsränta är direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivning av den finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

26 §**Preskription av försäkringspremiefordran**

En försäkringspremiefordran preskriberas slutgiltigt fem år från utgången av kalenderåret efter det år då premien påfördes eller debiterades. Om ingen faktura har skickats, preskriberas en försäkringspremiefordran fem år från utgången av respektive försäkringsperiod.

27 §**Avgift som motsvarar försäkringspremien**

Den som har försummat sin försäkringsplikt enligt 6 § är skyldig att betala en avgift som motsvarar en skäligen försäkringspremie för den tid som försummelsen gäller, dock inte för en längre tid än för det löpande och för de fem senaste kalenderåren.

Vad som i 20 § 1 och 2 mom., 24 §, 25 § 2 mom. och 26 § föreskrivs om försäkringspremie ska också tillämpas på den avgift som avses i denna paragraf.

28 §**Försummelseavgift**

Den som har försummat sin försäkringsplikt enligt 6 § är skyldig att betala en försummelseavgift som är högst tre gånger så stor som den avgift som motsvarar försäkringspremien. När försummelseavgiftens förhöjningskoefficient fastställs beaktas längden på försummelsestiden, försummelsens uppsåtlighet och huruvida försummelsen upprepats samt om fordonet använts i trafik.

Försäkringsplikten för ett fordon anses inte vara försummad under den tid som den tidigare ägarens försäkring gäller med stöd av 18 §.

Vad som i 24 §, 25 § 2 mom. och 26 § föreskrivs om försäkringspremie ska också tillämpas på försummelseavgift.

29 §**Påförande av avgift som motsvarar försäkringspremien och försummelseavgift**

Om Trafikförsäkringscentralen anser att en ägare eller innehavare av ett fordon har försummat sin försäkringsplikt, ska den göra en framställning till Statskontoret om påförande av en avgift som motsvarar försäkringspremien och en försummelseavgift.

Statskontoret bestämmer de avgifter som avses i 1 mom. samt ålägger den fordonsägare eller fordonsinnehavare som försummat försäkringsplikten att betala avgifterna till Trafikförsäkringscentralen. Beslut om att avstå från att påföra en försummelseavgift kan endast fattas av särskilda skäl. Ägaren eller innehavaren av fordonet får söka ändring i beslutet på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Ett beslut av förvaltningsdomstolen får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. (22.8.2019/960)

Om ett fordon har en ägare och en innehavare, ska de avgifter som avses i 1 mom. påföras fordonets innehavare till den del som de hänför sig till den tid som innehavaren hade fordonet i sin besittning. Fordonets ägare påförs avgifter för den tiden först efter det att fordonets innehavare i samband med indrivning av avgifterna genom utmätning har konstaterats vara medellös.

Trafikförsäkringscentralen fakturerar och driver in de i 1 mom. nämnda avgifter som påförts ett fordons ägare eller innehavare. Trafikförsäkringscentralen kan driva in avgifterna efter det att Statskontorets beslut har vunnit laga kraft. (22.8.2019/960)

FörvaltningsprocessL 586/1996 har upphävts genom L om rättegång i förvaltningsärenden 808/2019.

30 § (15.1.2021/92)

Användningsförbud för fordon

Det är förbjudet att i trafik använda fordon vars försäkringsplikt har försummats.

Bestämmelser om myndigheternas befogenheter vid övervakning av förbudet finns i 198 § i fordonslagen.

3 kap

Ersättning för trafikskada

31 §

Ersättning för trafikskada oberoende av skadeståndsansvar

För en trafikskada betalas ersättning, om inte något annat föreskrivs nedan, fastän ingen är personligen skadeståndsskyldig till följd av fordonets användning i trafik.

32 §

Ersättningsansvar för trafikskada

Försäkringsbolaget ansvarar för en trafikskada som har inträffat under giltighetstiden för fordonets försäkring, om inte något annat följer av 18 §.

Statskontoret ansvarar för en trafikskada om finska staten är fordonets ägare eller innehavare när skadan inträffar och ingen trafikförsäkring har tecknats för fordonet, eller om finska staten har åtagit sig att ersätta skador som orsakas av fordon som ägs av någon annan stat.

Vad som i 33–39, 49–62, 62 a, 63, 64–68, 73 och 79–83 §, 84 § 1 mom. och 85 § föreskrivs om försäkringsbolag tillämpas också på Statskontoret. (17.4.2020/244)

Trafikförsäkringscentralen är primärt ansvarigt för trafikskador som orsakas i Finland av fordon vars stadigvarande hemort är någon annanstans än i Finland. Trafikförsäkringscentralen ansvarar för andra än ovan i denna paragraf avsedda skador som ska ersättas enligt denna lag, i enlighet med vad som föreskrivs nedan.

33 §**Ersättningsansvar för trafikskada där de delaktiga fordonen är två eller flera**

När en skada som ett fordon har orsakat drabbar ett annat fordon eller ett spårtrafikfordon som rör sig på skenor eller en person eller egendom som fanns i ett sådant fordon, ersätts inte skadan från det förstnämnda fordonets försäkring, om inte skadan har orsakats av

- 1) vållande hos fordonets ägare, innehavare, förare eller passagerare,
- 2) att fordonet rörde sig eller stod på ett sätt som strider mot trafikreglerna, eller
- 3) fordonet bristfälliga skick eller felaktiga lastning.

Om det också hos den part i skadan som drabbats av skadan fanns vållande eller någon annan omständighet som anges i 1 mom. 1–3 punkten, ska ersättningsansvaret fördelas mellan parterna med beaktande av alla faktorer som bidragit till skadan.

Trots vad som föreskrivs i 1 och 2 mom., ska ersättning för personskada betalas till den skadelidande i sin helhet från försäkringen för det fordon där den skadelidande var passagerare eller förare. Andra skadelidande får välja vilket av de delaktiga fordonens försäkring som ersättningen betalas från. Därefter fördelas ansvaret mellan försäkringsbolagen enligt 51 §.

34 §**Ersättning för personskada**

Ersättning för en personskada bestäms i enlighet med 5 kap. 2, 2 a–2 d, 3, 4, 4 a, 4 b, 7 och 8 § samt 7 kap. 3 § i skadeståndslagen (412/1974), om inte något annat föreskrivs i denna lag. Rätt till ersättning för sveda och värk och andra tillfälliga men finns dock inte, om personskadan är obetydlig.

Bestämmelser om ersättning för sjukvårdskostnader finns dessutom i 4 kap. i denna lag och bestämmelser om ersättning för rehabilitering finns i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991).

I stället för en fortlöpande ersättning som betalas på grund av inkomstbortfall eller förlust av underhåll kan det betalas en engångsersättning med motsvarande kapitalvärde. Engångsersättning betalas endast av särskilt vägande skäl.

Engångsersättningen räknas ut som ett belopp som motsvarar kapitalvärdet av den fortlöpande ersättningen, med beaktande av den skadelidandes statistiskt uppskattade förväntade livslängd vid tidpunkten för trafikskadan eller vid den tidpunkt då den fortlöpande ersättningen byts ut mot en engångsersättning. Beräkningen av kapitalvärdet grundar sig på en på offentlig statistik baserad uppskattning av den förväntade livslängden för personer i varje ålders- och födelseårsklass. Räntesats vid beräkningen av kapitalvärden är den uppskattade framtida riskfria räntan på lång sikt. (22.8.2019/960)

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet utfärdas beräkningsgrunder för engångsersättning som betalas i stället för fortlöpande ersättning för en personskada.

35 §

Indexjustering av fortlöpande ersättningar

Fortlöpande ersättningar som betalas på grund av personskada med stöd av denna lag eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen ska justeras varje kalenderår med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

För fastställande av inkomstbortfall och förlust av underhåll ska förvärvsinkomsterna från olika år justeras kalenderårsvis till skadeårets nivå med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare.

36 §

Samordning av ersättningar med vissa ersättningar för olycka i arbete

Om ett fordonets ägare, innehavare eller förare har rätt att för personskada som orsakats av fordonets användning i trafik få ersättning med stöd av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) eller lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009), ska från fordonets trafikförsäkring endast den del av skadan ersättas som inte ersätts enligt de ovan nämnda lagarna.

37 §

Ersättning för sakskada

Ersättning för sakskada bestäms i enlighet med 5 kap. 5 § i skadeståndslagen, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Som skada på fordon ersätts reparationskostnaden eller motsvarande belopp. Fordonets värdeminskning ersätts inte. Om fordonet har förstörts eller det inte till skälig kostnad kan repareras, ersätts som sakskada det gängse värde som fordonet hade omedelbart före skadefallet. Då övergår äganderätten till det skadade eller förstörda fordonet till försäkringsbolaget.

Skada som drabbat något annat djur som utan uppsikt befunnit sig på en trafikled än en ren ersätts inte, om inte fordonets ägare, innehavare, förare eller passagerare har orsakat skadan uppsåtligen eller av oaktsamhet.

38 §

Ersättningens maximibelopp vid sakskada

För sakskada ersätts högst 5 000 000 euro för varje trafikförsäkring som ansvarar för en skada.

Om det maximibelopp som avses i 1 mom. inte räcker till för betalning av full ersättning, fördelas den ersättning som ska betalas i förhållande till storleken av

de skador som ska ersättas. Om det efter att ersättningskraven har avgjorts visar sig att någon som inte fått ersättning är berättigad därtill, ska den skada han eller hon lidit ersättas även i det fall att ersättningens maximibelopp sålunda överskrids. Ersättningens belopp får dock inte då överskrida den relativa andel av ersättningen som den ersättningsberättigade skulle ha fått om han eller hon ursprungligen hade funnits bland ersättningstagarna.

39 §

Skada som drabbar den som hjälper en skadelidande

Om någon till följd av en trafikolycka har hamnat i ett sådant tillstånd att det är nödvändigt att ge den skadelidande första hjälpen eller transportera honom eller henne för att få vård, är det försäkringsbolag som ansvarar för trafikskadan skyldigt att ersätta direkt person- och sakskada som drabbat den som hjälpt den skadelidande. Skada som drabbar personer som yrkesmässigt sköter räddningsverksamhet eller egendom som hänför sig till denna verksamhet ersätts dock inte.

40 §

Vissa saksador som inte ersätts

Från ett fordons försäkring ersätts inte skada som drabbar det fordonet eller till det fordonet fast kopplat annat fordon eller egendom som fanns i dessa fordon.

Från fordonets försäkring ersätts inte heller skada på annan egendom som fordonets ägare, innehavare eller förare äger eller annars innehar och som inte fanns i fordonen. Från försäkringen ersätts dock skada på kläder eller andra personliga bruksföremål som en annan passagerare i fordonet än fordonets ägare eller innehavare haft på sig eller med sig.

Vad som föreskrivs i 2 mom. gäller inte för skada som drabbat ett annat fordon som fordonets ägare, innehavare eller förare äger eller har i sin besittning.

41 §

Ersättning för skada när försäkringen upphört att gälla på grund av att fordonet tillgripits

Om inte något annat följer av 49 §, ersätter Trafikförsäkringscentralen en trafikskada när den orsakas av ett fordon vars ägare eller innehavare har sagt upp försäkringen med stöd av 16 § 1 mom. på grund av att fordonet tillgripits.

42 § (22.8.2019/960)

Skador som inträffar under vissa arbetsprestationer

En skada som inträffar under lastning, lossning eller annan arbetsprestation ersätts inte, om den drabbar

- 1) fordonets ägare, innehavare, förare eller någon annan person som utför arbetet i fråga medan fordonet står stilla, eller
- 2) egendom som är föremål för en arbetsprestation eller ett annat fordon som deltar i verksamheten i fråga.

43 §

Skador som orsakas av fordon som är undantagna från försäkringsplikten

Trafikförsäkringscentralen ersätter trafikskador som inträffar i Finland och som orsakas av att fordon vars stadigvarande hemort är i Finland, och för vilka trafikförsäkring enligt 8 § 1 mom. 1–5 punkten inte behöver tecknas, används i trafik.

Trafikförsäkringscentralen ersätter sådana trafikskador som inträffar i Finland och som orsakas av fordon vars stadigvarande hemort är i en annan EES-stat än Finland och som i den staten inte omfattas av skyldighet att teckna försäkring.

44 §

Skador som orsakas av okända fordon

Trafikförsäkringscentralen ersätter personskador som orsakas av användning i trafik i Finland av fordon som förblir okända samt saksador som drabbar hov- eller klövdjur och andra saksador som orsakas i samband med betydande personskador.

45 §

Ersättning för vissa trafikskador som inträffat utanför Finland

Trafikförsäkringscentralen ersätter sådana trafikskador som orsakas av att i 43 § 1 mom. avsedda fordon används i trafik när de inträffar i en annan EES-stat än Finland, om inte fordonets ägare eller innehavare är finska staten.

Om ett skadefall som har orsakats av användning i trafik av ett fordon som förblir okänt har inträffat i en annan EES-stat än Finland, får den skadelidande, om han eller hon har hemort i Finland, framlägga sitt ersättningsanspråk hos Trafikförsäkringscentralen.

En skadelidande med hemort i Finland får framlägga ett ersättningsanspråk hos Trafikförsäkringscentralen för en trafikskada som inträffar i en annan EES-stat eller i en stat som hör till gröna kortsystemet än Finland och som orsakas av användning i trafik av ett sådant fordon som har stadigvarande hemort i en annan EES-stat än Finland, om det ersättningsskyldiga försäkringsbolaget inte kan redas ut inom två månader från det att skadan inträffade.

46 §

Ersättning för skada när försäkringsplikten har försumrats

Trafikförsäkringscentralen ersätter en trafikskada om fordonet inte hade en gällande försäkring vid tidpunkten för skadan, trots att fordonet borde ha försäkrats enligt denna lag eller enligt lagstiftningen i någon annan EES-stat.

Skador som avses i 1 mom. ersätts inte, om den skadelidande är fordonets ägare eller innehavare och passagerare i fordonet eller om den skadelidande är fordonets förare och Trafikförsäkringscentralen kan visa att dessa visste att fordonet var oförsäkrat.

47 §**Försakande av skadefall och medverkande i dess uppkomst**

Om någon uppsåtligt en åsamkat sig själv en personskada, betalas ersättning endast till den del som övriga omständigheter bidragit till att skadan uppkommit. Om någon av grov oaktsamhet medverkat till uppkomsten av den personskada han eller hon lidit, kan ersättningen sänkas eller förvägras enligt vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

På ersättningar enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen görs det inte avdrag som avses i 1 mom. Om ersättning förvägras helt och hållet, ersätts heller ingen rehabilitering.

Ersättning för sakskada kan på grundval av den skadelidandes medverkan sänkas eller förvägras enligt vad som anses skäligt med beaktande av den skuld som ligger den skadelidande till last och övriga omständigheter.

48 §**Hur användning av alkohol eller andra berusningsmedel påverkar ersättningen**

Om den skadelidande vid tidpunkten för skadefallet har framfört fordonet i ett sådant tillstånd att alkoholhalten i hans eller hennes blod under körningen eller därefter uppgår till minst 1,2 promille eller han eller hon har minst 0,53 milligram alkohol per liter i sin utandningsluft, eller hans eller hennes förmåga att utföra de prestationer som uppgiften kräver är kännbart nedsatt av påverkan av något annat berusningsmedel än alkohol eller av samverkan mellan alkohol och något annat berusningsmedel, ersätts den personskada han eller hon tillfogats endast till den del som övriga omständigheter bidragit till skadan. (22.8.2019/960)

Om den skadelidande vid tidpunkten för skadefallet har framfört fordonet i ett sådant tillstånd att alkoholhalten i hans eller hennes blod under körningen eller därefter uppgår till minst 0,5 promille eller han eller hon har minst 0,22 milligram alkohol per liter i sin utandningsluft, eller hans eller hennes förmåga att utföra de prestationer som uppgiften kräver är nedsatt av påverkan av något annat berusningsmedel än alkohol eller av samverkan mellan alkohol och något annat berusningsmedel, sänks ersättningen i proportion till hans eller hennes andel i skadan. (22.8.2019/960)

På ersättningar enligt lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen görs inte de avdrag som avses i 1 och 2 mom. Om ersättning förvägras helt och hållet, ersätts heller ingen rehabilitering.

49 §

Ersättning för skada när den skadelidande befunnit sig i ett fordon som tagits i bruk olovligt

Om en trafikskada har inträffat när den skadelidande befann sig i ett fordon som olovligen tagits i bruk och försäkringsbolaget kan visa att den skadelidande var medveten om att fordonet tagits i bruk olovligen, ersätts den skadelidande från fordonets försäkring bara av särskilda skäl. Med olovligt bruk avses gärningar som är straffbara enligt 28 kap. 9 a–9 c § i strafflagen (39/1889).

50 § (22.8.2019/960)

Otillräknelighet och nödläge

Försäkringsbolaget får inte för att befria sig från ansvar eller för att begränsa ansvaret åberopa bestämmelserna i 47–49 §, om den som drabbats av en personskada när han eller hon framkallade försäkringsfallet var yngre än tolv år eller befann sig i ett sådant sinnestillstånd att han eller hon inte kunde ha dömts till straff för brott, eller han eller hon handlade i syfte att förhindra skada på personer eller egendom under sådana förhållanden att försummelsen eller åtgärden var försvarbar.

51 §

Fördelning av ansvaret mellan försäkringsbolag

Om två eller flera försäkringsbolag är ansvariga för samma trafikskada, ansvarar försäkringsbolagen solidariskt för ersättningen enligt vad som är skäligt med beaktande av det vållande som framkommit och övriga omständigheter som förorsakat skadan. Om skadan dock uteslutande har orsakats av bristfällighet i, felaktig lastning av eller av vållande hos ett visst fordon, ansvarar det försäkringsbolag som beviljat försäkring för det fordonet för ersättningen.

52 §

Fördelning av ansvaret mellan trafikförsäkringen och lagen om ansvar i spårtrafik

Om den skadelidande för ett och samma skadefall har rätt till ersättning såväl med stöd av denna lag som med stöd av lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999), fördelas ansvaret mellan försäkringsbolaget och den som är ersättningskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik i enlighet med vad som är skäligt med hänsyn till den oaktksamhet som har framgått samt övriga omständigheter som har inverkat på skadan. Om dock skadan orsakats enbart till följd av en omständighet som avses i 33 § 1 mom. i denna lag eller i 5 § i lagen om ansvar i spårtrafik, ska ersättningen i dess helhet betalas av den part som orsakat skadan.

Om ett trafikförsäkringsbolag har betalat ett skadestånd som överstiger dess egen andel, har bolaget rätt att av den som är ersättningskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik erhålla den del som bolaget betalat för dennes del.

4 kap

Ersättning för sjukvård som ges i Finland

53 §

Förutsättningarna för ersättning för sjukvård

Ersättning för sådan sjukvård som behövs med anledning av en skada förutsätter att vården ges såsom offentlig hälso- och sjukvård med stöd av folkhälsolagen (66/1972), lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989) eller hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), som en tjänst som avses i lagen om privat hälso- och sjukvård (152/1990) eller som en tjänst av en självständig yrkesutövare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994), i enlighet med vad som föreskrivs nedan.

54 §

Ersättning för sjukvård som ges inom den offentliga hälso- och sjukvården

Om den skadelidande får behövlig sjukvård på grund av sin skada inom den offentliga hälso- och sjukvården, ersätts den skadelidande för klientavgiften som bestäms enligt lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992), nedan *klientavgiftslagen*.

Om en i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009) avsedd servicesedel har getts för sjukvården, ersätts den skadelidande för den självriskandel som avses i 3 § 4 punkten i den lagen.

55 §

Kommunens eller samkommunens rätt till fullkostnadsavgift

Om den skadelidande har rätt till ersättning för sjukvård, ska försäkringsbolaget betala den kommun eller samkommun som ordnat sjukvården en fullkostnadsavgift för sjukvårdens kostnader. Detta förutsätter att den verksamhetsenhet för den offentliga hälso- och sjukvården som ordnat sjukvården har uppfyllt sin anmälningsplikt enligt 56 §.

Fullkostnadsavgift betalas inte för långvarig institutionsvård på grund av en skada. Med långvarig institutionsvård avses vård och omsorg som ges efter det att skadans terapeutiska slutresultat har uppnåtts, dock senast när ett bestående men har kunnat fastställas. Institutionsvården kan inte anses vara långvarig innan vården har fortgått utan avbrott i minst tre månader.

Fullkostnadsavgiften är lika stor som det belopp som den kommun eller samkommun som bär ansvaret för ordnandet av vården är skyldig att enligt 58 § i hälso- och sjukvårdslagen ersätta för vården av en patient som inte är invånare i den kommun som är huvudman för den verksamhetsenhet som ger vården eller i den samkommun som är huvudman för sjukvårdsdistriktet, med avdrag för den klientavgift som med stöd av klientavgiftslagen tagits ut hos den skadelid-

dande. Om en i 54 § 2 mom. avsedd servicesedel har getts för sjukvården, utgör sedelns värde fullkostnadsavgiftens belopp.

Försäkringsbolaget ska ge kommunen eller samkommunen ett beslut om fullkostnadsavgiften, om det är fråga om storleken på en fullkostnadsavgift som betalas på basis av vård som berättigar till ersättning och försäkringsbolaget betalar avgiften till ett mindre belopp än vad som anges i fakturan eller anspråket, eller avgiften har avslagits på den grunden att kommunen eller samkommunen inte har uppfyllt sin anmälningsplikt enligt 56 §. Ett beslut ska också ges om kommunen eller samkommunen begär ett beslut av försäkringsbolaget.

56 §

Anmälningsplikt hos verksamhetsenheter för den offentliga hälso- och sjukvården

En verksamhetsenhet för den offentliga hälso- och sjukvården ska för att få en fullkostnadsavgift, trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar som gäller rätten att få uppgifter, till försäkringsbolaget för utredning av ersättningssansvaret och betalning av fullkostnadsavgiften lämna de nödvändiga uppgifter om vårdbesöken som avses i 12 § i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992). Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål efter det att den skadelidande har sökt sig till vård på grund av ett skadefall. Till försäkringsbolaget ska samtidigt anmälas identifieringsuppgifterna om de fordon som varit delaktiga i trafikskadan eller som orsakat den och som en verksamhetsenhet för den offentliga hälso- och sjukvården får reda på av den skadelidande. Uppgifterna kan också inkluderas i den anmälan som avses i 2 mom.

Om det i samband med det första vårdbesöket eller senare beslutas om åtgärder om vilka en plan enligt 4 a § i lagen om patientens ställning och rättigheter ska upprättas eller om vilka det på något annat sätt fattas ett beslut, ska verksamhetsenheten för hälso- och sjukvården skicka planen eller beslutet till försäkringsbolaget inom fyra vardagar från den dag då journalanteckningarna ska göras enligt de bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen om patientens ställning och rättigheter. Om ingen plan har upprättats, ska till försäkringsbolaget skickas ett läkarutlåtande eller en patientjournal som beskriver den vård om vilken det beslutats. Om en kommun eller samkommun avser ordna vården som köptjänst eller genom användning av servicesedel, ska försäkringsbolaget samtidigt underrättas om detta. Om det inte är möjligt att göra en anmälan inom ovannämnda tid på grund av en storolycka eller en sjukdomsepidemi eller på grund av därmed jämförbart oöverstigligt hinder, ska anmälan göras så snart hindret inte längre finns.

Den anmälningsplikt som föreskrivs i 2 mom. gäller inte

- 1) brådskande sjukvård, varmed avses bedömning av behovet av omedelbar vård, och vård som inte kan skjutas upp utan att skadan eller sjukdomen väsentligen förvärras,

- 2) besök på en mottagning vid en verksamhetsenhet för den offentliga hälso- och sjukvården samt röntgenundersökning, ultraljudsundersökning och andra därmed jämförbara mindre undersöknings- och vårdåtgärder som utförs i samband med det besöket.

Om den skadelidande eller verksamhetsenheten för hälso- och sjukvården inte har fått kännedom om det försäkringsbolag som har försäkrat fordonet, ska det göras en anmälan till Trafikförsäkringscentralen för utredning av det försäkringsbolag som är ersättningsansvarigt.

57 §

Försäkringsbolagets rätt att hänvisa skadelidande till en vårdplats

Försäkringsbolaget har rätt att genom en betalningsförbindelse hänvisa den skadelidande till en vårdplats som bolaget väljer, när det är fråga om vård som avses i 56 § 2 mom. Vårdplatsen ska vara sådan där den skadelidande får den vård som den trafikskada som ska ersättas kräver.

Ett beslut om betalningsförbindelse ska utan dröjsmål ges till den skadelidande och ett meddelande om beslutet ska lämnas till den verksamhetsenhet för den offentliga hälso- och sjukvården som gjort anmälan om vården och till den verksamhetsenhet för den offentliga hälso- och sjukvården som den skadelidande har överfört till eller enligt anmälan avses bli överförd till för vård.

Om vård har getts vid en verksamhetsenhet för den offentliga hälso- och sjukvården, trots att försäkringsbolaget genom en betalningsförbindelse har hänvisat den skadelidande till en verksamhetsenhet för den privata hälso- och sjukvården, behöver försäkringsbolaget trots vad som föreskrivs i 55 § endast ersätta klientavgiften enligt 54 § 1 mom.

58 §

Ersättning för kostnader för sjukvård utan betalningsförbindelse inom den privata hälso- och sjukvården

Ersättning ska betalas till den skadelidande för skäliga kostnader som orsakats denne av vård som getts utan betalningsförbindelse inom den privata hälso- och sjukvården när det är fråga om

- 1) brådskande sjukvård, varmed avses bedömning av behovet av omedelbar vård och vård som inte kan skjutas upp utan att skadan eller sjukdomen väsentligen förvärras,
- 2) ett läkarbesök och röntgenundersökning, ultraljudsundersökning och andra därmed jämförbara mindre undersöknings- och vårdåtgärder som utförs i samband med det besöket.

Tjänsteleverantörer inom den privata hälso- och sjukvården ska trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar av rätten att få uppgifter lämna försäkringsbolaget de uppgifter som avses i 12 § i lagen om patientens ställning och rättigheter om vårdbesök som avses i 1 mom.

59 §

Ersättning för kostnader för sådan sjukvård inom den privata hälso- och sjukvården som förutsätter en betalningsförbindelse

Kostnader som orsakats den skadelidande av annan än i 58 § avsedd vård som getts inom den privata hälso- och sjukvården ersätts om försäkringsbolaget har gett den skadelidande en betalningsförbindelse för vården. Försäkringsbolaget har rätt att genom en betalningsförbindelse hänvisa den skadelidande till en vårdplats som bolaget väljer. Vårdplatsen ska vara sådan att den skadelidande där får den vård som den skada som ska ersättas förutsätter.

Om vård som avses i 1 mom. ges någon annanstans än på den vårdplats som anges i betalningsförbindelsen eller om försäkringsbolaget inte har gett en betalningsförbindelse enligt 1 mom., betalas som ersättning för vården till den skadelidande högst den klientavgift som den skadelidande enligt klientavgiftslagen själv skulle ha varit tvungen att betala för motsvarande vård inom den offentliga hälso- och sjukvården.

Den som ger vård såsom privat hälso- och sjukvård ska innan vården inleds underrätta den skadelidande som söker sig till vård om att en betalningsförbindelse behövs samt tillsammans med begäran om betalningsförbindelse skicka försäkringsbolaget en plan enligt 4 a § i lagen om patientens ställning och rättigheter.

5 kap

Ersättningsförfarandet och regressrätt

60 §

Framställande av ersättningsanspråk

Den skadelidande har rätt att kräva ersättning direkt av försäkringsbolaget.

Ersättningsanspråket ska framställas hos det försäkringsbolag som sannolikt bär ersättningsansvar för skadefallet. När det gäller personskador kan ersättningsanspråket också framställas hos det försäkringsbolag som har beviljat försäkring för det fordon i vilket den skadelidande befann sig när skadan inträffade. Andra skadelidande som drabbats av personskador än fordonets förare eller passagerare får framställa ett ersättningsanspråk hos vilket försäkringsbolag som helst som försäkrat ett i trafikskadan delaktigt fordon.

61 §

Tidsfrist för ersättningsanspråk samt preskription

Ersättningsanspråket ska framläggas hos försäkringsbolaget inom tre år från det att den person som söker ersättning har fått uppgift om skadefallet och om de skadepåföljder som skadefallet har orsakat. Ersättningsanspråket ska i varje fall framläggas inom tio år från det att skadepåföljden uppkommit.

Med framläggande av ersättningsanspråk jämställs anmälan om ett skadefall. Ersättningsanspråket ska innehålla uppgift om platsen och tidpunkten för skadan samt om den skadelidande och dennes adress.

Om något ersättningsanspråk inte läggs fram inom den tid som anges i 1 mom., förlorar den som söker ersättning sin rätt till den. Av synnerligen vägande skäl kan ersättningsanspråket behandlas också efter den tidsfrist som anges i 1 mom.

62 §

Tidsfrist för betalning av ersättning

Försäkringsbolaget ska inleda utredningen av ett ersättningsärende utan dröjsmål och senast inom sju dagar från att det blev anhängigt.

Försäkringsbolaget ska utan dröjsmål och senast en månad efter att det har fått de handlingar, uppgifter och annan tillräcklig utredning som avses i 69 § i lagen om försäkringsavtal betala ut ersättning eller meddela att någon ersättning inte betalas.

Om ersättningsbeloppet inte är ostridigt, ska försäkringsbolaget dock betala den ostridiga delen av ersättningen inom den tid som nämns i 2 mom.

Om ansvaret för ersättningen är oklart eller om ersättningens belopp inte i sin helhet har kunnat fastställas, ska försäkringsbolaget trots vad som föreskrivs i 2 mom. ge sitt motiverade svar inom tre månader från den dag då den skadelidande framställde sitt anspråk.

62 a § (17.4.2020/244)

Begränsning av den registrerades rätt

En i dataskyddsförordningen avsedd registrerad har inte rätt enligt artikel 18.1 a i den förordningen att kräva att försäkringsbolaget begränsar behandlingen av personuppgifter när försäkringsbolaget sköter en uppgift enligt denna lag, om den registrerades krav på begränsning är uppenbart ogrundat.

63 §

Meddelande och motivering av beslut

Försäkringsbolaget ska delge sitt beslut genom att skicka det till mottagaren på den adress som denne har uppgett. På motivering av försäkringsbolagets beslut tillämpas vad som föreskrivs i 45 § i förvaltningslagen (434/2003). Om ett beslut om att sänka eller förvägra ersättning till personskada till väsentliga delar grundar sig på medicinska faktorer, ska beslutets motivering innehålla de faktorer som i huvudsak påverkat bedömningen och de slutsatser som gjorts utifrån dem.

64 § (22.8.2019/960)

Trafik- och patientskadenämnden

Bestämmelser om trafik- och patientskadenämnden och dess tillsättande, medlemmar och förvaltning och om finansiering av dess verksamhet finns i lagen om trafik- och patientskadenämnden (959/2019).

65 § (22.8.2019/960)

Rätt att begära rekommendation till avgörande och utlåtande av trafik- och patientskadenämnden

Den skadelidande, försäkringstagaren och övriga ersättningsberättigade har rätt att begära rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden i ett ersättningsärende inom ett år från det att försäkringsbolaget gav sitt beslut.

Om ett domstolsavgörande som vunnit laga kraft har meddelats i ett ersättningsärende, får trafik- och patientskadenämnden inte behandla ärendet till den del det har avgjorts vid domstol.

Ett försäkringsbolag får begära rekommendation till avgörande och en domstol får begära ut-låtande av nämnden medan de behandlar ett ersättningsärende.

66 § (22.8.2019/960)

Skyldighet att begära rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden

Om ett ersättningsärende inte har avgjorts genom en domstols eller besvärnämnds dom eller beslut som vunnit laga kraft, ska försäkringsbolaget begära rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden innan det ger sitt beslut, när ärendet gäller

- 1) fortlöpande ersättning som betalas på grundval av bestående inkomstbortfall eller dödsfall, eller dess kapitalvärde om ersättningen i stället betalas som engångsersättning,
- 2) förhöjning eller sänkning av fortlöpande ersättning med stöd av 5 kap. 8 § i skadeståndslagen,
- 3) ersättning för men, om skadan är svår,
- 4) rättelse av ett oriktigt beslut till en parts nackdel, om parten inte samtycker till rättelsen av felet; rekommendation till avgörande behöver dock inte begäras om felet är uppenbart och det har orsakats av en parts eget förfarande eller om det är fråga om ett uppenbart skriv- eller räknefel.

Om försäkringsbolagets beslut avviker från nämndens rekommendation till avgörande till ersättningstagarens nackdel, ska försäkringsbolaget foga rekommendationen till sitt beslut och delge nämnden beslutet.

67 §

Fördröjd ersättning

Om utbetalning av ersättning för personskada fördröjs, ska försäkringsbolaget betala den fördröjda ersättningen för dröjsmålstiden som förhöjd (*dröjsmålsförhöjning*). Om utbetalning av ersättning för sakskada fördröjs, ska försäkringsbolaget betala dröjsmålsränta på ersättningen. Dröjsmålsförhöjningen och dröjsmålsräntan bestäms enligt den räntesats som anges i 4 § 1 mom. i räntelagen. Skyldigheten att betala ersättningen förhöjd gäller inte prestationer, grundade

på samordning eller regressrätt, mellan försäkrings- eller pensionsanstalter som bedriver lagstadgad försäkringsverksamhet.

Dröjsmålsförhöjning och dröjsmålsränta ska betalas från dagen efter den dag då försäkringsbolaget enligt 62 och 70 § senast borde ha betalat ut ersättning. Om trafik- och patientskadenämndens rekommendation till avgörande ska begäras i ärendet, ska dröjsmålsförhöjning och dröjsmålsränta dock betalas först från och med den dag då rekommendationen gavs. Om utredningen ska anses vara otillräcklig endast i fråga om ersättningsbeloppet, ska dröjsmålsförhöjning och dröjsmålsränta dock betalas på det ersättningsbelopp som skäligen kan anses vara utrett. För en sådan ersättningspost som med stöd av ett och samma beslut betalas senare räknas dock dröjsmålsförhöjningen från förfallodagen. (22.8.2019/960)

Om det beror av den skadelidande att ersättning inte har kunnat betalas ut inom föreskriven tid, är försäkringsbolaget inte skyldigt att betala dröjsmålsförhöjning eller dröjsmålsränta för en längre tid än från den dag då hindret för försäkringsbolaget veterligen upphörde. Om utbetalning av ersättningen fördröjs till följd av bestämmelser i lag eller på grund av avbrott i den allmänna samfärdseln eller i den allmänna betalningsrörelsen eller av annat liknande oöverstigligt hinder, är försäkringsbolaget inte skyldigt att betala dröjsmålsförhöjning eller dröjsmålsränta för dröjsmålet.

Dröjsmålsförhöjning eller dröjsmålsränta som understiger 7,28 euro betalas inte ut. Beloppet justeras varje kalenderår med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. Det justerade eurobeloppet avrundas till närmaste cent.

68 §

Ersättningstagarens anmälningsplikt

Ersättningstagaren är skyldig att till försäkringsbolaget, när ersättning betalas med stöd av 5 kap. 2, 2 d, 4 och 4 b § i skadeståndslagen eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, utan dröjsmål och på eget initiativ anmäla ändringar som påverkar ersättningen, förutsatt att denna skyldighet anges i ersättningsbeslutet.

69 §

Skaderegleringsrepresentanter och ersättningsombud

Om ett i försäkringsbolagslagen avsett försäkringsbolag eller ett sådant försäkringsbolag från ett tredjeland som avses i lagen om utländska försäkringsbolag har för avsikt att bedriva trafikförsäkring eller om ett i försäkringsbolagslagen avsett försäkringsbolag har för avsikt att i andra EES-stater bedriva annan till skadeförsäkringsklass 10 hörande försäkring än ansvarsförsäkring för fraktförare, ska bolaget utse en skaderegleringsrepresentant i varje annan EES-stat.

Skaderegleringsrepresentanten har befogenhet att för handläggning och reglering av ersättningsanspråk företräda ett eller flera försäkringsbolag och att betala

skadeersättningar. Skaderegleringsrepresentanten ska vara bosatt eller etablerad i den EES-stat för vilken han eller hon har utsetts och kunna vara verksam på de officiella språken i staten i fråga.

Försäkringsbolagen ska utan dröjsmål till alla EES-staters informationscentra enligt direktivet skicka namn och kontaktuppgifter på sina skaderegleringsrepresentanter samt ändringar i dessa uppgifter.

Om ett utländskt EES-försäkringsbolag har för avsikt att bedriva trafikförsäkring i Finland på basis av rätten till fritt tillhandahållande av tjänster från ett utländskt verksamhetsställe ska bolaget, utöver vad som särskilt föreskrivs om nämnda verksamhet, här utse en representant (*ersättningsombud*) med uppgift att ordna behandlingen av ersättningsanspråk och utbetalningen av ersättningar. Ersättningsombudet ska bemyndigas att representera bolaget i ärenden som gäller ersättning för trafikskador eller trafikförsäkringars giltighet. Ersättningsombudet ska ha stadigvarande hemort eller verksamhetsställe i Finland.

70 §

Rätt att kräva ersättning av skaderegleringsrepresentanten

Om ett skadefall har inträffat i en annan EES-stat eller stat som hör till gröna kortsystemet än Finland, och skadan har orsakats av användning av ett sådant fordon i trafik vars stadigvarande hemort är i en annan EES-stat än Finland, kan en skadelidande som har boningsort i Finland kräva ersättning av det försäkringsbolag som är ansvarigt för skadan eller av den för Finland utsedda skaderegleringsrepresentanten.

Skaderegleringsrepresentanten ska inom tre månader från den dag då den skadelidande framställde sitt ersättningsanspråk ersätta en i 1 mom. avsedd trafikskada eller lämna ett motiverat ersättningsanbud, om ersättningsansvaret inte bestrids och skadornas storlek har bestämts.

Om ersättningsansvaret bestrids helt eller delvis, ersättningsansvaret är oklart eller skadornas storlek inte har bestämts i sin helhet, ska försäkringsbolaget eller dess skaderegleringsrepresentant inom den tid som anges i 2 mom. lämna ett motiverat svar på ersättningsanspråket.

Om försäkringsbolaget eller dess skaderegleringsrepresentant inte iakttar de bestämmelser som avses i 1–3 mom. kan Finansinspektionen vidta sådana tillsynsåtgärder mot försäkringsbolaget som föreskrivs i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

71 §

Trafikförsäkringscentralens ansvar för fördröjd behandling av ett ersättningsärende

En skadelidande med hemort i Finland kan kräva ersättning av Trafikförsäkringscentralen med anledning av ett skadefall som avses i 70 §, om det försäkringsbolag som är ansvarigt för skadan eller dess skaderegleringsrepresentant inte har lämnat ett i 70 § 2 mom. avsett motiverat ersättningsanbud eller ett i 3

mom. i den paragrafen avsett motiverat svar på ett ersättningsanspråk inom tre månader från det att ersättningsanspråket framställdes, eller om försäkringsbolaget inte har utsett en skaderegleringsrepresentant i Finland. Trafikförsäkringscentralen får dock inte behandla ersättningsanspråket, om den skadelidande har väckt talan om ersättning mot försäkringsbolaget vid en allmän domstol.

Trafikförsäkringscentralen ska vidta åtgärder för behandling av ett ersättningsärendet inom två månader från det att den skadelidande framställde sitt ersättningsanspråk. Centralen får inte fortsätta behandlingen av ersättningsärendet, om försäkringsbolaget eller dess skaderegleringsrepresentant medan behandlingen av ärendet pågår lämnar ett motiverat svar på ersättningsanspråket.

Trafikförsäkringscentralen ska omedelbart lämna meddelande till följande parter om ett ersättningsanspråk enligt 2 mom. och om sin avsikt att besvara ersättningsanspråket inom två månader från det att ersättningsanspråket framställdes:

- 1) försäkringsbolaget eller dess skaderegleringsrepresentant,
- 2) ersättningsorganet i den EES-stat där försäkringsbolagets hemort är belägen, och
- 3) den som orsakade skadan, om denne är känd för Trafikförsäkringscentralen.

72 §

Den skadelidandes rätt att få uppgifter av Trafikförsäkringscentralen

Trafikförsäkringscentralen ska på begäran ge en skadelidande som är bosatt i Finland namnet på och adressen till ägaren eller innehavaren av det fordon som vållat skadan.

Om trafikskadan har inträffat i en EES-stat eller i en stat som hör till gröna kortsystemet och den orsakats av ett fordon som har stadigvarande hemort i någon annan EES-stat än Finland och som är försäkrat i ett försäkringsbolag i någon annan EES-stat än Finland, ska Trafikförsäkringscentralen på begäran ge en skadelidande som är bosatt i Finland uppgifter om försäkringsbolaget och bolagets adress, om försäkringsavtalets nummer och om försäkringsbolagets skaderegleringsrepresentant i Finland och dennes adress. Trafikförsäkringscentralen är dock inte skyldig att ge uppgifter om en trafikskada som inträffat för mer än sju år sedan.

En skadelidande som är bosatt i någon annan EES-stat än Finland har rätt att av Trafikförsäkringscentralen få de uppgifter som avses i 1 och 2 mom., om det fordon som orsakat trafikskadan har stadigvarande hemort i Finland eller trafikskadan har inträffat i Finland. Trafikförsäkringscentralen kan dessutom förutsätta att en skadelidande som avses i detta moment visar att han eller hon har grundad anledning att få de uppgifter som avses i 1 mom.

73 §

Försäkringsbolagets regressrätt

Om en skadelidande har rätt att av tredje man kräva det ersättningsbelopp som försäkringsbolaget har betalat till den skadelidande, övergår den rätten till försäkringsbolaget.

Om tredje man är privatperson, arbetstagare eller tjänsteman eller någon annan som enligt 3 kap. 1 § i skadeståndslagen kan jämställas med dem eller är fordonets ägare, innehavare, förare eller passagerare, övergår rätten dock endast om tredje man har orsakat skadefallet uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, eller om föraren har orsakat skadan medan han eller hon framförde fordonet under förhållanden som avses i 48 § 1 mom.

74 §

Trafikförsäkringscentralens regressrätt

Om Trafikförsäkringscentralen har betalat ersättning till den skadelidande enligt 43 § 2 mom., 44 §, 45 § 2 eller 3 mom. eller 46 § 1 mom. har centralen rätt att kräva tillbaka den betalda ersättningen enligt följande:

- 1) om det inte finns någon skyldighet att försäkra fordonet, av den nationella garantifonden i den EES-stat där fordonet har stadigvarande hemort,
- 2) om försäkringsbolaget inte kan identifieras, av den nationella garantifonden i den EES-stat där det fordon som orsakat skadan har stadigvarande hemort,
- 3) om fordonet inte kan identifieras, av den nationella garantifonden i den EES-stat där skadan inträffade,
- 4) om det är fråga om ett fordon med stadigvarande hemort i ett tredjeland, av den nationella garantifonden i den EES-stat där skadan inträffade, eller
- 5) om det är fråga om ett fordon vars försäkringsplikt har försummats, av den nationella garantifonden i den EES-stat där fordonet har stadigvarande hemort.

Trafikförsäkringscentralen har rätt att kräva tillbaka ersättning som den betalat med stöd av 71 § av ersättningsorganet i den EES-stat där det försäkringsbolag som har ingått försäkringsavtalet är etablerat. Om det ersättningskyldiga försäkringsbolag som har ingått försäkringsavtalet är etablerat i Finland och om ersättningsorganet i den EES-stat där den skadelidande är bosatt har betalat ersättningen, har ersättningsorganet i EES-staten i fråga rätt att kräva tillbaka den betalda ersättningen av Trafikförsäkringscentralen. Då övergår den skadelidandes rätt att få ersättning av den som orsakat skadan eller av dennes försäkringsbolag till Trafikförsäkringscentralen till den del som ersättningsorganet i EES-staten i fråga har betalat ersättning för skadan.

Om Trafikförsäkringscentralen till följd av överlåtelse av försäkringsbeståndet på grund av försäkringsbolagets likvidation eller konkurs har betalat ersätt-

ning till en skadelidande, övergår den skadelidandes rätt till ersättning från administrations- eller konkursboet till centralen upp till det belopp som centralen har betalat.

6 kap

Fördelningssystemet

75 §

Fördelningssystemet och de kostnader som ska täckas ur det

Försäkringsbolag som bedriver trafikförsäkring ska årligen delta i att täcka de i 2 mom. avsedda kostnader som de och Trafikförsäkringscentralen har betalat under respektive kalenderår i förhållande till den premieinkomst som används som grund för finansieringen av fördelningssystemet (*fördelningsinkomst*) på det sätt som föreskrivs i detta kapitel (*fördelningssystemet*). Fördelningsinkomsten erhålls genom att till den premieinkomst för trafikförsäkring som ingår i försäkringsbolagets resultaträkning addera de självrisker som kunderna betalar till bolaget.

De kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet (*fördelningskostnaderna*) är

- 1) kostnader som orsakas av skador som Trafikförsäkringscentralen ansvarar för, utan de ersättningar som anges i 2–6 punkten, från vilket belopp avgifter enligt 27 och 28 § och premierna för gräns- och förflyttningsförsäkringar har avdragits,
- 2) indexjusteringar av de fortlöpande ersättningar som avses i 35 §,
- 3) de sjukvårdskostnader som det föreskrivs om i 34, 53, 54, 58 och 59 § och som betalas när över nio år förflutit från ingången av kalenderåret efter den dag då trafikskadan inträffade,
- 4) sådana ersättningar för rehabilitering som avses i 7 § i lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen och som betalas när över nio år förflutit från ingången av kalenderåret efter den dag då trafikskadan inträffade,
- 5) fullkostnadsavgift enligt 55 § när över nio år förflutit från ingången av kalenderåret efter den dag då trafikskadan inträffade,
- 6) ersättningar för stora skador enligt vad som föreskrivs i 4 mom.

Med stor skada avses i 2 mom. 6 punkten en händelse som är begränsad i tid och rum eller en serie av händelser med samma ursprung, varav följer att ersättningar enligt trafikförsäkringen betalas till en eller flera skadelidande eller andra ersättningsberättigade till ett belopp på sammanlagt över 75 000 000 euro (*gräns för stor skada*). Till de ovan avsedda ersättningarna räknas också de fullkostnadsavgifter som avses i 55 §.

Ersättningar för stora skador beaktas endast till den del som dessa ersättningar överskrider gränsen för stora skador. Ett försäkringsbolags andel i en

stor skada bildas av de ersättningar som försäkringsbolaget betalar efter det att de ersättningar som alla försäkringsbolag sammanlagt har betalat för samma stora skada har överskridit gränsen för stora skador. Såsom ersättningar beaktas dock inte de betalningar som avses i 2 mom. 1–5 punkten. Från betalningarna avdras de ersättningar som försäkringsbolaget fått med stöd av regressrätten enligt 73 §.

76 §

Storleken på fördelningsavgiften

Trafikförsäkringscentralen meddelar försäkringsbolagen senast den 31 maj det år som föregår betalningsåret (*fördelningsåret*) för i 75 mom. nämnda fördelningskostnader det relationstal som bestämmer beloppet av de finansieringsandelar (*fördelningsavgifter*) som behövs för finansieringen av fördelningssystemet, i proportion till fördelningsårets fördelningsinkomst. Relationstalet ska grunda sig på en uppskattning av storleken på fördelningskostnaderna och fördelningsinkomsterna under fördelningsåret. Dessutom ska i relationstalet beaktas det över- eller underskott (*fördelningssaldo*) som bildas av skillnaden mellan fördelningsavgifterna och fördelningskostnaderna för de år som föregår fördelningsåret. Närmare bestämmelser om beaktandet av fördelningssaldot vid bestämningen av relationstalet utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Den bolagsspecifika fördelningsavgiften fås genom att multiplicera relationstalet enligt 1 mom. med försäkringsbolagets fördelningsinkomst under fördelningsåret. Det bolagsspecifika fördelningssaldot bestäms så att den motsvarar den relativa andel av fördelningssaldot för fördelningsåret och de år som föregår det som försäkringsbolagets fördelningsinkomst utgör av alla försäkringsbolagens totala fördelningsinkomst för fördelningsåret. Det bolagsspecifika fördelningssaldot utgör försäkringsbolagets skuld till fördelningsystemet, om saldot visar överskott och försäkringsbolagets fordran hos fördelningsystemet, om saldot visar underskott.

Trafikförsäkringscentralen gör senast den 31 maj under fördelningsåret upp en kalkyl över fördelningskostnaderna och av beloppen av de bolagsspecifika fördelningsavgifterna och fördelningssaldona. Närmare bestämmelser om grunderna för kalkylen utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Trafikförsäkringscentralen fastställer slutligt före den 31 maj året efter fördelningsåret beloppet av fördelningskostnaderna under fördelningsåret samt de försäkringsbolagsspecifika fördelningsavgifterna och fördelningssaldona.

77 §

Betalning av fördelningsavgift

Försäkringsbolaget ska betala till Trafikförsäkringscentralen eller Trafikförsäkringscentralen betala till försäkringsbolaget den kalkylerade fördelningsavgift som avses i 76 § 3 mom. och skillnaden mellan den slutligt fastställda fördelningsavgift som avses i 76 § 4 mom. och motvarande kalkylerade fördelningsavgift.

Närmare bestämmelser om avgiften utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Till beloppet som beror på skillnaden mellan den slutligt fastställda avgiften och motsvarande kalkylerade avgift enligt 1 mom. fogas en ränta som räknas på skillnaden för ett års tid räknat från och med den 1 juli under fördelningsåret. Som ränta används den referensränta enligt 12 § i räntelagen som gäller nämnda dag.

78 §

Hur överföring eller överlåtelse av försäkringsbeståndet påverkar fördelningsavgiften

Om försäkringsbeståndet helt eller delvis har överförts från ett försäkringsbolag till ett annat till följd av delning eller överlåtelse av försäkringsbeståndet, ska realiserade och förhandsuppskattade premieinkomster och fördelningskostnader som hänför sig till överförda försäkringar samt den andel som motsvarar försäkringarna i det fastställda fördelningsaldot för det år som föregår fördelningsåret, vid uppgörandet av kalkylen enligt 76 § och när fördelningsposter fastställs anses höra till det försäkringsbolag som försäkringsbeståndet har överförts till.

7 kap

Särskilda bestämmelser

79 §

Tid för väckande av talan

Talan med anledning av försäkringsbolagets ersättningsbeslut eller annat beslut som inverkar på försäkringstagarens, den försäkrades, en skadelidandes eller någon annan ersättningsberättigads ställning ska väckas mot försäkringsbolaget inom tre år från det att parten fått ett skriftligt besked om försäkringsbolagets beslut och denna tidsfrist, annars är talerätten förlorad.

Om ärendet anhängiggörs i Försäkringsnämnden eller trafik- och patientskadenämnden eller i något annat organ som avgör konsumenttvister, avstannar tiden för väckande av talan för den tid som förfarandet i organet pågår. (22.8.2019/960)

Tiden för väckande av talan anses ha avbrutits den dag som ärendets behandling avslutas i dessa organ.

Tiden för väckande av talan anses inte ha avbrutits om behandlingen av ärendet i en domstol eller ett organ som avses i 2 mom. avbryts eller återkallas innan ärendet har avgjorts. Då löper dock tiden för väckande av talan tidigast ut ett år efter det att förfarandet avslutades. Tiden för väckande av talan kan förlängas på detta sätt endast en gång.

80 §

Behandling av ersättningsärenden i domstol

Om ersättning på grund av skada som ersätts från trafikförsäkringen yrkas i domstol av ett fordonets ägare, innehavare, förare eller passagerare med stöd av någon annan än denna lag, ska ersättning utdömas i enlighet med denna lag och oberoende av om han eller hon också har en fordran mot den skadelidande. Ett belopp som utdömts på detta sätt får tas ut endast hos det försäkringsbolag som ansvarar för trafikskadan, och genom att betala ersättningen till den skadelidande blir bolaget befriat från ansvar. Försäkringsbolaget är också skyldigt att betala ersättning till den skadelidande för rättegångskostnader som utdömts på grund av behandling av ett skadeståndsanspråk som ersätts enligt denna lag och dröjsmålsränta. (22.8.2019/960)

Skadeståndsanspråk som avses i 1 mom. får inte prövas, om det inte visas att det försäkringsbolag som är ansvarigt för skadan har vägrat betala det skadestånd som yrkats.

Det försäkringsbolag som är ansvarigt för trafikskadan och som har vägrat betala skadestånd som krävts av det, ska skriftligen på det sätt som föreskrivs om delgivning av stämning inkallas för att bli hört. Kallelsetiden ska vara minst 14 dagar.

Försäkringsbolaget har rätt att söka ändring i tingsrättens och hovrättens avgörande.

81 §

Kommunens och samkommunens rätt att söka ändring

En kommun eller samkommun är inte part i ett ärende som gäller en skadelidandes rätt att få ersättning enligt denna lag på den grunden att den har ordnat vård för den skadelidande.

En kommun eller samkommun får söka ändring i ett beslut som gäller fullkostnadsavgift på det sätt som förskrivs i förvaltningsprocesslagen.

82 §

Försäkringsbolagets och Trafikförsäkringscentralens rätt att få uppgifter

Ett försäkringsbolag har trots tystnadsplikten och andra begränsningar av rätten till uppgifter rätt att

- 1) av försäkrings- eller pensionsanstalter som verkställer lagstadgad försäkring, av myndigheter och av andra instanser som lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) tillämpas på få uppgifter om den skadelidandes eller ersättningsberättigades anställningsförhållanden, företagararbete och inkomster och om förmåner som utbetalats till honom eller henne samt andra uppgifter som är nödvändiga för avgörande av ersättningsansvaret,

- 2) av arbetsgivare få uppgifter om arbetstagarens arbete, om vederlag som arbetsgivaren betalat denne och grunderna för dem och om andra motsvarande omständigheter, och
- 3) av läkare och av andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, av i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter avsedda verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård, av en instans som verkställer den skadelidandes rehabilitering, av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård och av socialserviceproducenter och vårdinrättningar få utlåtanden som de har sammanställt och andra uppgifter från journalhandlingar, om hälsotillstånd och arbetsförmåga och om vård och rehabilitering.

(22.8.2019/960)

Försäkringsbolaget har rätt att av Skatteförvaltningen få uppgifter om den skadelidandes inkomster enligt 1 mom. 1 punkten, även om beskattningen ännu inte är fastställd. (22.8.2019/960)

Den i 1 mom. avsedda rätt som försäkringsbolag har att få uppgifter förutsätter att uppgifterna är nödvändiga för avgörande av ett försäkrings- eller ersättningsärende som behandlas eller annars är nödvändiga för skötseln av uppgifter enligt denna lag.

Trafikförsäkringscentralen har trots tystnadsplikten och andra begränsningar av rätten till uppgifter rätt att av myndigheter och försäkringsbolag få uppgifter om oförsäkrade fordon för skötseln av uppgifter enligt 29 §.

Försäkringsbolag har för fastställande av försäkringspremie och Trafikförsäkringscentralen för förmedlande av uppgifter till försäkringsbolag rätt att trots tystnadsplikten och andra begränsningar av rätten till uppgifter få uppgifter av myndigheter om

- 1) avställda fordon som använts i trafik,
- 2) fordon vars tekniska egenskaper har ändrats så att fordonskategorin har ändrats, och
- 3) fordon som registrerats för privat bruk men som har använts i tillståndspliktig yrkestrafik.

De uppgifter som avses i denna paragraf får utan samtycke av den vars intressen sekretessen är avsedd att skyddas inhämtas med hjälp av teknisk anslutning.

83 §

Teknisk anslutning

Ett försäkringsbolag har rätt att öppna en teknisk anslutning för en sammanslutning som verkställer lagstadgad försäkring till sådana uppgifter i sitt personregister som den sammanslutningen enligt lag har rätt att få för skötseln av sina uppgifter.

Med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får också sekretessbelagda uppgifter inhämtas utan samtycke av den vars intressen sekretessen är avsedd att skyddas.

Innan en teknisk anslutning öppnas ska den som begär uppgifter lämna utredning till den som öppnar den tekniska anslutningen om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

84 §

Försäkringsbolags rätt att lämna ut uppgifter

Ett försäkringsbolag har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter rätt att till verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården och självständiga yrkesutövare som tillhandahåller i 53 § avsedda tjänster lämna sådana uppgifter om den skadelidande som är nödvändiga för beviljande av betalningsförbindelse eller när försäkringsbolaget begär expertutlåtande för avgörande av ett ersättningsärende.

Bestämmelser om försäkringsbolags rätt att lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter finns i övrigt i 30 kap. 3 § i försäkringsbolagslagen.

85 §

Bevaring av handlingar i försäkringsbolag

Ett försäkringsbolag ska bevara handlingar i enlighet med vad som föreskrivs i arkivlagen (831/1994). Om arkivverket inte har bestämt om varaktig bevaring, ska försäkringsbolaget bevara

- 1) handlingar som gäller försäkringars giltighet och personskador i minst 100 år,
- 2) handlingar som gäller sökande av ändring i minst 50 år, om de inte enligt 1 punkten ska bevaras längre än så,
- 3) övriga handlingar som hänför sig till verkställigheten av denna lag i minst 10 år.

Bevaringstiden för handlingar som gäller ett ersättningsärende börjar när ersättningsärendet blir anhängigt i försäkringsbolaget. Bevaringstiden för handlingar som hänför sig till en försäkring börjar när handlingen kommer in till försäkringsbolaget.

86 §

Informationscentrum

Trafikförsäkringscentralen är det informationscentrum som avses i direktivet.

För att trygga de skadelidandes intressen och säkra en snabb tillgång till information i sådana skadefall som avses i 70 § samlar Trafikförsäkringscentralen in och sprider information som har betydelse för erhållande av ersättning samt hjälper dem som har rätt till information att få den.

I det syfte som anges i 2 mom. ska Trafikförsäkringscentralen ordna sammanställning och spridning av information om

- 1) registreringstecken för fordon som är registrerade i Finland,
- 2) nummer på försäkringsavtal och i fråga om avtal som upphört, datumet för upphörandet,

- 3) försäkringsbolag som bedriver trafikförsäkring i Finland och skaderegleringsrepresentanter som de utsett,
- 4) fordon som enligt 8 § 1 mom. 2 punkten är undantagna från försäkringsplikten och organ som ansvarar för skador som dessa orsakat, och
- 5) skaderegleringsrepresentanter som försäkringsbolag verksamma i andra EES-stater än Finland har utsett för Finland.

Trafikförsäkringscentralen ska samarbeta med andra EES-staters informationscentra för att förse dem med sådan information som anges i 3 mom. och i 72 § eller för att från andra EES-staters informationscentra skaffa motsvarande information för skadelidande.

Trafikförsäkringscentralen har rätt att av de myndigheter och försäkringsbolag som ansvarar för anskaffning eller arkivering av den information som avses i 3 mom. få informationen i fråga om ett fordon under sju år efter att fordonet har registrerats eller försäkringsavtalet har upphört att gälla.

87 §

Trafikförsäkringscentralens övriga uppgifter

Utöver vad som föreskrivs ovan har Trafikförsäkringscentralen i uppgift att vara nationell byrå och i direktivet avsedd nationell garantifond samt att sammanställa statistik över ersatta trafikskador (*trafikskadestatistik*) och över ersättningar som betalats från trafikförsäkringen per fordonsgrupp (*riskundersökning*). Närmare bestämmelser om innehållet i riskundersökningen får utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. (22.8.2019/960)

Trafikförsäkringscentralen får

- 1) ingå internationella överenskommelser som hänför sig till verkställandet av trafikförsäkring,
- 2) bemyndiga en representant att sköta de uppgifter som skaderegleringsrepresentanten har enligt avtal om gröna kort,
- 3) bevilja gräns- och förflyttningsförsäkringar,
- 4) sköta andra uppgifter som främjar verkställigheten och utvecklandet av trafikförsäkringslagstiftningen och trafiksäkerheten, och
- 5) sköta de serviceuppgifter som centralens styrelse bestämt.

Trafikförsäkringscentralen får inte vägra bevilja en gräns- eller förflyttningsförsäkring som ansökts hos den, om ett försäkringsbolag har vägrat göra det.

88 §

Utlämnande av uppgifter till Trafikförsäkringscentralen

Försäkringsbolagen har rätt att lämna ut uppgifter som omfattas av sekretess till Trafikförsäkringscentralen för utövande av regressrätt och för skötseln av de uppgifter som föreskrivs i 29 §.

Dessutom ska försäkringsbolagen trots sekretessbestämmelserna kalenderårsvis ge Trafikförsäkringscentralen de uppgifter som behövs för upprättande av trafikskadestatistiken och utförande av riskundersökningar samt uppgifter som behövs för i 4 § i lagen om Pensionsskyddscentralen (397/2006) avsedd statistisk verksamhet, forskning och utveckling.

Närmare bestämmelser om hur och när de uppgifter som behövs för trafikskadestatistiken och riskundersökningen ska lämnas utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

89 §

Finansinspektionens statistikundersökning

Finansinspektionen ska årligen publicera en utredning av vilken respektive försäkringsbolags realiserade resultat för trafikförsäkringen framgår för minst fem föregående kalenderår.

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet får det föreskrivas att uppgifterna i undersökningen ska delas in enligt fordonsgrupp eller på något annat motsvarande sätt.

90 § (23.11.2018/983)

Transport- och kommunikationsverkets anmälningsplikt

Transport- och kommunikationsverket ska utan dröjsmål lämna det försäkringsbolag som försäkrat ett fordon följande uppgifter som antecknats i registret:

- 1) uppgift om att fordonet avregistrerats slutligt,
- 2) uppgift om att fordonets försäkring flyttats till ett annat försäkringsbolag,
- 3) uppgift om att fordonet har bytt ägare och innehavare, och
- 4) uppgift om att fordonet påställts eller avställt.

Om försäkring inte har tecknats för ett fordon inom 7 dagar från det att fordonet övergått till ny ägare eller innehavare, ska Transport- och kommunikationsverket i samband med registreringen av fordonet skicka en anmälan om att försäkring inte har tecknats, till Trafikförsäkringscentralen för bestämmande av de avgifter som avses i 27 och 28 §.

91 §

Tullens skyldigheter

Tullen övervakar att ägare eller innehavare av fordon som förs in i Finland från ett tredjeland för tillfälligt bruk har uppfyllt sin skyldighet att teckna gränsförsäkring enligt 7 § för fordonet.

Om ett fordon som avses i 1 mom. inte vid införsel i landet har ett grönt kort eller en gränsförsäkring, ska Tullen ta ut en försäkringspremie för den tid som fordonet avses bli använt i Finland eller i en annan EES-stat och på försäkringsbolagens vägnar för fordonet utfärda ett försäkringsintyg som gäller i EES-staterna.

Om försäkringspremien inte har betalats för hela den tid som förutsätts i 2 mom., ska Tullen i samband med utförseln av fordonet ur landet ta ut en försäkringspremie för en månad och utfärda ett nytt försäkringsintyg.

Som en del av sin tullövervakning övervakar Tullen också att fordon med hemort i ett tredjeland som förs in i Finland från en annan EES-stat för tillfälligt bruk har en giltig trafik- eller gränsförsäkring.

De avgifter som Tullen tar ut med stöd av denna paragraf ska redovisas till Trafikförsäkringscentralen.

92 §

Försäkringsbolags likvidation eller konkurs

En försäkring upphör en månad efter det att försäkringstagaren fått vetskap om att försäkringsbolagets likvidation eller konkurs har inletts och om sin skyldighet att inom denna tid teckna en ny försäkring. Om försäkringstagaren inte har tecknat en försäkring i ett annat försäkringsbolag inom den föreskrivna tiden, anses han eller hon ha försummat sin trafikförsäkringsplikt. Likvidatorerna och konkursboet samt, när det gäller utländska försäkringsbolag, Trafikförsäkringscentralen ska skriftligen och utan dröjsmål underrätta försäkringstagarna om ovan nämnda skyldighet att teckna en försäkring i ett annat försäkringsbolag.

Trafikförsäkringscentralen ska i samband med ett finländskt försäkringsbolags likvidation eller konkurs sköta utbetalningen av ersättningar sedan försäkringsbeståndet och de tillgångar som svarar mot beståndet har överförs till centralen, samt sköta övriga uppgifter som anges i 23 kap. 21 § i försäkringsbolagslagen och i 49 § i lagen om utländska försäkringsbolag. Om likvidationen eller konkursen gäller ett försäkringsbolag vars hemort finns i en annan EES-stat än Finland, inträder Trafikförsäkringscentralens skyldighet att betala ersättningar vid den tidpunkt som Finansinspektionen bestämmer. (22.8.2019/960)

Trafikförsäkringscentralen har efter det att ett försäkringsbolag försatts i likvidation eller konkurs rätt att av likvidatorerna och konkursboet få den information som centralen behöver för att kunna sköta sina uppgifter enligt 2 mom. och 93 §.

93 §

Försäkringstagares tillskottsplikt

Om det för en ersättning till följd av ett försäkringsbolags likvidation eller konkurs antingen delvis eller helt och hållet saknas säkerhet sedan tilläggsavgift enligt 14 kap. 5 § i försäkringsbolagslagen eventuellt har påförts försäkringstagardelägare, kan försäkringstagare förpliktas att betala tillskottspremie enligt denna paragraf. Vad som föreskrivs i denna paragraf gäller inte en konsument eller en sådan näringsidkare som, med beaktande av arten och omfattningen av näringsverksamheten samt förhållandena i övrigt, i sin egenskap av försäkringsbolagets avtalspart kan jämföras med en konsument.

Tillskottspremie kan påföras sådana försäkringstagare som på grund av ägande eller på andra grunder har utövat betydande inflytande på ett försäkringsbo-

lags förvaltning, om bolaget vid bedrivandet av trafikförsäkring väsentligen underlåtit att iaktta bestämmelser eller föreskrifter om försäkringsrörelse eller i af-färsverksamheten gjort sig skyldigt till brottsligt förfarande som inte kan betraktas som ringa. Tillskottspremien ska för varje enskild försäkringstagare vara lika stor som den ekonomiska nytta han eller hon har fått.

Om tillskottspremien enligt 2 mom. inte räcker till för att täcka den andel för vilken säkerheter saknas och om försäkringspremierna i genomsnitt har varit oskäligt låga i förhållande till kostnaderna för försäkringarna och detta kan anses ha bidragit väsentligt till att försäkringsbolaget försatts i likvidation eller konkurs, kan utöver tillskottspremien enligt 2 mom. dessutom en tillskottspremie påföras de andra trafikförsäkringstagare i bolaget som fått väsentlig ekonomisk nytta av de alltför låga försäkringspremierna. Tillskottspremien får dock för varje enskild försäkringstagares del vara högst lika stor som den ekonomiska nytta som han eller hon till följd av alltför låga försäkringspremier har fått under de tre år som föregått försäkringsbolagets likvidation eller konkurs.

Beslut om tillskottspremie, tillskottspremiens storlek samt redovisningen av tillskottspremien fattas av Trafikförsäkringscentralen. Närmare bestämmelser om tillskottspremiens storlek och om redovisning av tillskottspremien utfärdas vid behov genom förordning av social- och hälsovårksministeriet. På en debiterad tillskottspremie som inte betalats senast på förfallodagen tas det ut dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 a § i räntelagen. Vad som i 25 och 26 § i denna lag föreskrivs om försäkringspremie tillämpas också på tillskottspremie.

94 §

Garantiavgift som påförs försäkringsbolag

Om det för en ersättning enligt denna lag till följd av ett försäkringsbolags likvidation eller konkurs antingen delvis eller helt och hållet saknas säkerhet sedan försäkringstagare har påförts tillskottspremie, ska de försäkringsbolag som bedriver trafikförsäkring gemensamt ansvara för ersättningen eller en del av den. Finansieringen av den andel för vilken säkerheter saknas sker genom att en årlig garantiavgift tas ut hos de försäkringsbolag som bedriver trafikförsäkring under debiteringsåret. Den merkostnad som garantiavgiften orsakar kan försäkringsbolaget inkludera i de inflytande trafikförsäkringspremierna.

Garantiavgiftens storlek fastställs i proportion till försäkringsbolagets premieinkomst från trafikförsäkringen eller till en uppskattad premieinkomst som beräknats utifrån de risker som försäkringarna täcker. Avgiften får årligen utgöra högst två procent av den ovan avsedda premieinkomsten. Närmare bestämmelser om garantiavgiftens storlek utfärdas vid behov genom förordning av social- och hälsovårksministeriet.

På debiterad garantiavgift och förskott på garantiavgift som inte betalats senast på förfallodagen tas det ut dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 a § i räntelagen. Garantiavgifter och förskott på dem samt dröjsmålsräntor är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter.

95 §**Tjänsteansvar**

På de anställda vid ett försäkringsbolag samt på medlemmarna i ett försäkringsbolags styrelse tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter som avses i denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

8 kap**Ikraftträdande****96 §****Ikraftträdande**

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017. Bestämmelserna i 4 kap. som gäller ersättning för sjukvårdskostnader träder dock i kraft redan den 1 augusti 2016.

97 §**Lagstiftning som upphävs**

Genom denna lag upphävs

- 1) trafikförsäkringslagen (279/1959),
- 2) lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (875/1971), och
- 3) förordningen om tullverkets åligganden vid trafikförsäkring av motorfordon som införts till landet för tillfälligt bruk (456/1995).

98 §**Hänvisningar till tidigare lag**

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till den trafikförsäkringslag som upphävs genom denna lag, ska denna lag tillämpas i stället för den.

99 §**Övergångsbestämmelser**

Denna lag tillämpas på försäkringsavtal som gällde vid ikraftträdandet av denna lag. Den tillämpas från ingången av den försäkringsperiod som följer närmast på ikraftträdandet.

På skadefall som inträffat före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Med avvikelse från 2 mom. tillämpas 60 och 62–68 § samt 75 § 2 mom. 2–5 punkten också på trafikskador som inträffat före ikraftträdandet av denna lag.

På ärenden om försummelse av försäkringsplikt som var anhängiga vid Trafikförsäkringscentralen vid ikraftträdandet av denna lag men i vilka beslut inte hade meddelats vid den tidpunkten ska 27–29 § tillämpas.

I fråga om de skadefall som inträffat före lagen trätt i kraft, som Trafikförsäkringscentralen ansvarar för och som den ännu inte har ersatt i sin helhet, ska Trafikförsäkringscentralen beräkna det belopp som motsvarar ersättningsansvaret som bestäms enligt försäkringsbolagslagen, samt fördela beloppet mellan de försäkringsbolag som är Trafikförsäkringscentralens medlemmar i relation till premieinkomsten från trafikförsäkringen enligt resultaträkningen under det föregående kalenderåret hos dessa bolag. Respektive försäkringsbolag ska bokföra sin andel av beloppet i sitt ersättningsansvar. Om det har skett en beståndsöverlåtelse från ett försäkringsbolag till ett annat som följd av delning eller överlåtelse av försäkringsbestånd, ska Trafikförsäkringscentralen bestämma en andel av ersättningsansvaret som motsvarar de överlåtna försäkringarna vid tidpunkten för överlåtelsen. Det försäkringsbolaget som har övertagit försäkringsbeståndet ansvarar för denna andel.

RP 123/2015, KoUB 4/2016, RSv 42/2016

Ikraftträdelsestadganden:

4.5.2018/333:

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

RP 145/2017, KoUB 3/2018, RSv 20/2018

23.11.2018/983:

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom en särskild lag. L 983/2018 träder i kraft 1.1.2019 enligt L 937/2018.

RP 61/2018, RP 104/2018, KoUB 21/2018, RSv 102/2018

22.8.2019/951:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

RP 298/2018, ShUB 38/2018, RSv 297/2018

22.8.2019/960:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Lagens 64–66 §, 67 § 2 mom. och 79 § 2 mom. träder dock i kraft först den 1 januari 2021.

RP 299/2018, KoUB 45/2018, RSv 293/2018

17.4.2020/244:

Denna lag träder i kraft den 20 april 2020.

RP 87/2019, ShUB 1/2020, RSv 12/2020

15.1.2021/92:

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2021.

RP 177/2020, KoUB 19/2020, RSv 215/2020, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2018/858 (32018L0858); EUT L 151, 14.6.2018, s. 1, Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/47/EU (32014L0047); EUT L 127,

29.4.2014, s. 134, Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/45/EU (32014L0045); EUT L 127, 29.4.2014, s. 51, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 168/2013 (32012L0168); EUT L 60, 2.3.2013, s. 52, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 167/2013 (32013L0167); EUT L 60, 2.3.2013, s. 1, Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/85/EY (32002L0085); EUT L 327, 4.2.2002, s. 8, rådets direktiv 1999/37/EG (31999L0037); EGT L 138, 1.6.1999, s. 57

Skadeståndslag 31.5.1974/412

5 kap

Skada som skall ersättas

1 § (16.6.2004/509)

Skadeståndet omfattar gottgörelse för person- och sakskada samt, under de förutsättningar som anges i 4 a och 6 §, för lidande. Om skadan orsakats genom en straffbar handling eller vid myndighetsutövning eller om det i andra fall finns synnerligen vägande skäl, omfattar skadeståndet gottgörelse även för sådan ekonomisk skada som inte står i samband med en person- eller sakskada.

2 § (16.6.2004/509)

Den som tillfogats en personskada har rätt till ersättning för

- 1) nödvändiga sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter,
- 2) inkomstförlust,
- 3) sveda och värk och andra tillfälliga men,
- 4) bestående men.

2 a § (16.6.2004/509)

Ersättningen för inkomstförlust bestäms utifrån en uppskattning av den förvärvsinkomst som den skadelidande skulle ha fått, om skadefallet inte hade inträffat. Från den uppskattade förvärvsinkomsten avdras den förvärvsinkomst som den skadelidande trots skadefallet har fått eller kunde ha fått eller bedöms få i framtiden med beaktande av sin arbetsförmåga, utbildning, tidigare verksamhet, möjligheter att omskola sig, ålder, boendeförhållanden och andra med dem jämförbara omständigheter.

2 b § (16.6.2004/509)

Om en skadelidande som varaktigt förlorat sin arbetsförmåga till följd av en personskada inte hade fyllt 18 år när skadan inträffade, skall den förvärvsinkomst som den skadelidande skulle ha fått om skadefallet inte hade inträffat uppskattas med beaktande av dennes personliga egenskaper samt utbildnings- och yrkesplaner. Visas inte något annat, skall som förvärvsinkomst för den skadelidande

- 1) när denne fyllt 18 år betraktas ett belopp som motsvarar den statsskattepliktiga förvärvsinkomst som i Finland bosatta 18–22-åriga personer har i genomsnitt,
- 2) när denne fyllt 23 år betraktas ett belopp som motsvarar den förvärvsinkomst som i Finland bosatta 23–34-åriga heltidsanställda löntagare har i genomsnitt,
- 3) när denne fyllt 35 år betraktas ett belopp som motsvarar den förvärvsinkomst som i Finland bosatta 35–64-åriga heltidsanställda löntagare har i genomsnitt,

- 4) när denne fyllt 65 år betraktas beloppet av den ålderspension som personen med stöd av lagen om pension för arbetstagare (395/1961) hade haft rätt till på basis av förvärvsinkomsterna enligt 1–3 punkten.

Beloppen av de förvärvsinkomster som avses i 1 mom. 1–3 punkten fastställs årligen genom förordning av statsrådet.

2 c § (16.6.2004/509)

Ersättningen för sveda och värk och andra tillfälliga men bestäms med beaktande särskilt av personskadans art och svårighetsgrad, den behandling skadan kräver och behandlingstiden samt menets varaktighet.

Ersättningen för bestående men bestäms med beaktande av personskadans art och svårighetsgrad samt den skadelidandes ålder. En särskild försäkring av den skadelidandes livskvalitet till följd av personskadan kan dessutom beaktas som en faktor som höjer ersättningen.

2 d § (16.6.2004/509)

Föräldrar, barn och make till den som tillfogats en personskada samt andra med dem jämförbara personer som står den skadelidande särskilt nära har, om det finns synnerliga skäl till det, rätt till skälig ersättning för nödvändiga kostnader och inkomstförlust som vården av den skadelidande orsakar dem. Detsamma gäller ersättning för andra åtgärder som skadan ger anledning till, om de är ägnade att främja tillfrisknandet hos eller rehabiliteringen av den som tillfogats en personskada. Ersättning betalas högst tills hälsotillståndet hos den som tillfogats personskadan har stabiliserats efter skadefallet.

3 § (16.6.2004/509)

Den som skött om begravningen av någon som har omkommit har rätt till skälig ersättning för begravningskostnaderna. Föräldrar, barn och make till den som har omkommit samt andra med dem jämförbara personer som stått den omkomne särskilt nära har dessutom rätt till skälig ersättning för kostnader som orsakats dem i samband med begravningen.

4 § (16.6.2004/509)

Om en person som var underhållsskyldig eller som annars försörjde någon annan har omkommit, har den som var berättigad till underhåll eller underhållsbidrag, eller som annars för sin försörjning varit beroende av den omkomne, rätt till ersättning för förlust av underhåll.

Ersättningen för förlust av underhåll bestäms med beaktande av vad den som har rätt till ersättning sannolikt hade fått i underhåll av den omkomne och vad den som har rätt till ersättning skäligen behöver för sin försörjning med hänsyn till sina möjligheter att själv försörja sig genom förvärvsarbete och till övriga omständigheter.

Med underhåll kan av synnerliga skäl jämföras värdet av hushållsarbete i hemmet.

4 a § (29.1.1999/61)

Föräldrar, barn och make till den som har omkommit samt andra med dem jämförbara personer som stått den omkomne särskilt nära har rätt till ersättning för det lidande som dödsfallet orsakat, om personens död vållats uppsåtligen eller av grov oaktsamhet och dömande av ersättning prövas skäligt med beaktande av det nära förhållandet mellan den omkomne och den som yrkar ersättning, gärningens art samt övriga omständigheter.

2 mom. har upphävts genom L 16.6.2004/509. (16.6.2004/509)

4 b § (16.6.2004/509)

Om någons död har orsakats uppsåtligen eller av grov oaktsamhet, har dennes föräldrar, barn och make samt andra med dem jämförbara personer som stått den omkomne särskilt nära rätt till ersättning för sådana nödvändiga sjukvårdskostnader och andra nödvändiga utgifter samt för sådan inkomstförlust som beror på personskada som dödsfallet orsakat.

5 §

Vid sakskada skall ersättas kostnaderna för reparation av saken och andra omkostnader till följd av skadan samt värdeminskning eller värdet av förstört eller förskingrat gods och därtill minskning i inkomst eller uppehälle.

6 § (16.6.2004/509)

Rätt till ersättning för lidande som orsakats av en kränkning har

- 1) den vars frihet, frid, heder eller privatliv har kränkts genom en straffbar handling,
- 2) den som diskriminerats genom en straffbar handling,
- 3) den vars personliga integritet har blivit allvarligt kränkt uppsåtligen eller av grov oaktsamhet,
- 4) den vars människovärde har blivit allvarligt kränkt uppsåtligen eller av grov oaktsamhet på ett sätt som kan jämföras med en kränkning enligt 1–3 punkten.

Ersättningen bestäms på grundval av det lidande som kränkningen är ägnad att orsaka med beaktande särskilt av kränkningens art, den kränktes ställning, förhållandet mellan den som gjort sig skyldig till kränkningen och den kränkte samt kränkningens offentlighet.

7 § (16.6.2004/509)

Den ersättning för framtida inkomstförlust eller förlust av underhåll som betalas till följd av en personskada fastställs som periodisk ersättning. Ersättningen kan dock fastställas helt eller delvis som engångsersättning, om det med beaktande av den ersättningskyldiges förmögenhetsförhållanden är nödvändigt för att säkra den skadelidandes ersättningsfordran, eller om det med beaktande av ersättningens belopp är ändamålsenligt.

Ersättningen för sveda och värk och andra tillfälliga men eller för bestående men fastställs som engångsersättning. Ersättningen för bestående men kan dock

fastställas helt eller delvis som periodisk ersättning, om det är befogat med beaktande av den skadelidandes förhållanden, ersättningens belopp och den ersättningskyldiges förmögenhetsförhållanden.

Ersättningen för lidande fastställs som engångsersättning.

8 § (16.6.2004/509)

Om de omständigheter som utgjort grund för bestämmande av ersättning enligt 2, 2 d, 4 eller 4 b § har förändrats väsentligt efter det att ersättningen fastställdes genom dom eller avtal, kan ersättningens belopp eller betalningssätt ändras. En engångsersättning kan dock inte nedsättas med stöd av denna paragraf.

En ändring av en ersättning som betalas periodiskt kan av synnerliga skäl fastställas att gälla retroaktivt, dock tidigast från den tidpunkt vid vilken talan om ändring av ersättningen väcktes.

7 kap

Särskilda stadganden

3 § (16.6.2004/509)

Rätten till ersättning för sveda och värk och andra tillfälliga men, för bestående men och för lidande upphör, om den skadelidande avlider innan ett ersättningsyrkande har framställts.

Ikraftträdelsestadganden:

23.3.1979/373:

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1979. Genom den upphäves 47 § strafflagen för krigsmakten av den 30 maj 1919, sådant detta lagrum lyder ändrat genom lagar av den 10 mars 1944 och den 31 maj 1974 (155/44 och 412/74). På ersättning för skada, som uppkommit före denna lags ikraftträdande, tillämpas tidigare lag.

13.12.1991/1423:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

På ersättning för skador som har uppkommit innan denna lag träder i kraft tillämpas tidigare lag. Ett offentligt samfund kan dock krävas på ersättning enligt 7 kap. 4 § 2 mom. också för en sådan skada.

Regeringens proposition 151/91, Lagutsk. bet. 5/91

29.1.1999/61:

Denna lag träder i kraft den 1 februari 1999.

Denna lag tillämpas inte på ersättning för sådan skada som vållats genom en handling som företagits före lagens ikraftträdande.

RP 116/1998, LaUB 13/1998, RSv 164/1998

15.8.2003/733:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Rätt till skadestånd som uppkommit före lagens ikraftträdande preskriberas i enlighet med 21 § 3 mom. lagen om preskription av skulder (728/2003).

RP 187/2002, EkUB 28/2002, RSv 278/2002

16.6.2004/509:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Lagen tillämpas på ersättning av skador som orsakats genom handlingar som företagits eller försummelser som skett efter lagens ikraftträdande. Bestämmelserna i 5 kap. 8 § tillämpas dock också på ersättning av skador som orsakats genom handlingar som företagits eller försummelser som skett före lagens ikraftträdande.

RP 167/2003, LaUB 1/2004, RSv 60/2004

Lag om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen 27.3.1991/626

1 § (30.12.2004/1361)

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om ersättning till personer som bor i Finland samt till sådana personer på vilka i fråga om denna lag tillämpas en för Finland bindande konvention om social trygghet eller en internationell rättsakt om social trygghet för rehabilitering som behövs på grund av sådan trafikskada som avses i trafikförsäkringslagen (279/1959).

2 §

Rehabilitering

Med rehabilitering avses en åtgärdshelhet som syftar till att främja och stöda rehabiliteringsklientens återgång till arbetslivet och hans förutsättningar att klara arbetet, till att förebygga, undanröja och reducera faktorer som inverkar negativt på arbets- och funktionsförmågan samt till att upprätthålla och förbättra klientens förmåga att reda sig på egen hand.

3 §

Rehabiliteringsförutsättningar

Rehabilitering betalas till den som är ersättningsberättigad enligt trafikförsäkringslagen och vars arbets- eller funktionsförmåga eller förvärvsmöjligheter har försämrats på grund av en trafikskada. Rehabiliteringen ersätts också om det är sannolikt att ersättningstagarens arbets- eller funktionsförmåga eller förvärvsmöjligheter i ett senare skede väsentligt kan försämrats på grund av trafikskadan.

4 §

Rehabilitering som ersätts

Till rehabiliteringsklienten betalas ersättning för skäliga kostnader för rehabiliteringen samt för inkomstbortfall under rehabiliteringstiden enligt vad som stadgas nedan.

5 §

Rehabilitering i anslutning till arbets- och förvärvsförmågan

Såsom rehabilitering ersätts kostnaderna för åtgärder som syftar till att förbättra eller upprätthålla arbetsförmågan och förvärvsmöjligheterna och som gör det möjligt för klienten att trots det handikapp som föranleds av skadan eller sjukdomen fortsätta i sitt tidigare arbete eller yrke eller att välja ett sådant nytt arbete eller yrke av vilket han kan på sin huvudsakliga utkomst.

Vid bedömningen av rehabiliteringsbehovet beaktas rehabiliteringsklientens ålder, tidigare verksamhet, utbildning, boendeförhållanden, handikapp som be-

ror på skada eller sjukdom samt hans möjligheter att efter rehabiliteringen placera sig i ett arbete eller yrke på sådana villkor som allmänt iaktas på arbetsmarknaden.

6 §

Till ersättning berättigande kostnader för rehabilitering som avser arbets- och förvärvsförmågan

Till ersättning berättigande kostnader för rehabilitering som avser arbets- och förvärvsförmågan är

- 1) undersökningar för att reda ut rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna,
- 2) arbets- och utbildningsförsök,
- 3) arbetsträning i klientens tidigare eller nya arbete eller på en arbetslinik eller någon annan motsvarande inrättning.
- 4) behövlig och tillräcklig utbildning för ett arbete eller yrke som lämpar sig för klienten och allmänbildande grundutbildning som förutsätts för sådan utbildning samt behövliga och skäligen kostnader för studier och studiematerial,
- 5) behövliga och skäligen resekostnader som rehabiliteringen föranleder,
- 6) till stöd för närings- eller yrkesutövning beviljat understöd, eller räntefritt lån för anskaffning av arbetsredskap och till arbetsmaskiner och för grundande eller ändring av ett eget företag,
- 7) hjälpmedel och anordningar samt med dem jämförbara konstruktioner som behövs för att rehabiliteringsklienten skall kunna klara sina arbetsuppgifter trots de handikapp som skadan eller sjukdomen medför,
- 8) för den som är gravt handikappad understöd eller räntefritt lån för anskaffning av ett fortskaffningsmedel för resor mellan bostaden och arbetsplatsen, om fortskaffningsmedlet behövs på grund av att handikappet begränsar möjligheterna att använda kollektiva trafikmedel,
- 9) för den som är gravt handikappad sådana resekostnader som föranleds av arbete och studier, om handikappet utgör ett hinder för att använda kollektiva trafikmedel samt
- 10) andra därmed jämförbara rehabiliteringskostnader.

Om det medan åtgärder vidtas för att förbättra en rehabiliteringsklientens förvärvsmöjligheter konstateras att klienten saknar förutsättningar för rehabilitering eller om den annars konstateras vara olämplig för honom, kan rehabiliteringens inriktning ändras eller rehabiliteringen avslutas.

7 §

Rehabilitering som avser arbets- eller funktionsförmågan

Såsom rehabilitering ersätts, till den del rehabiliteringen inte såsom sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ankommer på hälsovårdscentralen eller sjukvårdsdistriktet, kostnader som föranleds av sådana åtgärder vid en av försäkringsbolaget genom en betalningsförbindelse vald rehabiliteringsplats som behövs för att främja och upprätthålla rehabiliteringsklientens arbets- eller funktionsförmåga eller sociala funktionsförmåga och förmåga att reda sig. (30.12.2010/1336)

Såsom rehabilitering ersätts

- 1) undersökningar för att reda ut rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna,
- 2) rehabiliteringsperioder inom öppen vård eller anstaltsvård,
- 3) kostnaderna för ordination, utprovning, anskaffning och överlåtelse av, träning med samt underhåll och förnyande av hjälpmedel som behövs på grund av handikapp som förorsakas av en skada eller sjukdom,
- 4) en gravt handikappads kostnader för behövliga och skäliga hjälpmedel och anordningar i sin stadigvarande bostad samt skäliga kostnader för ändringsarbeten i bostaden; ersättning för ändringsarbeten i bostaden betalas högst en gång under en tidsperiod på fem år, om det inte finns synnerligen vägande skäl för att utföra ändringsarbeten oftare,
- 5) kostnaderna för en rehabiliteringsklients anpassningsträning, inklusive nödvändiga rese- och boendekostnader i samband med en anhörigs eller faktisk vårdares deltagande i anpassningsträningen samt ersättning för en sådan persons inkomstbortfall,
- 6) rehabiliteringsklientens resekostnader i samband med deltagandet i rehabiliteringen,
- 7) de merkostnader som en gravt handikappad person har för serviceboende,
- 8) skäliga tolktjänstkostnader för den som har en svår syn-, hörsel- eller tal-skada eller en därmed jämförbar skada samt
- 9) andra därmed jämförbara rehabiliteringskostnader.

8 §

Ersättning för inkomstbortfall under rehabiliteringstiden

Till en rehabiliteringsklient som deltar i arbets- eller utbildningsförsök, besöker en arbetsklirik, genomgår arbetsträning eller yrkesutbildning eller är intagen på sjukhus eller en rehabiliteringsanstalt, betalas för denna tid full ersättning enligt trafikförsäkringslagen för minskningen av inkomsterna eller uppehållet. Full ersättning betalas dock inte om rehabiliteringen är ordnad så att den inte hindrar klienten att utföra för honom lämpligt förvärvsarbete.

Hade rehabiliteringsklienten inte några inkomster när han skadade sig i trafikolycka skall till honom betalas utkomstskydd som uppgår till den förvärvsinkomst som han hade kunnat få innan rehabiliteringen började.

Full ersättning betalas också för en skälig tid medan rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna reds ut samt medan klienten väntar på att rehabiliteringen skall börja, när det är fråga om rehabilitering som avses i 5 §.

Till en rehabiliteringsklient betalas full ersättning enligt 1 mom. också under ledigheter som ingår i undervisningsprogrammet för sådan rehabilitering som avses i 5 §.

8 a § (22.8.2019/965)

Skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar för den som får yrkesinriktad rehabilitering

Det försäkringsbolag, Trafikförsäkringscentralen och Statskontoret som betalar ersättning för kostnader för yrkesinriktad rehabilitering ska för rehabiliteringsklienten teckna en försäkring enligt 3 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) för skadefall som kan inträffa vid arbets- och utbildningsförsök, arbetsträning och arbetspraktik som ingår i rehabiliteringen. På rehabiliteringsklientens årsarbetsinkomst och på den dagpenning som betalas till rehabiliteringsklienten tillämpas 278 § 2 och 3 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

9 § (30.12.2004/1361)

Avbrott i rehabiliteringen

Om rehabiliteringen avbryts eller om utredningen av rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna drar ut på tiden eller avbryts, eller om inledandet av rehabiliteringen fördröjs av någon orsak som beror på rehabiliteringsklienten och som inte är en följd av den skada som berättigar till ersättning, skall under avbrottet eller dröjsmålet inte betalas ersättning enligt 8 §.

10 §

Lagens primära natur

Har kommunen med stöd av någon annan lagstiftning tillhandahållit en rehabiliteringsklient service och stödåtgärder som har samma syfte och hänför sig till samma tid som rehabilitering som skall ersättas klienten i enlighet med denna lag, övergår rätten till ersättningen till denna del på kommunen.

Har kommunen i ett så sent skede anmält till försäkringsanstalten att den tillhandahållit rehabilitering att försäkringsanstalten inte har kunnat beakta anmälan när den betalat ersättningen till rehabiliteringsklienten, är försäkringsanstalten inte skyldig att betala någon ersättning till kommunen.

Vad som ovan i denna paragraf stadgas om kommunens rätt till ersättning, gäller på motsvarande sätt folkpensionsanstalten, om den med stöd av lagen

om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/91) för en rehabiliteringsklient har ordnat rehabilitering som skall ersättas enligt denna lag eller om den med stöd av lagen om rehabiliteringspenning (611/91) har betalt rehabiliteringspenning för rehabilitering som skall ersättas i enlighet med denna lag.

11 §

Anhängiggörande av rehabiliteringsärende

Om en skada som berättigar till ersättning föranleder långvariga begränsningar i arbets- och funktionsförmågan och förvärvsmöjligheterna, skall försäkringsanstalten på eget initiativ utan dröjsmål anhängiggöra ett rehabiliteringsärende som avses i 5 § samt se till om att rehabiliteringsbehovet utreds och att personen i fråga hänvisas till rehabilitering. Behovet av och möjligheterna till sådan rehabilitering som avses här skall vid behov utredas genom försäkringsanstaltens försorg innan den skadade kan beviljas fortlöpande pension.

Initiativ till rehabiliteringen kan tas också av den skadade, arbetsgivaren, en sjukvårdsinrättning, en arbeidskraftsmyndighet eller någon annan som reder ut rehabiliteringsärendet. Försäkringsanstalten skall med anledning av ett sådant initiativ utan dröjsmål vidta åtgärder för att reda ut rehabiliteringsbehovet och rehabiliteringsmöjligheterna.

Har ett initiativ till rehabilitering enligt denna lag avslagits, skall försäkringsanstalten se till att den skadade ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller tjänster, till rehabilitering eller någon annan service som motsvarar hans eller hennes rehabiliteringsbehov. (13.6.2003/507)

4 mom. har upphävts genom L Ffs: 1224/2014, HE:213/2014

12 §

Ansvarsfördelning

Betalar olika försäkringsanstalter ersättning till en och samma person för två eller flera trafikskador, skall beslut om ersättande av rehabiliteringen, om ärendet inte redan är anhängigt hos en annan försäkringsanstalt, fattas av den försäkringsanstalt som betalar ersättning för den sist inträffade trafikskadan.

13 §

Kostnadsfördelning

Har rehabiliteringsklienten med anledning av en och samma trafikskada eller flera trafikskador som står i direkt samband med varandra rätt till ersättning enligt två eller flera trafikförsäkringar, ska kostnaderna fördelas mellan försäkringsanstalterna på det sätt som föreskrivs i 51 § i trafikförsäkringslagen (460/2016). (17.6.2016/470)

14 § (16.4.1993/363)

14 § har upphävts genom L 363/1993.

15 § (17.6.2016/470)

Förhöjning av fördröjd ersättning

Vad som i 67 § i trafikförsäkringslagen föreskrivs om förhöjning av fördröjd ersättning för personskada ska tillämpas också när en sådan ersättning som avses i denna lag fördröjs.

16 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med försäkringsanstaltens beslut får söka ändring genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen senast den trettionde dagen efter att han fick del av beslutet.

Om inte något annat visas i samband med besvären, anses ändringssökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som han uppgivit.

Kommer besvären till försäkringsdomstolen efter den tid som nämns i 1 mom., kan de trots det tas upp till prövning, om det finns vägande skäl till förseningen.

17 §

Internationell ömsesidighet

Statsrådet kan besluta om sådana undantag från denna lag som följer av ömsesidiga avtal om lagstadgade förmåner som har ingåtts med främmande stater.

18 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

19 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1991.

Genom denna lag upphävs lagen den 1 februari 1965 om invalidvård för dem som uppbära trafikförsäkringsersättning (391/65) jämte ändringar.

Denna lag tillämpas också på ersättning för rehabilitering på grund av en trafikskada som har inträffat innan lagen trätt i kraft.

Regeringens proposition 259/90, Socialutsk. bet. 49/90, Stora utsk. bet. 253/90

Ikraftträdelsestadganden:

16.4.1993/363:

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning. (L 363/1993 trädde i kraft enligt F 1645/1993 den 1.1.1994.)

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

RP 340/92, TrUB 2/93, EES-avtalets bilaga IX: rådets direktiv (72/166/EEG) (ändr. genom rådets direktiv 72/430/EEG, rådets direktiv (84/5/EEG, 90/232/EEG och 90/618/EEG)

13.6.2003/507:

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2003.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 164/2002, ShUB 53/2002, RSv 265/2002

30.12.2004/1361:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Lagen tillämpas på sådana trafikskador som har inträffat efter det att denna lag har trätt i kraft.

RP 158/2004, ShUB 28/2004, RSv 169/2004

30.12.2010/1336:

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2011.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 90/2010, ShUB 40/2010, RSv 244/2010

19.12.2014/1224:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

RP 213/2014, ShUB 22/2014, RSv 180/2014

17.6.2016/470:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

RP 123/2015, KoUB 4/2016, RSv 42/2016

22.8.2019/965:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020.

Bestämmelserna i 16 § 4 och 5 mom. träder dock i kraft först den 1 januari 2021.

RP 299/2018, KoUB 45/2018, RSv 293/2018

Lag om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån 875/1971

1 § (29.12.1983/1123)

De fortlöpande ersättningar till följd av personskada, som betalas enligt olika lagar om trafikförsäkring samt enligt de grunder som anges i dessa lagar, indexjusteras med iakttagande på motsvarande sätt av vad som är stadgad i 9 § lagen om pension för arbetstagare (395/61).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1984.

2 §

Utbytes fortlöpande ersättning, som erlagges till följd av personskada, mot motsvarande kapital, skall förhöjningen, enligt denna lag beaktas vid fastställandet av kapitalvärdet.

3 §

Ändrat med lag 362/16.4.1993:

Förpliktad att betala i denna lag avsedd förhöjning är det Försäkringsbolag, som ansvarar för erläggandet av grundersättningen, trafikförsäkringscentralen eller statskontoret.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar föreskrifter om hur de kostnader som till följd av förhöjningar årligen åsamkas försäkringsbolagen och trafikförsäkringscentralen skall delas mellan dem enligt omfattningen av deras verksamhet.

4 §

Vid tillämpningen av denna lag på de fortlöpande ersättningar, som erlagges till följd av personskada på grund av trafikskada som inträffat före år 1971, höjes grundersättningen till 1971 års nivå genom multiplicering med nedan nämnda koefficient för den tidsperiod, under vilken trafikskadan inträffade:

tidpunkten för trafikskadan	koefficient
1925–1935	107,2
1936	102,7
1937	90,3
1938	86,1
1939	82,6
1940	73,5
1941	59,2
1942	46,7
1943	39,9
1944	34,6
1945	18,6

LAG OM BINDANDE AV VISSA TRAFIKSKADEERSÄTTNINGAR VID LÖNENIVÅN

1946	13,6
1947	10,1
1948	6,88
1949	6,48
1950	5,40
1951	3,99
1952	3,84
1953	3,79
1954	3,70
1955	3,56
1956	3,16
1957	3,00
1958	2,83
1959	2,65
1960	2,52
1961	2,34
1962	2,20
1963	2,06
1964	1,80
1965	1,61
1966	1,56
1967	1,40
1968	1,27
1969	1,16
1970	1,08

5 §

Närmare stadganden om tillämpningen av denna lag utfärdas genom förordning.

6 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972 och genom densamma upphäves lagen den 17 april 1964 om erläggande av dyrtidstillägg till trafikskadeersättningar (185/64).

Ersättningarna erlägges justerade enligt denna lag, första gången räknat från den 1 januari 1972.

Helsingfors den 17 december 1971.

Förordning om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån 876/1971

På föredragning av social- och hälsovårdsministern stadgas med stöd av 5 § lagen den 17 december 1971 om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (875/71):

1 §

Vid tillämpningen av lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (875/71) justeras de i nämnda lag avsedda fortlöpande ersättningar, vilka erlägges till följd av personskada så, att ersättningen divideras, om trafikskadan har inträffat före år 1972, med talet 216 eller, om skadan har inträffat år 1972 eller senare, med de i nämnda lag avsedda indextal, vilket fastställts för det år då olycksfallet inträffat, och kvoten multipliceras med respektive, för vederbörande år fastställda indextal.

2 §

Ersättning, som erlägges på grund av annan personskada än sådan som lett till döden, anses fortlöpande från ingången av den kalendermånad, som närmast följer på den månad, under vilken sex månader har förflutit från skadan.

3 §

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1972.

Helsingfors den 17 december 1971.

Lag om temporär ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån 1351/2004

I enlighet med riksdagens beslut

ändras temporärt 1 § i lagen av den 17 december 1971 om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (875/1971), sådan denna paragraf lyder i lag 1123/1983, som följer:

1 §

I de fortlöpande ersättningar som betalas ur trafikförsäkringen på grund av personskador görs en indexjustering utan hinder av vad som föreskrivs i 17 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) med tillämpning av indexet enligt nämnda moment och arbetspensionsindexet enligt 9 § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961), enligt vad som bestäms nedan.

Fortlöpande ersättningar för inkomstbortfall och familjpensioner justeras till utgången av det kalenderår då den skadelidande uppnår eller förmånslåtaren skulle ha uppnått pensionsåldern med ett index där avvägningkoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och avvägningkoefficienten för förändringen i prisnivån 0,5. Därefter tillämpas ett index där avvägningkoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och avvägningkoefficienten för förändringen i prisnivån 0,8.

De övriga fortlöpande ersättningarna för personskador justeras med ett index där avvägningkoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och avvägningkoefficienten för förändringen i prisnivån 0,8.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och gäller till och med den 31 december 2005.

Denna lag tillämpas också på trafikskador som inträffat före lagens ikraftträdande. Indexjusteringar enligt denna lag av andra fortlöpande ersättningar än ersättningar för inkomstbortfall och familjepensioner görs på det belopp som har justerats enligt indexnivån för 2004 enligt de indexjusteringsbestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

RP 249/2004

ShUB 40/2004

RSv 210/2004

Helsingfors den 30 december 2004

Lag om ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån 1097/2005

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 17 december 1971 om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (875/1971) 1 §, sådan den lyder i lag 1123/1983, som följer:

1 §

De fortlöpande ersättningar till följd av personskada som betalas enligt olika lagar om trafikförsäkring indexjusteras med iakttagande av vad som föreskrivs i 9 § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961).

För bestämmande av inkomstbortfall och förlust av underhåll skall förvärvsinkomsten under olika år justeras till skadeårets nivå med den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

Denna lag tillämpas också på trafikskador som har inträffat före lagens ikraftträdande.

Indexjustering enligt 1 § 1 mom. och justering av förvärvsinkomster med lönekoeficienten enligt 1 § 2 mom. görs på ett belopp som har justerats till en indexnivå motsvarande året 2005 enligt de indexjusteringsbestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

RP 178/2005

ShUB 39/2005

RSv 209/2005

HISTORIEUPPGIFTER

Löneindextal enligt lagen om pension för arbetstagare (395/1961)

(Förf. saml. 875/71 1 § och 876/71 1 §;)

År	Indextal	Förf. saml.
1971	216	693/70
1972	247	751/71
1973	274	748/72
1974	315	820/73
1975	383	831/74
1976	462	930/75
1977	524	895/76
1978	573	810/77
1979	608	847/78
1980	665	812/79
1981	745	737/80
1982	836	737/81
1983	915	782/82
1984	1006	809/83
1985	1088	757/84
1986	1165	839/85
1987	1225	788/86
1988	1291	813/87
1989	1387	927/88
1990	1481	942/89
1991	1595	940/90
1992	1682	1296/91
1993	1688	1343/92
1994	1688	1074/93
1995	1712	760/94
1996	1760/1737	1519/95
1997	1791/1754	741/96
1998	1825/1783	957/97
1999	1868/1812	778/98

HISTORIEUPPGIFTER

2000	1903/1838	977/1999
2001	1981/1912	883/2000
2002	2054/1968	869/2001
2003	2103/2002	867/2002
2004	2151/2028	895/2003

Enligt lagen om temporär ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (1351/2004) görs en indexjustering i de ersättningar som betalas ur trafikförsäkringen på grund av personskador med tillämpning av indextalen enligt 17 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) och 9 § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961)(se tillämpningsanvisning 10,11,12 och 13/2004)

År	Indextal	Lönekoeficient	Förf. saml.
2005	2191/2047	1,028	924/2004 och 923/2004

Indexsystemet har ändrats fr.o.m. 1.1.2006 (lagen om ändring av 1 § i lagen om bindande av vissa trafikskade-ersättningar vid lönenivån 1097/2005) på så sätt, att pensionsindexet tillämpas på sådana fortlöpande ersättningar som betalas ut. En fortlöpande ersättning, vars utbetalning börjar i framtiden skall omräknas tillnivån för det år då utbetalningen inleds med en lönekoeficient eller för tidigare års del med det index som gällt vid respektive tidpunkt och fr.o.m. 2005 med lönekoeficienten (se tillämpningsanvisning 2/2006).

År	Indextal	Lönekoeficient	Förf. saml.
2006	2081	1,063	845/2005 och 844/2005
2007	2127	1,100	927/2006 och 926/2006
2008	2178	1,124	917/2007 och 916/2007
2009	2286	1,192	660/2008 och 659/2008
2010	2292	1,231	817/2009 och 816/2009
2011	2323	1,253	900/2010 och 899/2010
2012	2407	1,291	1091/2011 och 1090/2011
2013	2475	1,327	583/2012 och 582/2012
2014	2509	1,350	724/2013 och 723/2013
2015	2519	1,363	867/2014 och 839/2014
2016	2519	1,373	1290/2015 och 1289/2015
2017	2534	1,389	890/2016 och 891/2016
2018	2548	1,391	709/2017 och 708/2017
2019	2585	1,417	837/2018 och 836/2018
2020	2617	1,446	1031/2019 och 1030/2019
2021	2631	1,465	716/2020 och 715/2020
2022	2691	1,501	897/2021 och 896/2021

Sammanräknade belopp fr.o.m. 2010 av de så kallade arbetstagarpremier, som avdras från ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen:

2010	5,83 %
2011	6,12 %
2012	6,57 %
2013	6,49 %
2014	6,89 %
2015	7,13 %
2016	7,67 %
2017	7,75 %
2018	8,25 %
2019	8,25 %
2020	8,40 %
2021	8,55 %
2022	8,65 %

Sveda och värk

Normersättningarnas markbelopp

	A	B1	B2	C1	C2	C3
1.1.60–31.5.63	nej	nej–200	50–600	100–2 000	500–4 000	1 500–
1.6.63–31.12.64	nej	nej–250	200–750	400–2 250	800–4 500	1 600–
1.1.65–31.12.66	nej	50–400	250–1 000	500–2 750	900–5 250	1 800–
1.1.67–31.12.67	nej	60–450	300–1 200	600–3 200	1 000–6 000	2 000–
1.1.68–31.3.70	nej	60–500	300–1 300	700–3 500	1 100–6 500	2 200–
1.4.70–31.12.71	nej	70–600	350–1 500	750–4 000	1 350–7 800	2 700–
1.1.72–31.12.72	nej	80–700	400–1 800	900–4 800	1 600–9 500	3 200–
1.1.73–31.12.73	nej	90–750	450–2 000	1 000–5 300	1 800–10 500	3 500–
1.1.74–31.12.74	nej	100–900	500–2 300	1 200–6 000	2 000–12 000	4 000–
1.1.75–31.12.75	nej	120–1 100	600–2 800	1 500–7 300	2 500–15 000	5 000–
1.1.76–31.12.76	nej	140–1 300	700–3 300	1 800–8 700	3 000–18 000	6 000–
1.1.77–31.12.77	nej	150–1 400	750–3 500	2 000–9 400	3 200–19 000	6 500–
1.1.78–31.12.78	nej	160–1 500	800–3 800	2 200–10 300	3 500–21 000	7 000–
1.1.79–31.12.79	nej	170–1 600	850–4 000	2 300–10 900	3 700–22 000	7 400–
1.1.80–31.12.80	nej	190–1 800	1 200–4 400	3 500–12 000	8 000–24 000	10 000–
1.1.81–31.12.81	nej	200–2 000	1 600–4 900	4 400–13 500	11 000–27 000	15 000–
1.1.82–31.12.82	nej	220–2 200	1 800–5 400	4 800–15 000	12 000–30 000	20 000–
1.1.83–31.12.83	nej	240–2 400	2 400–5 900	5 900–16 400	15 000–33 000	25 000–
1.1.84–31.12.84	nej	300–2 600	2 600–6 500	6 500–18 000	18 000–33 000	33 000–
1.1.85–31.12.85	nej	300–2 800	2 800–7 000	7 000–19 500	19 500–36 000	36 000–
1.1.86–31.12.86	nej	350–3 000	3 000–7 500	7 500–21 000	21 000–38 000	38 000–
1.1.87–31.12.87	nej	400–3 200	3 200–8 000	8 000–22 000	22 000–40 000	40 000–
1.1.88–31.12.88	nej	420–3 400	3 400–8 400	8 400–23 000	23 000–42 000	42 000–
1.1.89–31.12.89	nej	500–3 700	3 700–9 000	9 000–25 000	25 000–45 000	45 000–
1.1.90–31.12.90	nej	500–4 000	4 000–9 600	9 600–27 000	27 000–48 000	48 000–
1.1.91–31.12.91	nej	600–4 300	4 300–10 400	10 400–29 000	29 000–52 000	52 000–
1.1.92–31.12.92	nej	600–4 500	4 500–11 000	11 000–31 000	31 000–55 000	55 000–
1.1.93–31.12.94	nej	600–4 500	4 500–11 000	11 000–31 000	31 000–55 000	55 000–
1.1.95–31.12.95	nej	1 000–5 000	5 000–12 000	12 000–32 000	32 000–60 000	60 000–
1.1.96–31.12.96	nej	1 000–5 000	5 000–12 000	12 000–33 000	33 000–62 000	62 000–
1.1.97–31.12.97	nej	1 000–5 000	5 000–12 000	12 000–33 000	33 000–65 000	65 000–
1.1.98–31.12.98	nej	1 000–5 000	5 000–12 000	12 000–35 000	35 000–70 000	70 000–
1.1.99–31.12.00	nej	1 000–5 000	5 000–15 000	15 000–40 000	40 000–80 000	80 000–
1.1.01–31.12.01	nej	1 000–5 000	5 000–16 000	16 000–40 000	40 000–90 000	90 000–

Normersättningarnas eurobelopp

	A	B1	B2	C1	C2	C3
1.1.02–31.12.03	nej	200–1 000	1 000–2 800	2 800–7 000	7 000–16 000	16 000–
1.1.04–31.12.04	nej	200–1 000	1 000–2 800	2 800–7 200	7 200–16 400	16 400–
1.1.05–31.12.05	nej	200–1 000	1 000–2 900	2 900–7 300	7 300–16 700	16 700–

Fysiska skador

	1	2	3	4	5	6
1.1.06–31.12.06	nej	200–1 000	1 000–3 000	3 000–7 500	7 500–17 000	17 000–
1.1.07–31.12.07	nej	200–1 000	1 000–3 100	3 100–7 700	7 700–17 400	17 400–
1.1.08–31.12.08	nej	200–1 000	1 000–3 200	3 200–7 900	7 900–17 800	17 800–
1.1.09–31.12.09	nej	200–1 000	1 000–3 400	3 400–8 300	8 300–18 800	18 800–
1.1.10–31.12.10	nej	200–1 000	1 000–3 500	3 500–8 400	8 400–18 800	19 000–
1.1.11–31.12.11	nej	200–1 000	1 000–3 500	3 500–8 500	8 500–19 500	19 500–
1.1.12–31.12.12	nej	200–1 000	1 000–3 600	3 600–8 700	8 700–20 000	20 000–
1.1.13–31.12.13	nej	200–1 000	1 000–3 700	3 700–8 900	8 900–20 500	20 500–
1.1.14–31.12.14	nej	200–1 200	1 200–3 800	3 800–9 000	9 000–20 800	20 800–
1.1.15–31.12.16	nej	200–1 200	1 200–3 800	3 800–9 000	9 000–20 900	20 900–
1.1.17–31.12.17	nej	300–1 200	1 200–3 800	3 800–9 100	9 100–21 000	21 000–
1.1.18–31.12.18	nej	300–1 200	1 200–3 800	3 800–9 100	9 100–21 100	21 100–
1.1.19–31.12.19	nej	300–1 200	1 200–3 900	3 900–9 200	9 200–21 400	21 400–
1.1.20–31.12.20	nej	300–1 200	1 200–3 900	3 900–9 300	9 300–21 700	21 700–
1.1.21–31.12.21	nej	300–1 200	1 200–3 900	3 900–9 300	9 300–21 800	21 800–
1.1.2022 –	nej	300–1 300	1 300–4 100	4 100–9 600	9 600–22 200	22 200–

Psykiska skador

	psykiskt men som är obetydligare än lindrigt men*	lindrigt psykiskt men*	svårt psykiskt men
1.1.2006–31.12.2006	100–500	500–3 000	3 000–7 500
1.1.2007–31.12.2007	100–500	500–3 100	3 100–7 700
1.1.2008–31.12.2008	100–500	500–3 200	3 200–7 900
1.1.2009–31.12.2009	100–500	500–3 400	3 400–8 300
1.1.2010–31.12.2010	100–500	500–3 500	3 500–8 400
1.1.2011–31.12.2011	100–500	500–3 500	3 500–8 500
1.1.2012–31.12.2012	100–500	500–3 600	3 600–8 700
1.1.2013–31.12.2013	100–500	500–3 700	3 700–8 900
1.1.2014–31.12.2016	100–500	500–3 800	3 800–9 000
1.1.2017–31.12.2018	300–1 200	1 200–3 800	3 800–9 100
1.1.2019–31.12.2019	300–1 200	1 200–3 900	3 900–9 200
1.1.2020–31.12.2021	300–1 200	1 200–3 900	3 900–9 300
1.1.2022 –	300–1 300	1 300–4 100	4 100–9 600

*) fr.o.m.1.1.2022 lindrigt psykiskt men/psykiskt men som är lindrigare än svårt

Bestående lyte och men

Normersättningarnas markbelopp; grundskalan

1.1.1960–31.12.1964	20 000	1.1.1975–31.12.1975	60 000
1.1.1965–31.12.1966	24 000	1.1.1976–31.12.1976	70 000
1.1.1967–31.12.1967	28 000	1.1.1977–31.12.1977	75 000
1.1.1968–31.3.1970	30 000	1.1.1978–31.12.1978	80 000
1.4.1970–31.12.1971	34 000	1.1.1979–31.12.1979	85 000
1.1.1972–31.12.1972	40 000	1.1.1980–31.12.1980	90 000
1.1.1973–31.12.1973	44 000	1.1.1981–31.12.1981	100 000
1.1.1974–31.12.1974	50 000	1.1.1982–31.12.1982	115 000

Normersättningarnas markbelopp enligt invaliditetsklass

	Ung person	Grundskala
1.1.1982–31.12.1982	3 100 mk/invaliditetsklass	6 300 mk/invaliditetsklass
1.1.1983–31.12.1983	3 450 mk/invaliditetsklass	6 900 mk/invaliditetsklass
1.1.1984–31.12.1984	3 800 mk/invaliditetsklass	7 600 mk/invaliditetsklass
1.1.1985–31.12.1985	4 100 mk/invaliditetsklass	8 200 mk/invaliditetsklass
1.1.1986–31.12.1986	4 400 mk/invaliditetsklass	8 800 mk/invaliditetsklass
1.1.1987–31.12.1987	4 600 mk/invaliditetsklass	9 200 mk/invaliditetsklass
1.1.1988–31.12.1988	4 850 mk/invaliditetsklass	9 700 mk/invaliditetsklass
1.1.1989–31.12.1989	5 200 mk/invaliditetsklass	10 400 mk/invaliditetsklass
1.1.1990–31.12.1990	5 600 mk/invaliditetsklass	11 200 mk/invaliditetsklass
1.1.1991–31.12.1991	6 000 mk/invaliditetsklass	12 000 mk/invaliditetsklass
1.1.1992–31.12.1992	6 350 mk/invaliditetsklass	12 700 mk/invaliditetsklass
1.1.1993–31.12.1994	6 350 mk/invaliditetsklass	12 700 mk/invaliditetsklass
1.1.1995–31.12.1995	6 500 mk/invaliditetsklass	13 000 mk/invaliditetsklass
1.1.1996–31.12.1996	6 700 mk/invaliditetsklass	13 400 mk/invaliditetsklass
1.1.1997–31.12.1997	6 800 mk/invaliditetsklass	13 600 mk/invaliditetsklass
1.1.1998–31.12.1999	7 000 mk/invaliditetsklass	14 000 mk/invaliditetsklass *)
1.1.2000–31.12.2000	7 300 mk/invaliditetsklass	14 600 mk/invaliditetsklass
1.1.2001–31.12.2001	7 600 mk/invaliditetsklass	15 200 mk/invaliditetsklass

Normersättningarnas eurobelopp enligt invaliditetsklass

	Ung person	Grundskala
1.1.2002–31.12.2002	1 325 € / invaliditetsklass	2 650 € / invaliditetsklass
1.1.2003–31.12.2003	1 355 € / invaliditetsklass	2 710 € / invaliditetsklass
1.1.2004–31.12.2004	1 385 € / invaliditetsklass	2 770 € / invaliditetsklass
1.1.2005–31.12.2005	1 410 € / invaliditetsklass	2 820 € / invaliditetsklass
1.1.2006–31.12.2006	1 445 € / invaliditetsklass	2 890 € / invaliditetsklass ⁽¹⁾
1.1.2007–31.12.2007	1 485 € / invaliditetsklass	2 970 € / invaliditetsklass ⁽²⁾
1.1.2008–31.12.2008	1 515 € / invaliditetsklass	3 030 € / invaliditetsklass ⁽³⁾
1.1.2009–31.12.2009	1 600 € / invaliditetsklass	3 200 € / invaliditetsklass ⁽⁴⁾
1.1.2010–31.12.2010	1 625 € / invaliditetsklass	3 250 € / invaliditetsklass ⁽⁵⁾
1.1.2011–31.12.2011	1 650 € / invaliditetsklass	3 300 € / invaliditetsklass ⁽⁶⁾
1.1.2012–31.12.2012	1 700 € / invaliditetsklass	3 400 € / invaliditetsklass ⁽⁷⁾
1.1.2013–31.12.2013	1 750 € / invaliditetsklass	3 500 € / invaliditetsklass ⁽⁸⁾
1.1.2014–31.12.2014	1 775 € / invaliditetsklass	3 550 € / invaliditetsklass ⁽⁹⁾
1.1.2015–31.12.2016	1 780 € / invaliditetsklass	3 560 € / invaliditetsklass ⁽¹⁰⁾
1.1.2017–31.12.2017	2 000 € / invaliditetsklass	4 000 € / invaliditetsklass ⁽¹¹⁾
1.1.2018–31.12.2018	2 010 € / invaliditetsklass	4 020 € / invaliditetsklass ⁽¹²⁾
1.1.2019–31.12.2019	2 040 € / invaliditetsklass	4 080 € / invaliditetsklass ⁽¹³⁾
1.1.2020–31.12.2020	2 065 € / invaliditetsklass	4 130 € / invaliditetsklass ⁽¹⁴⁾
1.1.2021–31.12.2021	2 075 € / invaliditetsklass	4 150 € / invaliditetsklass ⁽¹⁵⁾
1.1.2022 –	2 120 € / invaliditetsklass	4 240 € / invaliditetsklass ⁽¹⁶⁾

*) Obs 1.1.1999 – 31.12.2005 har grundersättningen för bestående lyte och men enligt klasserna 16 – 20 höjts med koefficienterna 1.1 – 1.5.

1) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.–31.12.2006

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	43 350 €	86 700 €
19	38 437 €	76 874 €
18	33 813 €	67 626 €
17	29 478 €	58 956 €
16	25 432 €	50 864 €

2) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.–31.12.2007

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	44 550 €	89 100 €
19	39 501 €	79 002 €
18	34 749 €	69 498 €
17	30 294 €	60 588 €
16	26 136 €	52 272 €

3) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2008–31.12.2008

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	45 450 €	90 900 €
19	40 299 €	80 598 €
18	35 451 €	70 902 €
17	30 906 €	61 812 €
16	26 664 €	53 328 €

4) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2009–31.12.2009

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	48 000 €	96 000 €
19	42 560 €	85 120 €
18	37 440 €	74 880 €
17	32 640 €	65 280 €
16	28 160 €	56 320 €

5) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2010–31.12.2010

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	48 750 €	97 500 €
19	43 225 €	86 450 €
18	38 025 €	76 050 €
17	33 150 €	66 300 €
16	28 600 €	57 200 €

6) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2011–31.12.2011

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	49 500 €	99 000 €
19	43 890 €	87 780 €
18	38 610 €	77 220 €
17	33 660 €	67 320 €
16	29 040 €	58 080 €

7) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2012–31.12.2012

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	51 000 €	102 000 €
19	45 220 €	90 440 €
18	39 780 €	79 560 €
17	34 680 €	69 360 €
16	29 920 €	59 840 €

8) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2013–31.12.2013

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	52 500 €	105 000 €
19	46 550 €	93 100 €
18	40 950 €	81 900 €
17	35 700 €	71 400 €
16	30 800 €	61 600 €

9) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2014–31.12.2014

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	53 250 €	106 500 €
19	47 215 €	94 430 €
18	41 535 €	83 070 €
17	36 210 €	72 420 €
16	31 240 €	62 480 €

10) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2015–31.12.2016

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	53 400 €	106 800 €
19	47 348 €	94 696 €
18	41 652 €	83 304 €
17	36 312 €	72 624 €
16	31 328 €	62 656 €

11) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2017–31.12.2017

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	60 000 €	120 000 €
19	53 200 €	106 400 €
18	46 800 €	93 600 €
17	40 800 €	81 600 €
16	35 200 €	70 400 €

12) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2018–31.12.2018

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	60 300 €	120 600 €
19	53 466 €	106 400 €
18	47 034 €	94 068 €
17	41 004 €	82 008 €
16	35 376 €	70 752 €

13) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2019–31.12.2019

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	61 200 €	122 400 €
19	54 264 €	108 528 €
18	47 736 €	95 472 €
17	41 616 €	83 232 €
16	35 904 €	71 808 €

14) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2020–31.12.2020

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	61 950 €	123 900 €
19	54 929 €	109 858 €
18	48 321 €	96 642 €
17	42 126 €	84 252 €
16	36 344 €	72 688 €

15) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2021–31.12.2021

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	62 250 €	124 500 €
19	55 195 €	110 390 €
18	48 555 €	97 110 €
17	42 330 €	84 660 €
16	36 520 €	73 040 €

16) Invaliditetsklasserna 16–20, 1.1.2022–

invaliditetsklass	ung person	grundskala
20	63 600 €	127 200 €
19	56 392 €	112 784 €
18	49 608 €	99 216 €
17	43 248 €	86 496 €
16	37 312 €	74 624 €

Bestående kosmetiskt men**Normersättningarnas marktbelopp; grundskalan**

16.3.1973–31.12.1974	11 000
1.1.1975–31.12.1975	12 000
1.1.1976–31.12.1976	14 000
1.1.1977–31.12.1977	15 000
1.1.1978–31.12.1978	16 000
1.1.1979–31.12.1979	17 000
1.1.1980–31.12.1980	18 000
1.1.1981–31.12.1981	20 000
1.1.1982–31.12.1982	23 000

Normersättningarnas markbelopp som baserar sig på invaliditetsklassificeringen

	1 a	1 b	1 c	2 a	2 b
1.1.83–31.12.83	1 500–3 500	3 500–8 500	8 500–15 000	15 000–28 000	över 28 000
1.1.84–31.12.84	1 600–3 800	3 800–9 300	9 300–16 500	16 500–31 000	över 31 000
1.1.85–31.12.85	1 700–4 100	4 100–10 000	10 000–18 000	18 000–34 000	över 34 000
1.1.86–31.12.86	1 800–4 400	4 400–10 700	10 700–19 000	18 000–36 000	över 36 000
1.1.87–31.12.87	2 300–5 500	5 500–13 500	13 500–24 000	24 000–45 000	över 45 000
1.1.88–31.12.88	2 400–6 000	6 000–14 000	14 000–25 000	25 000–47 000	över 47 000
1.1.89–31.12.89	2 600–6 500	6 500–15 000	15 000–27 000	27 000–50 000	över 50 000
1.1.90–31.12.90	2 800–7 000	7 000–16 000	16 000–29 000	29 000–53 000	över 53 000
1.1.91–31.12.91	3 000–8 000	8 000–17 000	17 000–31 000	31 000–57 000	över 57 000
1.1.92–31.12.92	3 200–8 400	8 400–18 000	18 000–33 000	33 000–60 000	över 60 000
1.1.93–31.12.93	3 200–8 400	8 400–18 000	18 000–33 000	33 000–60 000	över 60 000
1.1.95–31.12.95	3 500–9 000	9 000–18 000	18 000–35 000	35 000–70 000	över 70 000
1.1.96–31.12.96	3 500–9 000	9 000–19 000	19 000–36 000	36 000–72 000	över 72 000
1.1.97–31.12.97	3 500–9 000	9 000–18 000	18 000–35 000	35 000–75 000	över 75 000
1.1.98–31.12.98	4 000–10 000	10 000–20 000	20 000–40 000	40 000–80 000	över 80 000
1.1.99–31.12.00	4 000–10 000	10 000–25 000	25 000–50 000	50 000–100 000	över 100 000
1.1.01–31.12.01	4 000–10 000	10 000–27 000	27 000–50 000	50 000–110 000	över 110 000

Normersättningarnas eurobelopp som baserar sig på invaliditetsklassificeringen

	1 a	1 b	1 c	2 a	2 b
1.1.02–31.12.02	700–1 800	1 800–4 500	4 500–9 000	9 000–18 000	över 18 000
1.1.03–31.12.03	700–1 800	1 800–4 700	4 700–9 200	9 200–18 000	över 18 000
1.1.04–31.12.04	700–1 800	1 800–4 800	4 800–9 400	9 400–19 000	över 19 000
1.1.05–31.12.05	700–1 900	1 900–4 900	4 900–9 600	9 600–19 300	över 19 300
	1	2	3	4	5
1.1.06–31.12.06	700–1 900	1 900–5 000	5 000–9 800	9 800–19 700	över 19 700
1.1.07–31.12.07	800–2 000	2 000–5 100	5 100–10 000	10 000–20 100	över 20 100
1.1.08–31.12.08	800–2 000	2 000–5 200	5 200–10 200	10 200–20 500	över 20 500
1.1.09–31.12.09	800–2 100	2 100–5 500	5 500–10 800	10 800–21 600	över 21 600
1.1.10–31.12.10	800–2 100	2 100–5 600	5 600–11 000	11 000–22 000	över 22 000
1.1.11–31.12.11	800–2 100	2 100–5 700	5 700–11 200	11 200–22 300	över 22 300
1.1.12–31.12.12	800–2 200	2 200–5 800	5 800–11 500	11 500–23 000	över 23 000
1.1.13–31.12.13	800–2 200	2 200–5 900	5 900–11 800	11 800–23 600	över 23 600
1.1.14–31.12.14	800–2 200	2 200–6 000	6 000–12 000	12 000–23 900	över 23 900
1.1.15–31.12.16	800–2 200	2 200–6 000	6 000–12 000	12 000–24 000	över 24 000
1.1.17–31.12.17	800–2 200	2 200–6 000	6 000–12 100	12 100–24 100	över 24 100
1.1.18–31.12.18	800–2 200	2 200–6 000	6 000–12 200	12 200–24 200	över 24 200
1.1.19–31.12.19	800–2 300	2 300–6 100	6 100–12 400	12 400–24 500	över 24 500
1.1.20–31.12.20	800–2 300	2 300–6 200	6 200–12 600	12 600–24 800	över 24 800
1.1.21–31.12.21	800–2 300	2 300–6 200	6 200–12 700	12 700–24 900	över 24 900
1.1.2022–	900–2 400	2 400–6 400	6 400–13 000	13 000–25 300	över 25 300

Hjälplöshetsbidrag fr.o.m. 1.4.1962, vårdbidrag fr.o.m. 1.1.1989 och klädbidrag

	hjälpöshetsbidrag/vårdbidrag (inom parentes till en blind för de två första åren och därefter)	klädbidrag
1.4.1962–31.5.1964		
mark/dag	6,25 (6,25 och 3,20)	0,50
	5,00	0,40
	3,50	0,20
	2,00	0,15
1.6.1964–30.4.1966		
mark/dag	7,50 (7,50 och 3,75)	0,60
	6,00	0,45
	4,20	0,25
	2,25	0,20
1.5.1966–29.2.1968		
mark/dag	8,75 (8,75 och 4,48)	0,70
	7,00	0,56
	4,90	0,29
	2,80	0,23
1.3.1968–28.2.1970		
mark/dag	11,00 (11,00 och 5,65)	0,80
	8,80	0,64
	6,15	0,33
	3,50	0,26
1.3.1970–31.12.1971		
mark/dag	13,00 (13,00 och 6,50)	1,00
	10,40	0,75
	7,15	0,38
	3,90	0,28
1.1.1972–31.12.1972		
mark/dag	16,00 (16,00 och 8,00)	1,28
	12,80	0,96
	8,80	0,48
	4,80	0,32

1.1.1973–31.12.1973

mark/dag	18,00 (18,00 och 9,00)	1,44
	14,40	1,08
	9,90	0,54
	5,40	0,36

1.1.1974–31.12.1974

mark/dag	20,00 (20,00 och 10,00)	1,64
	16,00	1,23
	11,00	0,62
	6,00	0,41

1.1.1975–31.12.1975

mark/dag	25,00 (25,00 och 12,50)	2,00
	20,00	1,50
	13,75	0,75
	7,50	0,50

1.1.1976–31.12.1976

mark/dag	30,00 (30,00 och 15,00)	2,40
	24,00	1,80
	16,50	0,90
	9,00	0,60

1.1.1977–31.12.1977

mark/dag	34,00 (34,00 och 17,00)	2,72
	27,20	2,04
	18,70	1,02
	10,20	0,68

1.1.1978–31.12.1978

mark/dag	37,00 (37,00 och 18,50)	2,96
	29,60	2,22
	20,35	1,11
	11,10	0,74

1.1.1979–31.12.1979

mark/dag	39,00 (39,00 och 19,50)	3,16
	31,20	2,37
	21,45	1,19
	11,70	0,79

HISTORIEUPPGIFTER

1.1.1980–31.12.1980

mark/dag	43,00 (43,00 och 21,50)	3,44
	34,40	2,58
	23,65	1,29
	12,90	0,86

1.1.1981–31.12.1981

mark/dag	48,00 (48,00 och 24,00)	3,88
	38,40	2,91
	26,40	1,46
	14,40	0,97

1.1.1982–31.12.1982

mark/dag	54,00 (54,00 och 27,00)	4,32
	43,20	3,24
	29,70	1,62
	16,20	1,08

1.1.1983–31.12.1983

mark/dag	59,00 (59,00 och 29,50)	4,76
	47,20	3,57
	32,45	1,79
	17,70	1,19

1.1.1984–31.12.1984

mark/dag	65,00 (65,00 och 32,50)	5,24
	52,00	3,93
	35,75	1,97
	19,50	1,31

1.1.1985–31.12.1985

mark/dag	71,00 (71,00 och 35,50)	5,64
	56,80	4,23
	39,05	2,12
	21,30	1,41

1.1.1986–31.12.1986

mark/dag	76,00 (76,00 och 38,00)	6,04
	60,80	4,53
	41,80	2,27
	22,80	1,51

1.1.1987–31.12.1987

mark/dag	79,00 (79,00 och 39,50)	6,36
	63,20	4,77
	43,45	2,39
	23,70	1,59

1.1.1988–31.12.1988

mark/dag	84,00 (84,00 och 42,00)	6,68
	67,20	5,01
	46,20	2,51
	25,20	1,67

1.1.1989–31.12.1989

mark/dag	90,00 (90,00 och 45,00)	7,20
	72,00	5,40
	49,50	2,70
	27,00	1,80

1.1.1990–31.12.1990

mark/dag	96,00 (96,00 och 48,00)	7,70
	76,80	5,80
	52,80	2,90
	28,80	1,90

1.1.1991–31.12.1991

mark/dag	103,00 (103,00 och 51,50)	8,28
	82,40	6,21
	56,65	3,11
	30,90	2,07

1.1.1992–31.12.1992

mark/dag	109,00 (109,00 och 54,50)	8,72
	87,20	6,54
	59,95	3,27
	32,70	2,18

1.1.1993–31.12.1994

mark/dag	109,00 (109,00 och 54,50)	8,76
	87,20	6,57
	59,95	3,29
	32,70	2,19

HISTORIEUPPGIFTER

1.1.1995–31.12.1995

mark/dag	111,00 (111,00 och 55,50)	8,88
	88,80	6,66
	61,05	3,33
	33,30	2,22

1.1.1996–31.12.1996

mark/dag	114,00 (114,00 och 57,00)	9,12
	91,20	6,84
	62,70	3,42
	34,20	2,28

1.1.1997–31.12.1997

mark/dag	116,00 (116,00 och 58,00)	9,28
	92,80	6,96
	63,80	3,48
	34,80	2,32

1.1.1998–31.12.1998

mark/dag	118,00 (118,00 och 59,00)	9,48
	94,40	7,11
	64,90	3,56
	35,40	2,37

1.1.1999–31.12.1999

mark/dag	121,00 (121,00 och 60,50)	9,68
	96,80	7,26
	66,55	3,63
	36,30	2,42

1.1.2000–31.12.2000

mark/dag	123,00 (123,00 och 61,50)	9,88
	98,40	7,41
	67,65	3,71
	36,90	2,47

1.1.2001–31.12.2001

mark/dag	128,00 (128,00 och 64,00)	10,28
	102,40	7,71
	70,40	3,86
	38,40	2,57

1.1.2002–31.1.2003

euro/dag	22,35 (22,35 och 11,18)	1,79
	17,88	1,34
	12,29	0,67
	6,71	0,45

1.2.2003–31.12.2003

euro/dag	22,88 (22,88 och 11,44)	1,83
	15,45	0,46
	6,87	

1.1.2004–31.12.2004

euro/dag	23,41 (23,41 och 11,71)	1,87
	15,80	0,47
	7,03	

1.1.2005–31.12.2005

euro/dag	23,63 (23,63 och 11,82)	1,89
	15,95	0,47
	7,10	

1.1.2006–31.12.2006

euro/dag	24,02 (24,02 och 12,01)	1,92
	16,21	0,48
	7,21	

1.1.2007–31.12.2007

euro/dag	24,55 (24,55 och 12,28)	1,96
	16,57	0,49
	7,37	

1.1.2008–31.12.2008

euro/dag	25,14 (25,14 och 12,57)	2,01
	16,97	0,50
	7,55	

1.1.2009–31.12.2009

euro/dag	26,39 (26,39 och 13,20)	2,11
	17,81	0,53
	7,92	

HISTORIEUPPGIFTER

1.1.2010–31.12.2010

euro/dag	26,46 (26,46 och 13,23)	2,11
	17,86	0,53
	7,95	

1.1.2011–31.12.2011

euro/dag	26,82 (26,82 och 13,41)	2,14
	18,10	0,54
	8,05	

1.1.2012–31.12.2012

euro/dag	27,78 (27,78 och 13,89)	2,22
	18,75	0,56
	8,34	

1.1.2013–31.12.2013

euro/dag	28,57 (28,57 och 14,29)	2,28
	19,28	0,57
	8,58	

1.1.2014–31.12.2014

euro/dag	28,96 (28,96 och 14,48)	2,31
	19,55	0,58
	8,70	

1.1.2015–31.12.2016

euro/dag	29,08 (29,08 och 14,54)	2,32
	19,63	0,58
	8,73	

1.1.2017–31.12.2017

euro/dag	29,25 (29,25 och 14,63)	2,33
	19,74	0,59
	8,79	

1.1.2018–31.12.2018

euro/dag	29,41 (29,41 och 14,71)	2,35
	19,85	0,59
	8,84	

1.1.2019–31.12.2019

euro/dag	29,84 (29,84 och 14,92)	2,38
	20,14	0,60
	8,96	

NORMERSÄTTNINGARNA VID OLIKA TIDER

1.1.2020–31.12.2020

euro/dag	30,21 (30,21 och 15,11)	2,41
	20,39	0,61
	9,07	

1.1.2021–31.12.2021

euro/dag	30,37 (30,37 och 15,19)	2,42
	20,50	0,61
	9,12	

1.1.2022–

euro/dag	31,06 (31,06 och 15,53)	2,48
	20,97	0,62
	9,33	

Förteckning över trafikskadenämndens cirkulär fr.o.m. 1.1.1980, meddelande och anvisningar fr.o.m. 1.1.2001 och tillämpningsanvisningar fr.o.m. 1.1.2003

1980

Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1979	1/80
Ersättningstabell över markbeloppet för bestående lyte och men samt bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1980	2/80
Årlig hektarinkomst för lantbruksföretagare	3/80
Stilleståndersättning i trafikskador som inträffat 1.1.1980 eller därefter	4/80
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader fr.o.m. 1.1.1980	5/80
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1980	6/80
Normerna för årlig arbetsförtjänst för lastningsarbeten	7/80
Av sjukvård och rehabilitering åsamkade resekostnader och övriga därtill hörande kostnader	8/80
Utbetalande av den omtvistade delen av ersättningen	9/80
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1980	10/80
Förhandsjustering av fortlöpande ersättningar fr.o.m. 1.7.1980	11/80
Justering av grunderna för bestämmande av sveda och värk	12/80
Hörande av den skadelidande i utlåtandefrågan	13/80
Normerna för årlig arbetsförtjänst för jordbruks-, skogs- och lastningsarbeten	14/80
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1980	15/80
Hörande av den skadelidande i utlåtandefrågan	16/80
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1980	17/80
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1981	18/80
Ersättningsnormerna för sveda och värk samt bestående men samt bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1981	19/80
Årlig hektarinkomst för lantbruksföretagare	20/80
Stilleståndersättning i trafikskador som inträffat 1.1.1981 eller därefter	21/80
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader i trafikskador som inträffat 1.1.1981 eller därefter	22/80
Hjälplöshets- och klädbidrag	23/80

1981

Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1980	1/81
Avgifter som uppbärs av personer i varaktig anstaltsvård	2/81
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1981	3/81
Synpunkter på anhållan om utlåtande och ny blankett för anhållan	4/81

Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1981	5/81
Av sjukvård och rehabilitering åsamkade resekostnader och övrigadärtill hörande kostnader	6/81
Vårdavgifter för patienter i varaktigt anstaltsvård	7/81
Förhandsjustering av fortlöpande ersättningar fr.o.m. 1.7.1981	8/81
Normer för årlig arbetsförtjänst för lantbruksarbeten	9/81
Normer för årlig arbetsförtjänst för lastningsarbeten	10/81
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1981	11/81
Bestämmande av änkas/änklings familjepension då hon/han går i pension	12/81
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1981	13/81
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1982	14/81
Ersättning av förändringsarbeten i bostaden	15/81
Samordning mellan ersättningar på basen av trafikförsäkringslagen och vårdbidraget för barn på basen av folkpensionslagen fr.o.m. 1.7.1981	16/81
Årlig hektarinkomst för lantbruksföretagare	17/81
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1982	18/81
Nya ersättningsgrunder för familjepension, bestående lyte och men samt kosmetiskt men samt normerna för deras markbelopp fr.o.m. 1.1.1982	19/81
1982	
Menklassificering samt tabell över skadeklasserna	1/82
Stilleståndsersättning i trafikskador som inträffat i.1.1982 eller därefter	2/82
Hjälplöshets- och klädbidrag	3/82
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader i trafikskador som inträffat 1.1.1982 eller därefter	4/82
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1981	5/82
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1982	6/82
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	7/82
Lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare	8/82
I året ingående antalet arbetstimmar	9/82
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1982	10/82
Av sjukvård och rehabilitering åsamkade resekostnader och övriga därtill hörande kostnader	11/82
Tabeller över markbeloppen för bestående lyte och men	12/82
Förhandsjustering av fortlöpande ersättningar fr.o.m. 1.7.1982	13/82
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1982	14/82
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1982	15/82
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1983	16/82

HISTORIEUPPGIFTER

Förtroendeläkarens utlåtanden	17/82
Hjälplöshets- och klädbidrag	18/82
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1983	19/82
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m.1.1.1983	20/82
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1983	21/82
Uppskattad årlig arbetsinkomst för lantbruksföretagare fr.o.m. 1.1.1983	22/82

1983

Stilleståndersättning i trafikskador som inträffat 1.1.1983 eller därefter	1/83
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader i trafikskador som inträffat 1.1.1983 eller därefter	2/83
Ändring av folkpensionslagen	3/83
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1982	4/83
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	5/83
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1983	6/83
Dom av HD; användingen av trafikskadenämndens rekommendationer	7/83
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1983	8/83
Av sjukvård och rehabilitering åsamkade resekostnader och övriga därtill hörande kostnader	9/83
Förhandsjustering av fortlöpande ersättningar fr.o.m. 1.7.1983	10/83
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	11/83
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1983	12/83
Utslag av HD gällande minskning av ersättning för sveda och värk p g a eget vållande	13/83
Förändringsarbeten i bostaden	14/83
Beaktande av förskott och utbetalda ersättningar vid ersättande av bestående lyte och men, sveda och värk samt bestående kosmetiskt men	15/83
Avdrag av invalidpensionens barntillägg enligt folkpensionslagen från invalidpensionen enligt trafikförsäkringslagen	16/83
Trafikskadeersättning och vissa socialförsäkringsförmåner	17/83
Ersättningsgrunder för gravsten	18/83
Anhållan om utlåtande gällande årlig arbetsförtjänst	19/83
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1983	20/83
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1984	21/83
Hjälplöshets- och klädbidrag	22/83
Ersättning av kostnader för hyring av bil som hyrs utan förare i stället för skadad person- eller paketbil under stilleståndstiden	23/83
Stilleståndersättning i trafikskador som inträffat 1.1.1984 eller därefter	24/83

Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader i trafikskador som inträffat 1.1.1984 eller därefter	25/83
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1984	26/83
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1984	27/83
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1984	28/83
Årlig hektarinkomst för lantbruksföretagare	29/83

1984

Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningväde 1984	1/84
Vårdvavgifter för patienter per dag i varaktig anstaltvård fr.o.m. 1.1.1984	2/84
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1983	3/84
Förteckning över trafikskadenämndens cirkulär 1966–1983	4/84
Ändring av i § i lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån samt upphävande av 9 § 2 mom i lagen om pension för arbetstagare	5/84
Dom av högsta domstolen nr 2456/15.11.1983 gällande sveda och värk	6/84
Sakkunnigutlåtande om utländskt försäkringsbolags regressrätt	7/84
Upphävande av 47 § i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda	8/84
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	9/84
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1984	10/84
Beväringars dagpenningar 1953–1984	11/84
Förhandsjustering av fortlöpande ersättningar fr.o.m. 1.7.1984	12/84
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1984	13/84
Sakkunnigutlåtande om ersättning från trafikförsäkringen för extra kostnader för skoltransport som föranletts av kroppsskada p g a trafikskada samt om kommuns regressrätt i trafikförsäkringen i allmänhet	14/84
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1984	15/84
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1985	16/84
Hjälplöshets- och klädbidrag	17/84
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1985	18/84
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1985	19/84
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1985	20/84
Årlig hektarinkomst för lantbruksföretagare	21/84
Stilleståndersättning för stilleståndstid som börjat efter 1.1.1985	22/84
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader fr.o.m. 1.1.1985	23/84
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om förhöjning av vissa underhållsbidrag och underhållsstöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	24/84
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1985	25/84

1985

Ändring av trafikförsäkringslagen	1/85
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	2/85
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1984	3/85
Stadgandena om trafikförsäkringsersättningarnas dröjsmålsränta samt ersättningarnas förhöjning	4/85
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	5/85
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1985	6/85
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1985	7/85
Ersättning från trafikförsäkringen för kostnader för begravning och övriga kostnader i samband med begravning	8/85
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1986	9/85
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1985	10/85
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	11/85
Hjälplöshets- och klädbidrag	12/85
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om förhöjning av vissa underhållsbidrag och underhållsstöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	13/85
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1986	14/85
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt med fr.o.m. 1.1.1986	15/85
Om hur klassen för sveda och värk samt bestående kosmetiskt men tecknas	16/85
Stilleståndsersättning för stilleståndstid som börjat efter 1.1.1986	17/85
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader fr.o.m. 1.1.1986	18/85
Familjepensionens begynnelsestidpunkt	19/85
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1986	20/85
Utlåtanden om bestående kosmetiskt men år 1984	21/85
Årlig arbetsförtjänst för lantbruksföretagare	22/85

1986

Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1986	1/86
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1985	2/86
Ersättning för hyreskostnaderna för fordon som hyrts i stället för leasing-bil	3/86
Avdrag av tilläggsdelen enligt folkpensionslagen från ersättningen för förlust av arbetsförtjänst enligt trafikförsäkringslagen	4/86
Ersättning för värnpliktstid	5/86
Ersättning för resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	6/86
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1986	7/86
Anhållan om utlåtande av trafikskadenämnden	8/86

Beräkningen av minskning p g a eget vållande gällanden personskadeersättningen vid kollisioner	9/86
Dagpenning för värnplikttid	10 /86
Utlåtande om bestående kosmetiskt men år 1985	11/86
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1986	12/86
Trafikförsäkringsersättning för skadade trädgårds- och parkträd, buskar samt övriga prydnadsväxter	13/86
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1986	14/86
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1987	15/86
Hjälplöshets- och klädbidrag 1987	16/86
Ersättningsnormerna för sveda och värk 1987	17/86
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men 1987	18/86
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men 1987	19/86
Stilleståndersättning för stilleståndstid som börjat efter 1.1.1987	20/86
Nya ersättningsgrunder för bussars transportkostnader fr.o.m. 1.1.1987	21/86
Trafikförsäkringsbolagens gemensamma ansvar vid trafikskador	22/86
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1987	23/86

1987

Kopior av blanketten för anhållan om utlåtande	1/87
Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	2/87
Vårdavgift för patient i varaktig anstaltsvård	3/87
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om den menklassificeringen som avses i lagen om olycksfallsförsäkring §8 a	4/87
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1986	5/87
Överförande av vissa av Olycksfallsverkets uppgifter till Statskontoret	6/87
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	7/87
Om skyldigheten att utbetala dröjsmålsränta på trafikförsäkringsersättningar	8/87
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1987	9/87
Bestämmande av ersättning i de fall då som följd av trafikskadan uppstår ärr som åsamkar bestående kosmetiskt men ehuru inte funktionellt men	10/87
Vårdavgiften för patient i varaktig anstaltsvård då den är lägre än vårdavgiften er dag i allmänna sjukhus III klass	11/87
Äktenskapsliknande förhållande – familjenpension i trafikförsäkringen	12/87
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1987	13/87
Dagpenning för värnplikttid	14/87
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1987	15/87
Indexjustering av fortlöpande ersättningar år 1988	16/87

HISTORIEUPPGIFTER

Ersättningsnormerna för sveda och värk 1988	17/87
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men 1988	18/87
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men 1988	19/87
Hjälplöshets- och klädbidrag 1988	20/87
Ersättning för trafikskada som fordonets ägare åsamkat annat fordon i hans ägo	21/87
Trafikförsäkringens giltighet på övningsbanor för körning i halt före	22/87
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1988	23/87
Ersättning för stillestånd fr.o.m. 1.1.1988	24/87
Bussarnas transportkostnader fr.o.m. 1.1.1988	25/87
Direktiv som anknyter till fastställandet av årsarbetsförtjänsten	26/87

1988

Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	1/88
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om höjande av vissa underhållsbidrag och -stöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	2/88
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1987	3/88
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	4/88
Utländsk försäkringsanstalts regressrätt till finsk trafikförsäkring, då det mellan Finland och utlandet finns en socialtrygghetskonvention	5/88
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1988	6/88
Nya förslag till trafikskadenämnden	7/88
Hur av folkpensionsanstalten utbetalade vårdbidrag och bidrag för lyte inverkar på trafikförsäkring ersättningarna	8/88
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1988	9/88
Årlig arbetsförtjänst vid arbetslöshet	10/88
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1988	11/88
Årlig arbetsförtjänst för lantbruksföretagare vid pensionsåldern	12/88
Ändring av 3 a § i lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare	13/88
Beaktande av förskott och utbetalda ersättningar i trafikskadenämndens utlåtanden angående bestående lyte och men, sveda och värk samt bestående kosmetiskt men	14/88
Ersättningen för bestående lyte och men fortlöpande i skadeklass 20	15/88
Anhållan om utlåtande av trafikskadenämnden	16/88
Indexjustering av fortlöpande ersättningar 1989	17/88
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1989	18/88
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1989	19/88
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1989	20/88

Vårdavgifterna per dag i allmänna sjukhus III klass	21/88
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om höjande av vissa underhållsbidrag och -stöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	22/88
Ersättning för skadade trädgårds- och parkträd	23/88
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1989	24/88
Lag om ändring av trafikförsäkringslagen 22 §	25/88
Trafikförsäkringens vårdbidrag	26/88
Klädbidrag fr.o.m. 1.1.1989	27/88
Ersättning för stillestånd fr.o.m. 1.1.1989	28/88
Bussarnas transportkostnader fr.o.m. 1.1.1989	29/88

1989

Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1988	1/89
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	2/89
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1989	3/89
Dagpenning för värnpliktstid	4/89
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1989	5/89
Avrundning av ersättningar för bestående lyte och men, sveda och värk samt bestående kosmetiskt men	6/89
Anhållan om utlåtande av trafikskadenämnden	7/89
Trafiksakadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1989	8/89
Indexjustering av fortlöpande ersättningar 1990	9/89
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1990	10/89
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1990	11/89
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1990	12/89
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1990	13/89
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1990	14/89
Tidsbegränsad familjepension	15/89
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om höjande av vissa underhållsbidrag och -stöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	16/89
Ersättning för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1990	17/89
Bussarnas transportkostnader fr.o.m. 1.1.1990	18/89
Vårdavgifterna per dag på allmänna sjukhus III klass	19/89

1990

Rätt till familjepension för barn som vårdats i den avlidnes och den efterlevande makens gemensamma hem	1/90
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.–31.12.1989	2/90

HISTORIEUPPGIFTER

Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	3/90
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1990	4/90
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–30.6.1990	5/90
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–30.9.1990	6/90
Indexjustering av fortlöpande ersättningar 1991	7/90
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1991	8/90
Ersättningsnormerna för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1991	9/90
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1991	10/90
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1991	11/90
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om höjande av vissa underhållsbidrag och -stöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	12/90
Ändringar i familjepensionslagen och deras inverkan på trafikförsäkringslagens familjepensionsförmåner samt ändring i begravningsbidrag enligt folkpensionslagen	13/90
Anvisningar om ersättning av kostnader för lånebil och blankett för utredning av behovet att använda bil	14/90
Ersättning för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1991	15/90
Bussarnas transportkostnader fr.o.m. 1.1.1991	16/90
Anvisningar om utredning av fördelningen av ansvaret för trafikrespektive patientskador	17/90

1991

Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	1/91
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1991	2/91
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.-31.12.1990	3/91
Vårdavgifterna per dag enligt lagen om specialiserad sjukvård	4/91
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.-30.6.1991	5/91
Dagpenning för värnpliktstid	6/91
Utredning av behovet av rehabilitering före beviljande av bestående pension	7/91
Indexjustering av fortlöpande ersättningar 1992	8/91
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1992	9/91
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1992	10/91
Ersättningsnormer för bestående kosmetisk men fr.o.m. 1.1.1992	11/91
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.-30.9.1991	12/91
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1992	13/91
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1992	14/91
Kostnader för transport av bussar	15/91
Beaktande av att ena benet blivit kortare samt därav förorsakat hållningsfel såsom grund till erättning för bestående kosmetisk men	16/91

1992

Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1992	1/92
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	2/92
Vårdavgifterna per dag enligt lagen om specialiserad sjukvård	3/92
Avgifter och ersättningar som uppbärs vid hälsovårdscentraler	4/92
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.10.-31.12.1991	5/92
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.-30.6.1992	6/92
Ersättning för bestående lyte och men till personer över 75 år	7/92
Klientavgifter inom social- och hälsovården 1993	till kännedom
Ersättningsnormer för bestående lyte och men, sveda och värk samt bestående kosmetisk men fr.o.m. 1.1.1993	8/92
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om höjande av vissa underhållsbidrag och underhållsstöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	9/92
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1993	10/92
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1993	11/92
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1993	12/92
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar 1993	13/92
Regler för hur samboförhållande och anhängig skilsmässa påverkar trafikförsäkringens familjepension	14/92

1993

Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.-31.12.1992	1/93
Stilleståndsersättningar för järnvägsmateriel fr.o.m. 1.1.1993	2/93
Klientavgifter inom social- och hälsovården 1993	3/93
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	4/93
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1993	5/93
Grunder för beräkning av naturaförmånernas penningvärde 1993	6/93
Dagpenning för värnpliktstid	7/93
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.-30.6.1993	8/93
Ersättningsnormer för bestående lyte och men, sveda och värk samt bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1994	9/93
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1994	10/93
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar 1994	11/93
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1994	12/93
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1994	13/93

HISTORIEUPPGIFTER

Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1994	14/93
1994	
Stilleståndsersättningar för järnvägsmateriel fr.o.m. 1.1.1994	1/94
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	2/94
Grunder för beräkning av naturaförmånernas penningvärde 1994	3/94
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.–31.12.1993	4/94
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–31.3.1994	5/84
Minskning på p g a medvållande vid rattfylleri	6/94
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar 1995	7/94
Ersättningsnormerna för bestående lyte och men 1995	8/94
Ersättningsnormerna för sveda och värk 1995	9/94
Ersättningsnormerna för bestående kosmetiskt men 1995	10/94
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1995	11/94
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1995	12/94
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1995	13/94
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1995	14/94
1995	
Beräkningsgrunderna för naturaförmånernas penningvärde 1995	1/95
Ersättning för resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	2/95
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.4.–31.12.1994	3/95
Skyldigheten att betala förhöjd ersättning fr.o.m. 1.5.1995	4/95
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.–30.6.1995	5/95
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1996	6/95
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1996	7/95
Ersättningsnormer för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1996	8/95
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1996	9/95
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1996	10/95
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1996	11/95
Ändring av 9 § i lagen om pension för arbetstagare och indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 1996	12/95
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 1996	13/95
Inverkan av ändringarna i folkpensionssystemet på trafikförsäkringens invalidpensioner	14/95
Referensränta bekräftat av Finlands Bank	15/95

1996

Grunder för beräkning av naturaförmånernas penningvärde 1996	1/96
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	2/96
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1996	3/96
Avdrag av folkpension från trafikförsäkringens pensioner	4/96
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1. - 20.6.1996	5/96
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 1997	6/96
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1997	7/96
Ersättningsnormer för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1997	8/96
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1997	9/96
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1997	10/96
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1997	11/96
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1997	12/96
Användning av index år 1997 för person i pensionåldern	13/96
Referensränta bekräftat av Finlands Bank	14/96

1997

Grunder för beräkning av naturaförmånernas penningvärde	1/97
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1997	2/97
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	3/97
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.7.-31.12.1996	4/97
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 1998	5/97
Ersättningsnormer för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1998	6/97
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1998	7/97
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1998	8/97
Ersättningar för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1998	9/97
Grunder för beräkning av naturaförmånernas penningvärde 1998	10/97
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	11/97
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1998	12/97

1998

Referensränta bekräftat av Finlands Bank	1/98
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1998	2/98

HISTORIEUPPGIFTER

Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1998	3/98
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 1999	4/98
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.1999	5/98
Ersättningsnormer för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.1999	6/98
Trafikförsäkringens vårdbidrag och klädbidrag fr.o.m. 1.1.1999	7/98
Beaktande av arbetstagarnas arbetspensionsavgift och arbetslöshetsförsäkringsavgift i samband med ersättningar för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen under 1999	8/98
Referensränta bekräftat av Finlands Bank	9/98
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.1999	10/98
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.1999	11/98
Lag om ändring av kraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpension fr. o. m. 1.1.1999	12/98
1999	
Grunder för beräkning av naturaförmånernas penningvärde 1999	1/99
Ersättning av resekostnader och andra kostnader i anslutning till resa	2/99
Ersättning för stilleståndstid fr.o.m. 1.1.1999	3/99
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1. – 31.12.1999	4/99
Hörande av den skadelidande i ersättningsförfarandet	5/99
Lag om ändring av skadeståndslagen	6/99
Dagpenningar, rustpenningar, ersättningar och tillägg för värnpliktiga	7/99
Beskattning av ersättningsförhöjning	8/99
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 2000	9/99
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.1.2000	10/99
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.2000	11/99
Ersättningsnormer för bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.2000	12/99
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.2000 fortlöpande ersättning för bestående lyte och men enligt	13/99
Invaliditetsklass 20	14/99
Grunderna för beräkning av naturaförmånernas värden år 2000	15/99
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om förhöjning av vissa underhållsbidrag och underhållsstöd till följd av att levnadskostnadsindex stigit	16/99
Finansministeriets meddelande om fastställd referensränta och dröjsmålsränta	17/99
Ersättning för resekostnader och andra kostnader som hänför sig till resa	18/99

2000

Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2000	1/00
Stilleståndsansättningar fr.o.m. 1.1.2000	2/00
Beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar för inkomstminskning som utbetalas med stöd av trafikförsäkringsbolagen år 2000	3/00
Stilleståndsansättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2000	4/00
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.-31.12.1999	5/00
Omräkningen av merkbeloppen i trafikskadenämndens normer och instruktioner till euro	6/00
Vårdavgifter för långvarig anstaltsvård	7/00
Dagpenning, persedelpenning samt ansvars- och riskpenning till värnpliktiga	8/00
Trafikministeriets förordning om taxor för sjuktransport	9/00
Ersättningar för psykiskt lidande som åsamkats närstående	10/00
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 2001	11/00
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.2001	12/00
Ersättningsnormer för bestående kosmetisk men fr.o.m. 1.1.2001	13/00
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.2001	14/00
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2001	15/00
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.1.2001	16/00
Grunderna får beräkning av naturaförmånernas värden år 2001	17/00
Ersättning för resekostnader och andra kostnader som hänför sig till resa	18/00
Finansministeriets meddelande om fastställd referensränta och dröjsmålsränta	19/00
Stilleståndsansättningar fr.o.m. 1.1.2001	20/00
Yrkes- och hobbyverksamhetskoefficient vid ersättning för bestående lyte och men	21/00
Trafikskadenämndens informationspraxis ändras från 1.1.2001	22/00

2001

Beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar för inkomstminskning som utbetalas med stöd av trafikförsäkringsbolagen år 2000	1/01
Ändring av kraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av folkpensionslagen (1491/1995) från och med 1.1.2001	2/01
Omräkning av markbelopp till euro i vissa situationer	3/01
Trafikskadenämndens utlåtanden 1.1.-31.12.2000	4/01
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.2002	5/01
Ersättningsnormer för bestående kosmetisk men fr.o.m. 1.1.2002	6/01

HISTORIEUPPGIFTER

Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.2002	7/01
Stilleståndsersättningar fr.o.m. 1.1.2002	8/01
Familjepension i vissa fall	9/01
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 2002	10/01
Vårdbidrag för barn och dess samordning med vårdbidrag i trafikförsäkringen	11/01
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2002	12/01
Social- och hälsovårdsministeriets beslut om förhöjning av vissa underhållsbidrag och underhållsstöd till följd att levnadskostnadsindex stigit	13/01
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.1.2002	14/01
Finansministeriets meddelande om fastställd referensränta och dröjsmålsränta	15/01
Ersättning för resekostnader och andra kostnader som hänför sig till resa	16/01
Grunderna för beräkning av naturaförmånernas värden år 2002	17/01
Beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar för inkomstminskning som utbetalas med stöd av trafikförsäkringsbolagen år 2002	18/01

2002

Lag om ändring av räntelagen	1/02
Finlands banks meddelande om fastställd referensränta och dröjsmålsränta	2/02
Lag om ändring av 7 § trafikförsäkringslagen	3/02
Åldersavdrag från ersättning för bestående kosmetisk men	4/02
Indexförhöjning av fortlöpande ersättningar år 2003	5/02
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.2003	6/02
Ersättningsnormer för bestående kosmetisk men fr. o.m. 1.1.2003	7/02
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.2003	8/02
Ersättning för resekostnader och andra kostnader som hänför sig till resa	9/02
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2003	10/02
Grunderna för beräkning av naturaförmånernas värden år 2003	11/02

2003

Tillämpningsanvisningar

Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.2.2003	1/03
Stilleståndsersättningar fr.o.m. 1.2.2003	2/03
Vårdavgift för långvarig anstaltsvård fr.o.m. 1.4.2003	3/03
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.2004	4/03
Ersättande av bestående lyte och men i några fall	5/03
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.2004	6/03
Ersättningsnormer för bestående kosmetisk men fr. o.m. 1.1.2004	7/03

Stilleståndsersättningar från 1.1.2004	8/03
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2004	9/03
Vårdbidrag inom trafikförsäkringen i serviceboendefall	10/03
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.1.2004	11/03
Ersättande av kostnader för tillfällig bil	12/03
Beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar som med stöd av trafikförsäkringslagen utbetalas för inkomstminskning år 2004	13/03

Meddelanden

prosessuala anvisningar vid behandlingen i nämnden	1/03
Normerna och instruktionerna på internet	2/03
Meddelande om behandling av trafikförsäkringens bonusärenden i trafikskadenämnden	3/03
Bolagets bemötande i ärenden gällande förlust av bonus	4/03

2004

Tillämpningsanvisningar

Minskning av normersättningen för stilleståndstid med den kalkylerade förarlönen i yrkestrafik	1/04
Familjepension för barn i skilsmässofall	2/04
Ställande av ersättningen för bestående lyte och men samt bestående kosmetisk men i proportion till den skadelidandes livslängd i vissa fall	3/04
I 5 § 4 punkten i trafikförsäkringslagen avsedd egendom som tillhör fordonsägaren eller fordonsföraren och vissa företagsformer	4/04
Ersättningsnormer för bestående kosmetisk men fr. o.m. 1.1.2005	5/04
Ersättningsnormer för bestående lyte och men fr.o.m. 1.1.2005	6/04
Ersättningsnormer för sveda och värk fr.o.m. 1.1.2005	7/04
Stilleståndsersättningar från 1.1.2005	8/04
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2005	9/04
Vårdbidrag inom trafikförsäkringen i serviceboendefall	10/04
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.1.2005	11/04
Fastställande av ersättning för bestående lyte och men i vissa situationer	12/04
Behandling av vissa förskott vid betalning av slutlig ersättning	13/04
Beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar som med stöd av trafikförsäkringslagen utbetalas för inkomstminskning år 2005	14/04

2005

Tillämpningsanvisningar

Fastställande av familjepension för den efterlevande maken i vissa fall	1/05
Fastställande av årsarbetsförtjänst	2/05
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen fr.o.m. 1.1.2006	3/05
Stilleståndsersättningar från 1.1.2006	4/05
Stilleståndsersättningar för järnvägsmateriel fr.o.m. 1.1.2006	5/05
Kostnader för flyttning av bussar fr.o.m. 1.1.2006	6/05
Tillämpningsanvisningar för behandling av personskador fr.o.m. 1.1.2006	7/05
Beaktande av arbetstagares pensionsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar som med stöd av trafikförsäkringslagen utbetalas för inkomstminskning år 2005	8/05

2006

Tillämpningsanvisningar

Inverkan av passagerarens eget forfarande på ersättningarna för personskador	1/06
Användning av lönekoeficient och index i vissa situationer	2/06
Den efterlevande makens rätt till ersättning för förlust av underhåll i sådana fall där ett skilsmäsoärende är anhängigt eller det dömts till äktenskapsskillnad mellan makarna	3/06
Ersättningsnormer för tillfälligt men, bestående men och bestående kosmetiskt men fr.o.m. 1.1.2007	4/06
Stilleståndsersättning för bussar fr.o.m. 1.1.2007	5/06
Stilleståndsersättningar från 1.1.2007	6/06
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2007	7/06
Exaktheten hos den årliga arbetsinkomst som används vid uträkning av fortlöpande ersättningar	8/06
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2007	9/06
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar som med stöd av trafikförsäkringslagen utbetalas för inkomstminskning år 2007	10/06
Stilleståndsersättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2007	11/06

2007

Tillämpningsanvisningar

Stilleståndsersättningar från 1.1.2008	1/07
Område som avskilts för trafik	2/07
Beloppen för personskadors normersättningar 2008	3/07
Ersättande av förarlön 2008	4/07

Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2008	5/07
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2008	6/07
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar som med stöd av trafikförsäkringslagen utbetalas för inkomstminskning år 2008	7/07

2008

Tillämpningsanvisningar

Uppgörande av kalkyl över årsinkomsten	1/08
Beloppen för personskadors normersättningar 2009	2/08
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2009	3/08
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2009	4/08
Ersättande av förarlön 2009	5/08
Stilleståndersättningar från 1.1.2009	6/08
Stilleståndersättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2009	7/08
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i ersättningar som med stöd av trafikförsäkringslagen utbetalas för inkomstminskning år 2009	8/08

2009

Tillämpningsanvisar

Beloppen för personskadors normersättningar 2010	1/09
Stilleståndersättning för spårvagnar 2010	2/09
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2010	3/09
Ersättande av förarlön 2010	4/09
Stilleståndersättningar från 1.1.2010	5/09
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2010	6/09
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2010	7/09

2010

Tillämpningsanvisar

Resekostnader ersätts på grundval av resa med egen bil	1/10
Beloppen för personskadors normersättningar 2011	2/10
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2011	3/10
Stilleståndersättningar från 1.1.2011	4/10
Ersättande av förarlön 2011	5/10

HISTORIEUPPGIFTER

Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2011	6/10
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2011	7/10

2011

Tillämpningsanvisar

Beloppen för personskadors normersättningar 2012	1/11
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2012	2/11
Stilleståndersättningar från 1.1.2012	3/11
Ersättande av förarlön 2012	4/11
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2012	5/11
Preciseringar i skadeklassificeringen av tillfälligt men fr.o.m. 1.1.2012	6/11
Precisering i skadeklassificeringen av bestående kosmetiskt men	7/11
Samordning av trafikförsäkringens vårdbidrag i vissa fall	8/11
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2012	9/11

2012

Tillämpningsanvisar

Beloppen för personskadors normersättningar 2013	1/12
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2013	2/12
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningsspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2013	3/12
Stilleståndersättningar från 1.1.2013	4/12
Ersättande av förarlön 2013	5/12
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2012	6/12

2013

Tillämpningsanvisar

Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2014	1/13
Beloppen för personskadors normersättningar 2014	2/13
Stilleståndersättningar från 1.1.2014	3/13
Ersättande av förarlön 2014	4/13

Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2014	5/13
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2014	6/13
2014	
Tillämpningsanvisar	
Beloppen för personskadors normersättningar 2015	1/14
Stilleståndersättningar från 1.1.2015	2/14
Ersättande av förarlön 2015	3/14
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2015	4/14
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2015	5/14
Stilleståndersättning för spårvagnar från 2015	6/14
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2015	7/14
2015	
Tillämpningsanvisar	
Stilleståndersättningar från 1.1.2016	1/15
Ersättande av förarlön 2016	2/15
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2016	3/15
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2016	4/15
Meddelande	
Ersättningsnormer för personskador 2016	1/15
2016	
Tillämpningsanvisar	
Beloppen för personskadors normersättningar 2017	1/16
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2017	2/16
Stilleståndersättningar från 1.1.2017	3/16
Stilleståndersättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2017	4/16

HISTORIEUPPGIFTER

Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2017	5/16
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2017	6/16
Ersättande av förarlön	7/16

2017

Tillämpningsanvisar

Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2018	1/17
Beloppen för personskadors normersättningar 2018	2/17
Stilleståndersättningar från 1.1.2018	3/17
Ersättande av förarlön	4/17
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2018	5/17
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2018	6/17

2018

Tillämpningsanvisar

Beloppen för personskadors normersättningar 2019	1/18
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2019	2/18
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2019	3/18
Stilleståndersättningar från 1.1.2019	4/18
Ersättande av förarlön	5/18
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2019	6/18

2019

Tillämpningsanvisar

Ellok Sr3:s stilleståndersättning från 1.2.2019	1/19
Beloppen för personskadors normersättningar 2020	2/19
Stilleståndersättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2020	3/19
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2020	4/19
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2020	5/19

Meddelande

Stilleståndsersättningar från 1.1.2020	1/19
Ersättande av förarlön och kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2020	2/19

2020

Tillämpningsanvisar

Beloppen för personskadors normersättningar 2021	1/20
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2021	2/20
Stilletståndsersättningar från 1.1.2021	3/20
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2021	4/20
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2021	5/20

Meddelande

Ersättande av förarlön 2021	1/20
-----------------------------	------

2021

Tillämpningsanvisar

Tillämpningsanvisning om beaktande av den förväntade livslängden i ersättningen för förlust av underhåll	1/21
Tillämpningsanvisning för vilken invaliditetsklass och åldersfaktor som ska tillämpas på ersättningen för bestående men och bestående kosmetiskt men vid bedömning av bestående men till följd av trafikskador och dess förväring	2/21
Beloppen för personskadors normersättningar 2022	3/21
Vårdbidrag och klädbidrag inom trafikförsäkringen från 1.1.2022	4/21
Beaktande av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift, löntagares dagpenningspremie och löntagares arbetslöshetsförsäkringspremie i sådana ersättningar för inkomstförlust som betalas med stöd av trafikförsäkringslagen år 2022	5/21
Stilleståndsersättningar från 1.1.2022	6/21
Ersättande av förarlön	7/21
Kostnader för flyttning av bussar från 1.1.2022	8/21
Stilletståndsersättningar för järnvägsmaterial fr.o.m. 1.1.2022	9/21
Tillämpningsanvisning för begäran om rekommendation till avgörande av trafik- och patientskadenämnden enligt 66 § i trafikförsäkringslagen	10/21

